శ్రీ

శ్రీ లక్ష్మీ చెన్నకేశవ పరబ్రహ్మణే నమః

సుజ్ఞానదీపము గురుగీత

మహారాజ రాజశ్రీ పాపన్నపేట సంస్థానాధీశ్వ

ాణీ వేంకటలక్ష్మాయమ్మదేశాయిసర్ దే

మెదక్ సంస్థానాధీశ్వరులగా

ఆజ్ఞానుసారముగా ముద్రితము.

శ్రీ

శ్రీ లక్ష్మీ చెన్నకేశవ పరబ్రహ్మణే నమః

సుజ్ఞానదీపమను గురుగీతలు

మహారాజ రాజశ్రీ పాపన్నపేట సంస్థానాధీశ్వరులగు

రాణీ వేంకటలక్ష్మాయమ్మదేశాయిసర్ దేశాయి

మెదక్ సంస్థానాధీశ్వరులగారి

ఆజ్ఞానుసారముగా ముద్రితము

శ్రీ చెన్నకేశవ ప్రెస్ గద్వాల

1941

శ్రీ

శ్రీ లక్ష్మీ చెన్న కేశవ పరబ్రహ్మణే నమః

సుజ్ఞానదీపమను గురుగీతలు

మహారాజ రాజశ్రీ పాపన్నపేట సంస్థానాధీశ్వరులగు

రాణీ వేంకటలక్ష్మాయమ్మ దేశాయి సర్ దేశాయి

మెదక్ సంస్థానాధీశ్వరుల గారి

యాజ్ఞానుసారముగా ముద్రితము

శ్రీ చెన్నకేశవ ప్రెస్ గద్వాల

1940

శ్రీరస్తు.
శ్రీగురుభ్యోనమః
శ్రీకృష్ణనిజగురుపరబ్రహ్మణేనమః.

సుజ్ఞానదీపము * గురుగీతలు

టీకాతాత్పర్యసహితము.

శ్లో॥ శ్రీమత్కారుణికం మహాగుణనిధిం పూర్ణప్రభా భాసురం।
నిర్ద్వంద్వం నిరపేక్షకామమమలం నిస్సంగమాద్యం విభుం।
నిత్యానందమయం నిరీహమతులం నిర్ముక్తకర్మాదికం।
శ్రీకృష్ణాఖ్యగురుం భజేహమనిశం శ్రీచిత్తసంతోషణమ్॥ 1.

టీక= అహం- నేను, శ్రీమత్కారుణికం- శోభగల దయాళుడును, మహాగుణనిధిం- అధికములగు శాంతి శమదమాదిగుణములకు స్థానమైనవాడును, పూర్ణప్రభాభాసురం- నిండైన తేజస్సుతో ప్రకాశించువాడును, నిర్ద్వంద్వం- సుఖము దుఃఖము మొదలైన జంటలులేనివాడును, నిరపేక్షకామం- ఆశలేని కోరికగలవాడును, (దేనియందును అపేక్షలేనివాడు) అమలం- మైలలేనివాడును, నిస్సంగం- శబ్దాది విషయములతో గూడుకొనని వాడును, ఆద్యం- సమస్తమునకును మొదటివాడును, విభుం- అంతట వ్యాపించియుండువాడును, నిత్యానందమయం- నాశనములేని పరమానందమే స్వరూపముగా గలవాడును, నిరీహం- ఇచ్ఛలేనివాడును, అతులం- ఈడులేనివాడును, నిర్ముక్తకర్మాదికం- విడువబడిన(తలంచుట,వినుట,చూచుట,మొదలగు) సమస్త పనులుగలవాడును, శ్రీచిత్తసంతోషణం- మహాలక్ష్మియొక్క మనస్సునకు ఆనందరూపుడునగు, శ్రీకృష్ణాఖ్యగురుం- శ్రీకృష్ణుడను పేరుగల గురువును, అనిశం- ఎల్లప్పుడును, భజే- సేవించుచున్నాను.

తాత్పర్యము= ప్రకాశమానమగు దయగలవాడును శాంతి మొదలగు మహాగుణముల కునికిపట్టయినవాడును, పరిపూర్ణమగు ప్రకాశముతో వెలుగువాడును, సుఖదుఃఖ శీతోష్ణాది ద్వంద్వములు లేనివా

డును, దేనినికోరకయుండెడివాడును, నిర్మలుడును, శబ్దము మొదలగు విషయసుఖములతో సంబంధము లేనివాడును, సమస్తమునకు మొదటి వాడును, అంతటవ్యాపించియుండెడివాడును, నిత్యమగు ఆనందమే రూపముగా గలవాడును, అసమానమగు కాయిక, వాచిక, మానసిక, వ్యాపారముల నన్నిటిని విడిచియుండెడివాడును, ప్రకాశచిత్తముల కానందరూపుడును, సాక్షాన్మహాలక్ష్మికి మనస్సంతోషము చేయువాడునగు శ్రీకృష్ణుడను మహాగురువును నేను సేవించుచున్నాను.(ఆగురుస్వరూపుడనే నేనై ఏకభావమును పొందుచున్నాను.)

శ్లో॥ యంబ్రహ్మవేదాన్తవిదోవదన్తి, పరంప్రధానం పురుషంతథాన్యే
విశ్వోద్గతేః కారణమీశ్వరంవా, తస్మైనమోవిఘ్ననివారణాయ॥2.

టీక= వేదాన్తవిదః- వేదాన్తముదెలిసినవారలును, తథా-ఆ ప్రకారముగానే, అన్యే- ఇతరులును, యం- ఎవనిని, బ్రహ్మ- పరబ్రహ్మముగాను, పరం- శ్రేష్ఠుడును, ప్రధానం- ముఖ్యుడునగు, పురుషం- పరిపూర్ణుడగుపురుషునిగాను, (పురములను ప్రసిద్ధికెక్కిన ఈ దేహములయందు నిండియుండెడు పురుషునిగాను) విశ్వోద్గతేః- ప్రపంచముయొక్క పుట్టుకకు, కారణం- హేతువైన, ఈశ్వరంవా- పరమేశ్వరునిగాను, వదన్తి- చెప్పుచున్నారో, తస్మై- అటువంటి, విఘ్ననివారణాయ- సమస్తవిఘ్నముల పోగొట్టెడి పరమాత్మకొఱకు, నమః- నమస్కారము;

తా॥ బ్రహ్మవేత్తలును ఇతరులును ఎవనిని పరబ్రహ్మముగాను, జీవునిగాను జగత్కారణుడగు ఈశ్వరునిగాను చెప్పెదరో అటువంటి సర్వమంగళ స్వరూపుడై సమస్తవిఘ్నములను నశింపజేయునట్టి పరమాత్మకొఱకు నమస్కారమగునుగాక.

శ్లో॥ ఓంఅస్యశ్రీగురుగీతామాలామంత్రస్య భగవాన్ సదాశివఋషిః
విరాట్ఛన్దః, శ్రీగురుపరమాత్మాదేవతాహం బీజం సః శక్తిః
సోహం కీలకం శ్రీగురుకృపాప్రసాదసిధ్యర్థే జపేవినియోగః ॥ 3.

టీక= ఓం- మంగళము అస్య- ఈ శ్రీగురుగీతామాలామం త్రస్య- ప్రకాశమగు గురుగీతలయొక్క మాలికయనెడి మంత్రమునకు భగవాన్- షడ్గుణైశ్వర్యసంపన్నుడైన. శ్లో॥ ఐశ్వర్యస్య సమగ్రస్య సర్వస్య యశసశ్శ్రియః జ్ఞాన వైరాగ్యయోశ్చైవషణ్ణాం భగ ఇతి స్మృతిః ॥ అను ఈశ్లోకమునందు చెప్పిన సంపూర్ణమగు నైశ్వర్యము ను ధైర్యమును కీర్తియును సంపదయును జ్ఞానమును వైరాగ్యము ను (ఇవియేషడ్గుణములు) సదాశివః- ఎల్లప్పుడును పరమమంగళ స్వరూపుడైన పరమాత్మ ఋషిః- ఋషి, విరాట్- విరాట్టు (బ్రహ్మా ది స్తంబపర్యంతమును సమస్తములైన నామరూపాత్మకములగు వస్తు స్వరూపుడై ప్రకాశింపజేయుపరమాత్మ విరాట్టనబడును.) ఛన్దః-ఛం దస్సు, శ్రీగురుపరమాత్మా- మంగళస్వరూపుడైన సద్గురువను పరమా త్మయే దేవతా- దైవము, హం- హకారస్వరూపుడైనజీవుడే బీజం- బీజము. సః- సకారస్వరూపుడైన ఈశ్వరుడే శక్తిః- శక్తి. సోహం- ఆజీవేశ్వరులయొక్క కూడికయే కీలకం- రహస్యము, శ్రీగురుకృపా ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే- ప్రకాశమానమగు సద్గురువుయొక్క సాక్షాత్కార ముకొఱకైన జపే- అనుష్ఠానమునందు వినియోగః- ఉపయోగము

తా॥ ఈప్రకారములగు గురుగీతలయొక్క మాలయనెడిమంత్ర మునకు సర్వమంగళస్వరూపుడై సర్వాతీతుడగుపరమాత్మయే ఋషి. బ్రహ్మాది సర్వస్వరూపుడై ప్రకాశించెడి విరాట్టై ఛందస్సు- ప్రకాశ మానమగు సద్గురువను పరమాత్మయే దేవత- జీవుడేబీజము- ఈశ్వ రుడేశక్తి జీవేశ్వరులయొక్క కూడికయే పరమరహస్యము ఇటువంటి ఈ మంత్రమునకు ప్రకాశమగు సద్గురు కృపాసాక్షాత్కారము కొఱ కైన అనుష్ఠానము చేయవలయును-

అథ కరన్యాసః

ఓం- హాం- సాం- సూర్యాత్మనే అంగుష్ఠాభ్యాంనమః
ఓం- హాం- సీం. సోమాత్మనే తర్జనీభ్యాం నమః
ఓం- హాం- సూం- నిరంజనాత్మనే మధ్యమాభ్యాం నమః
ఓం- హాం- సైం- నిరాభాసాత్మనే అనామికాభ్యాం నమః

ఓం- హాం- సౌం- అతనుసూక్ష్మాత్మనే కనిష్ఠికాభ్యాంనమః
ఓం- హాం- సః- అవ్యక్తాత్మనే కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః

తా॥ ఈ చెప్పినప్రకారము చేతియంగుష్ఠము మొదలైనవానియం దు సమముగా నుంచవలయును.

అథ హృదయాదిన్యాసః

ఓం- హాం- సాం- సూర్యాత్మనే హృదయాయనమః
ఓం- హాం- సీం- సోమాత్మనే శిరసేస్వాహా
ఓం- హాం- సూం- నిరంజనాత్మనే శిఖాయైవషట్
ఓం- హాం- సైం- నిరాభాసాత్మనే కవచాయహుం
ఓం- హాం- సౌం- అతనుసూక్ష్మాత్మనే నేత్రత్రయాయవౌషట్
ఓం- హాం- సః- అవ్యక్తాత్మనే అస్త్రాయఫట్.

టీక= ఈప్రకారము హృదయము మొదలైనవానియందు క్రమముగా నుంచవలయును-

ధ్యానం

శ్లో॥ హంక్షాభ్యాం పరివృత్త పత్రకమలై ర్దివ్యై ర్జగత్కారణం
విశ్వోత్తీర్ణ మనేకదేహనిలయం స్వచ్ఛంద మానందకం
ఆద్యంతైక మఖండచిద్ఘనరసం పూర్ణంహ్యనంతం శుభం
ప్రత్యక్షాక్షరవిగ్రహం గురుపదం ధ్యాయేద్విభుంశాశ్వతం ॥ 1-

టీక= దివ్యైః- ప్రకాశమానములును హంక్షాభ్యాం- హకార క్షకారములచేతను పరివృత్తపత్రకమలైః- అంతట చలింపఁజేయఁబడిన రేకులుగలవియునగు పద్మములచేతను జగత్కారణం- లోకములకు కారణమును విశ్వోత్తీర్ణం- లోకములను తరింపఁజేయునదియును అనేకదేహనిలయం- అనేకములైన శరిరములే స్థానముగాగలదియును స్వచ్ఛందం- స్వతంత్రమైనదియును ఆనందకం- ఆనంద స్వరూపమైనదియును ఆద్యంతైకం- ఆద్యంతములయందొకటియైనదియును అఖండచిద్ఘనరసం= అఖండ- సంపూర్ణమైన చిత్- జ్ఞానముయొక్క ఘనరసం- శ్రేష్ఠరసమైనదియును పూర్ణం- నిండియున్నది

యును, అనంతం- అంతములేనిదియును, శుభం- మంగళస్వరూపమైన దియును, విభుం- సర్వవ్యాపకమైనదియును, శాశ్వతం- నిత్యమైనది యును, ప్రత్య- గ్రహం, ప్రత్యక్ష- ఎదుటఁబడెడి, అక్షర- నాశనము లేని, (అకారాదిపంచాశద్వర్ణములే) విగ్రహం- ఆకారముగలదియు నగు, గురుపదం- గొప్పదియగు పరబ్రహ్మ వస్తువును, ధ్యాయేత్- ధ్యానించవలయును.

తా॥ హకార క్షకారములచేత చలనమును పొందెడి ప్రకాశ మానములగు దేహములయందలి మూలాధారాది కమలములతో గూడుకొని సమస్తజగత్కారణమునై ప్రపంచము నుద్ధరించుచు పిపీ లికము మొదలుకొని బ్రహ్మవరకుండెడి సమస్త దేహములయందుండి స్వతంత్రమును కేవలానందమును, సమస్త సృష్టికి పూర్వమునందును ఈసృష్టియొక్క నాశమునందును ఏకస్వరూపమైనదియును, ఎడతెగని జ్ఞానరసమైనదియును, అంతటనిండి మంగళస్వరూపమైనదియును, అం తట వ్యాపించి నిత్యమైనదియును, ప్రత్యక్షమగు అకారము మొదలైన ఏబదివర్ణములును నాశనరహితమగు ఆకారముగాగలదియునైన అధిక మగు పరబ్రహ్మవస్తువును ధ్యానించవలయును.

శ్లో॥ విశ్వవ్యాపినమాది దేవమమలం నిత్యంపరంనిష్కలం ।
నిత్యోద్బుద్ధ సహస్రపత్రకమలే లుప్తాక్షరే మంటపే ।
నిత్యానందమయం సుఖైకనిలయం నిత్యం శివం స్వప్రభం ।
ధ్యాయేద్ధంసపరంపరాత్పరతరం స్వచ్ఛందతస్సర్వదా ॥ 2.

టీక= నిత్యోకమలే, నిత్య- ఎల్లప్పుడును, ఉద్బుద్ధ- వికసించిన సహస్రపత్ర- వేయిరేకులుగల, కమలే- పద్మమునందలి, లుప్తాక్షరే, లుప్త- పోయిన, అక్షరే- అకారాదివర్ణములుగల, మంటపే- మంట పమునందు, విశ్వవ్యాపినం. విశ్వ- సమస్తప్రపంచమునందు, వ్యాపి నం- వ్యాపించినదియును, ఆదిదేవం- మొట్టమొదటి దైవస్వరూపమై నదియును, అమలం- పరిశుద్ధమైనదియును, నిత్యం- శాశ్వతమైనది

యును, పరం- బుద్ధిమొదలైన వాటికన్నిటికిని వేరైనదియును, నిష్క-లం- కలారహితమైనదియును, (ప్రాణము, శ్రద్ధ, ఆకాసము, వాయువు, జ్యోతిస్సు, ఉదకము, భూమి- ఇంద్రియము- మనస్సు- అన్నము, వీర్యము- తపస్సు- మంత్రములు- కర్మ- లోకములనామములు- ఈ పదియారును కళలనంబడును- ఇవి మాయచేసర్మితములు. ఈ కళలు లేనిది నిష్కళయనబడును.) నిత్యానందమయం- నిత్య- ఎడ తెగని,ఆనందమయం- ఆనందస్వరూపమైనదియును, సుఖైకనిలయం; సుఖ- సౌఖ్యమునకు, ఏక- ముఖ్యమైన, నిలయం- స్థానమైనదియును, సర్వదా- ఎల్లప్పుడును, స్వచ్ఛందతః- స్వతంత్రముగా, హంసపరంపరాత్- హంస- హంసమంత్రములయొక్క, పరంపరాత్- వరుసకంటె, పరతరం- మిక్కిలి వేరైయుండునదియును, నిత్యం- శాశ్వతమైనదియును, శివం- మంగళస్వరూపమైనదియునగు, స్వప్రభం. స్వ- ఆత్మయొక్క, ప్రభం తేజస్సును, ధ్యాయేత్- ధ్యానించవలయును.

తా॥ ఎల్లప్పుడును వికసించియున్న సహస్రారమను పద్మమునందలి అకారాదివర్ణములులేని మంటపమధ్యమునందుండి సర్వత్ర వ్యాపించినదియును సమస్తమునకు మొట్టమొదటి దైవస్వరూపమును నిర్మలమును నిత్యమును అవ్యక్తము మొదలగు సమస్తప్రపంచమునకు వేరైనదియును, ప్రాణము మొదలైన షోడశకళలును లేనిదియును, ఎడతెగని ఆనందస్వరూపమైనదియును, పరమసౌఖ్యమునకు స్థానమైనదియును స్వతంత్రముగా ఎల్లప్పుడును నాసికారంధ్రములద్వారా ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసములతో రాకపోకలునుగలిగిన హంసమంత్రము యొక్క వరుసకువేరై పైగానుండునదియును, శాశ్వతమును మంగళ స్వరూపమునగు ఆత్మప్రకాశమును ధ్యానించవలయును.

శ్లో॥ ఊర్ధ్వామ్నాయ గురోఃపదం త్రిభువనోజ్కారాఖ్యసింహాసనం ।
సిద్ధాచారసమస్తవేదపఠితం షట్చక్రసంచారిణం ।
అద్వైతస్ఫురదగ్నిమేక మమలం పూర్ణప్రభా శోభితం ।
శాంతం శ్రీగురుపంకజంభజ మనశ్చైతన్య చందోదయమ్ ॥ 3.

టీక = హేమనః- ఓమనస్సా, (త్వం—నీవు) ఊర్ధ్వా-రోః- ఊర్ధ్వామ్నాయ- ఉపనిషత్తులయందలి గురోః- గురుస్స్వరూపమైనపరమాత్మకు పదం- స్థానమును త్రిభువన-సింహాసనం త్రిభువన- స్వర్గమర్త్యపాతాళములను మూడులోకములయొక్క స్వరూపమైన ఓంకార-ప్రణవమను ఆఖ్య పేరుగల సింహాసనం. సింహాసనమును సిద్ధా-పఠితం సిద్ధ- సిద్ధులయొక్క ఆచార- నియమములుగల సమస్త వేద- అన్ని వేదములయందు పఠితం- చెప్పబడినదియును, షట్చారిణం షట్చక్ర-ఆరుచక్రములయందు (మూలాధార, స్వాధిష్ఠాన మణిపూరక అనాహత విశుద్ధ ఆజ్ఞా చక్రములనునవి ఆరుచక్రములు) సంచారిణం-తిరుగునదియును అద్వైత-అమలం అద్వైత- ఏకమై స్ఫురత్ - ప్రకాశించుచున్న అగ్నిం- తేజస్వరూపమును ఏకం- అద్వితీయమును అమలం-నిర్మలమును పూర్ణ-శోభితం. పూర్ణ- నిండైన ప్రభా- తేజస్సుతో శోభితం- ప్రకాశించునదియును శాంతం- శాంతమును చైతన్య-దయం చైతన్య- తేజోరూపమైన చంద్ర- చంద్రునియొక్క ఉదయం- అభివృద్ధిగలదియునగు శ్రీగురు-భజ శ్రీగురు- ప్రకాశించుచున్న సద్గురుస్వరూపమనెడి పంకజం- పద్మమును భజ- సేవించుము.

తా॥ ఓమనస్సా! సమస్త ఉపనిషత్తులయందును చెప్పబడిన పరమాత్మ స్వరూపమునకు స్థానమైనదియును స్వర్గాదిలోకములు మూడును స్వరూపముగాగల ఓంకారము సింహాసనమయినదియును సమస్తవేదములయందును చెప్పబడినదియును మూలాధారాదిషట్చక్రములయందు సంచరించుచున్నదియును, అద్వయస్వరూపమై ప్రకాశించునట్టి తేజోమయమును, అద్వితీయమును నిర్మలమును నిండైనప్రకాశముతో ప్రకాశించునదియును, ప్రకాశస్వరూపమైన చంద్రునియొక్క అభివృద్ధిరూపమునైనదియగు శ్రీగురువను పద్మమును సేవించుము.

శ్లో॥ నమామిసద్గురుం శాంతం ప్రత్యక్షం శివరూపిణం ।
శిరసా యోగపీఠస్థం ముక్తికామార్థ సిద్ధిదం ॥ 4.

టీక = శాంతం_ శాంతుడును, ప్రత్యక్షం- ప్రత్యక్షముగా, శివరూపిణం- శివస్వరూపుడును, ముక్తి-ద్ధిదం ముక్తి- మోక్షమునందలి

కామ- కోరికయొక్క, అర్థ- ప్రయోజనముయొక్క, సిద్ధిదం- ప్రాప్తిని ఇచ్చువాడును, యో-స్థం యోగ- జీవబ్రహ్మైక్యమనెడి, పీఠస్థం- సింహాసనమునందుండువాడునగు సద్గురుం- శ్రేష్ఠుడైనగురువును, శిరసా- శిరస్సుతో, నమామి- నమస్కరించుచున్నాను.

తా॥ ప్రత్యక్షముగా శివస్వరూపుడును, జీవబ్రహ్మైక్యమనెడి సింహాసనమందుండి మోక్షాపేక్షయొక్క ప్రయోజనసిద్ధి నొసంగువాడునగు గురువునుగూర్చి శిరస్సుతో నమస్కరించుచున్నాను;

శ్లో॥ ప్రాతః శిరసిశుక్లాబ్జం ద్వినేత్రం ద్విభుజం గురుం ।
వరాభయకరం శాంతం స్మరేత్తం నామపూర్వకమ్ ॥ 5.

టీక= శిరసి- శిరస్సునందు, శుక్లాబ్జం- తెల్లనిపద్మముగలవాడును ద్వినేత్రం- రెండుకన్నులుగలవాడును, ద్విభుజం- రెండుచేతులుగలవాడును, వరాభయకరం- వర- శ్రేష్ఠమైన, అభయ- భీతిలేకపోవుటను, కరం- చేయుచున్నవాడును, శాంతం- శాంతుడునగు, తం గురుం- ఆ గురువును, ప్రాతః- ఉదయకాలమునందు, నామపూర్వకం- పేరుముందు కలుగునట్లుగా, (పేరునుచెప్పుచు) స్మరేత్- తలంచవలయును.

తా॥ జనన మరణ ప్రవాహరూపమయిన సంసారభయమును బోగొట్టువాడును, శిరస్సున తెల్లదామరపువ్వును ధరించువాడును, రెండుకన్నులు గలవాడును. రెండుభుజములును గలవాడునగు ఆసద్గురువును గూర్చి నామోచ్చారణపూర్వముగా ఉదయకాలమునందు తలంచవలయును.

శ్రీ అనంత లక్ష్మీసమేత శ్రీమద్భాగవత శ్రీకృష్ణ
సద్గురు పరబ్రహ్మణేనమః

టీక= ప్రకాశించెడి అంతములేని మహాలక్ష్మితోఁ గూడుకొనిన శోభాయుక్తమగు భగవత్సంబంధుడైన శ్రీకృష్ణుడను సద్గురుపరబ్రహ్మకొఱకు నమస్కారము.

తా॥ సులభము.

శ్లో॥ ప్రసన్న వదనాక్షంచ సర్వదేవస్వరూపిణం ।
తత్పాదోదకజాధారా నిపతంతీ స్వమూర్ధని ॥
శ్లో॥ తయాసంక్షాళయేద్దేహ స్యాంతర్బాహ్య గతం మలం ।
తత్క్షణాద్విరజోభూత్వా జాయతే స్ఫటికోపమః ॥

టీక= ప్రసన్న-క్షం. ప్రసన్న- నిర్మలమైన, వదన- ముఖమున అక్షం- నేత్రములునుగల, సర్వ-ణాంచ. సర్వదేవ- సమస్త దేవతల యొక్క స్వరూపిణంచ- ఆకృతిగలసద్గురువును, (స్మృత్వా-స్మరించి) స్వమూర్ధని- తనశిరస్సునందు, నిపతంతీ- పడుచున్న, తత్పా-జా తత్, ఆగురువుయొక్క, పాదోదకజా- పాదములయందలి యుదకమున పుట్టిన, ధారా, ఉదకధారా (యా-వదియో) తయాఆయుదకము చేత దేహస్య, శరీరముయొక్క, అంత,గతం అంతః లోపలను, బాహ్య వెలుపలను,గతం పొందియున్న మలం,మైలను సంక్షాళయేత్ కడుక్కొనవలయును. తత్క్షణాత్- ఆసమయము నందే విరజః పాపము లేనివాడు భూత్వా అయి స్ఫటికోపమః స్ఫటిక స్ఫటికమణితో ఉపమః పోల్చదగినవాడుగా జాయతే అగుచున్నాడు.

తా॥ సర్వదేవస్వరూపుడైన సద్గురువును స్మరించి ఆ సద్గురు పాదోదకమువలన బుట్టిన యుదకధారచేత (లేక సద్గురుధ్యానమనెడి గురుపాదోదకముచేత) దేహముయొక్క బాహ్యాంతరములయందలి మైలనుకడిగి పోగొట్టుకొని నిర్మలుడై శిష్యుడు స్ఫటికమణితో సమానుడగుచున్నాడు.

శ్లో॥ తీర్థానిదక్షిణేపాదే వేదాస్తన్ముఖమాశ్రితాః
పూజయేదర్చితంతంతుతదభీ ధ్యానపూర్వకం॥

టీక= (తస్య ఆగురువుయొక్క దక్షిణేపాదే కుడిపాదమునందు తీర్థాని పుణ్యోదకములు (సంతి కలవు) వేదాః వేదములు తన్ముఖం- తత్ ఆ గురువుయొక్క ముఖం ముఖమును ఆశ్రితాః ఆశ్రయించియున్నవి-అ

ర్చితం పూజింపబడిన తంతు ఆగురువునే తదకం..తత్ ఆగురువుయొక్క అభిధ్యాన ధ్యానమే (ప్రార్థించుట) పూర్వకం ముందుకగునట్లు పూజో యేత్ అర్చింపవలయును.

తా॥ ఏగురువుయొక్క కుడిపాదమునందు సమస్తపుణ్యజలము లున్నవి. ఏగురువుయొక్క ముఖమునందు సమస్తవేదములును ఉంచున్నవి. అట్టి పూజితుడగు సద్గురువును ధ్యానపూర్వకముగా పూజించవలయును.

శ్లో॥ సహస్రదళపంకజే సకలశీతరశ్మిప్రభం ।
వరాభయకరాంబుజం విమలగంధ పుష్పాంబరం ।
ప్రసన్నవదనేక్షణం సకలదేవతారూపిణం ।
స్మరేచ్ఛిరసి హంసగం తదభిధానపూర్వంగురుం॥

టీక= సక...ప్రభం. సకల- సమస్తమగు. శీతరశ్మి చంద్రునియొక్క; ప్రభం కాంతిగల. వరాభయకరాంబుజం. వర శ్రేష్ఠమైన, అభయ భయరహితమైన, కరాంబుజం- హస్తపద్మములుగల, విమ...బరం, విమల స్వచ్ఛమైన, గంధ మంచిగంధమును, పుష్ప పుష్పములును, అంబరం వస్త్రమునుగల, ప్రస...క్షణం; ప్రసన్న ప్రకాశమగు, వదన ముఖమును, ఈక్షణం కన్నులునుగల, సక..పిణం సకల సమస్తమైన; దేవతా దేవతలయొక్క, రూపిణం స్వరూపము గల, గురుం గురువును, శిరసి శిరస్సునందలి, సహస్ర...పంకజే సహస్రదళ-వేయిరేకులుగల, పంకజే-పద్మమునందున్న; హంసగం- హంసస్వరూపమును పొందినవానిగాను, తద...ర్వం. తత్-ఆగురువుయొక్క, అభిధాన- పేరే, పూర్వం- ముందుకలుగునట్లు, స్మరేత్- తలంచవలయును.

తా॥ చంద్రకాంతిగలవాడును సంసారాగ్నిసంతప్తులకు భయనాశనమును గలుగజేసెడి అభయముద్రతో గూడుకొనిన హస్తాబ్జములుగలవాడును, నిర్మలములగు గంధపుష్పాంబరములు గలవాడును, ప్రకాశమానమగు ముఖనేత్రములుగలవాడును, సర్వదేవతా స్వరూపుడునగు సద్గురువును శిరస్సునందలి సహస్రారపద్మమునందుండెడి

హంసస్వరూపమును హొందినవానినిగా ఆగురు ప్రమెుక్క నామోచ్చా
రణపూర్వకముగా తలంచవలయును.

ఇతిధ్యానం- ఈప్రకారము ధ్యానము, అథ మానసోపచారైః
శ్రీగురుంపూజయేత్.

టీక= అథ- అనంతరము, మానస- మనస్సంబంధములైన, ఉప
చారైః- ఉపచారములచేత, శ్రీగురుం- ప్రకాశించునట్టి సద్గురువును,
పూజయేత్ - పూజించవలయును.

తా॥ ధ్యానానంతరమునందు మనస్సుయందలి భావనారూప
ములైన యుపచారములచేత సద్గురువును పూజించవలయును. అవ
యే వి

శ్లో॥ లంపృథివ్యాత్మనే గంధ తన్మాత్రా ప్రకృత్యానందాత్మనే ।
శ్రీగురుదేవాయనమః పృథివ్యాత్మకం గంధం సమర్పయామి ॥

టీక= లంపృథివ్యాత్మనే- లం- అను బీజస్వరూపమైన భూమియొ
క్క స్వరూపము గలవాడును, గంధతన్మాత్రా ప్రకృత్యా- గంధత
న్మాత్రయొక్క స్వభావముచేత, ఆనందాత్మనే- ఆనందరూపుడునగు,
శ్రీగురుదేవాయ- ప్రకాశించునిట్టి గురువనెడి దేవునికొఱకు, నమః-
నమస్కారము, పృథివ్యాత్మకం- భూరూపమును, గంధం- చందనము
ను, సమర్పయామి- అర్పించుచున్నాను.

శ్లో॥ హం ఆకాశాత్మనే శబ్ద తన్మాత్రా ప్రకృత్యానందాత్మనే ।
శ్రీగురుదేవాయనమః ఆకాశాత్మకం పుష్పం సమర్పయామి ॥ 2.

టీక= హం-ఆకాశాత్మనే. హంఅను బీజాత్మకమైన ఆకాశరూపు
డును, శబ్దతన్మాత్రా ప్రకృత్యా- శబ్దతన్మాత్రముయొక్క స్వభావము
చేత, ఆనందాత్మనే- ఆనందరూపుడునగు, శ్రీగురుదేవాయ- ప్రకాశిం
చెడి గురువను దేవునికొఱకు, నమః- నమస్కారము, ఆకాశాత్మకం-

ఆకాశరూపమైన, పుష్పం- పుష్పమును, సమర్పయామి- అర్పించు చున్నాను-

శ్లో॥ యంవాయ్వాత్మనే స్పర్శతన్మాత్రా ప్రకృత్యానందాత్మనే ।
శ్రీగురుదేవాయనమః వాయ్వాత్మకం ధూపంసమర్పయామి ॥ 3

టీక= యం వాయ్వాత్మనే- యం అను బీజాత్మకమైన, వాయు స్వరూపమగును. స్పర్శతన్మాత్రాప్రకృత్యా- స్పర్శతన్మాత్రము యొక్క స్వభా త, ఆనందాత్మనే- ఆనందరూపుడునగు, శ్రీగురుదేవాయ- ప్రకాశమగునట్టి గురువను దైవమునకొఱకు, నమః- నమస్కారము, వాయ్వాత్మకం- వాయుస్వరూపమైన, ధూపం- పరిమళించెడి పొగను, సమర్పయామి- అర్పించుచున్నాను.

శ్లో॥ రం తేజఆత్మనే రూపతన్మాత్రా ప్రకృత్యానందాత్మనే ।
శ్రీగురుదేవాయనమః తేజఆత్మకం దీపః సమర్పయామి ॥ 4

టీక= రం, తేజఆత్మనే- రం అను బీజాత్మకమగు తేజోరూపుడును, రూపతన్మాత్రా ప్రకృత్యా- రూపతన్మాత్రముయొక్క స్వభావముచేత, ఆనందాత్మనే- ఆనందరూపుడునగు. శ్రీగురుదేవాయ-ప్రకాశించెడి గురువను దేవునికొఱకు, నమః- నమస్కారము, తేజఆత్మకం తేజోరూపమైన, దీపః-దీపమును, సమర్పయామి-అర్పించుచున్నాను;

వం అబాత్మనే రసతన్మాత్రా ప్రకృత్యానందాత్మనే ।
శ్రీగురుదేవాయనమః అబాత్మకం నైవేద్యంసమర్పయామి ॥ 5

టీక= వం అబాత్మనే- వం అను బీజాత్మకమగు ఉదకస్వరూపుడును, రసతన్మాత్రాప్రకృత్యా- రసతన్మాత్రముయొక్క స్వభావముచేత ఆనందాత్మనే- ఆనందరూపుడునగు, శ్రీగురుదేవాయ- ప్రకాశించునట్టి

గురువను దేవునికొఱకు, నమః- నమస్కారము, అబాత్మకం- ఉదక రూపమైన, నైవేద్యం- నివేదనమును, సమర్పయామి- అర్పించు చున్నాను.

సం సర్వాత్మనే సర్వతన్మాత్రా ప్రకృత్యానందాత్మనే । శ్రీగురు దేవాయనమః సర్వాత్మకాన్ సర్వోపచారాన్ సమర్పయామి ॥

టీక= సం సర్వాత్మనే- సం అను బీజాత్మకమగు సమస్తస్వరూపుడును, సర్వతన్మాత్రాప్రకృత్యా- సమస్తతన్మాత్రలయొక్క- స్వభావముచేత, ఆనందాత్మనే- ఆనందస్వరూపుడునగు, శ్రీగురుదేవాయ- ప్రకాశించునట్టి గురువను దేవునికొఱకు, నమః- నమస్కారము, సర్వాత్మకాన్- సర్వస్వరూపములైన, ఉపచారాన్- ఉనచారములను, సమర్పయామి- అర్పించుచున్నాను.

తా॥ లం, హం, యం, రం, వం, సం, ఈ బీజములే స్వరూపములుగాగల భూమియును ఆకాశమును వాయువును తేజస్సును ఉదకమును భూమ్యాదిసమస్తతన్మాత్రలును ఇవియే స్వరూపములుగా గలిగినవాడును, గంధము, శబ్దము స్పర్శము రూపము రసము వీటియొక్క వేరువేరుస్వభావములతోను, ఈసమస్తములగుగంధముచేనయిన అయిదు తన్మాత్రలయొక్క కూడికవల్లనైన స్వభావముతోను, ఆనందరూపుడునగు సద్గురువుకొఱకు భూమి ఆకాశము వాయువు తేజస్సు ఉదకము క్రమముగా వీటిస్వరూపములైన గంధము పుష్పము ధూపము దీపము నైవేద్యములనెడి సమస్తోపచారములను మంత్రభావముతో సమర్పించునది.

ఇతి మానసపూజా;

టీక= ఇట్లు మనస్సుతోనైన పూజచేసి-

అథ శ్రీగురుమాలామంత్రః

టీక= అథ- అనంతరము, శ్రీ...మంత్రః- శ్రీ- ప్రకాశమానమగు గురుమాలామంత్రః- గురుమాలయను పేరుగల మంత్రము.

తా॥ సులభము.

ఓం నమః శ్రీగురుదేవాయ పరమపురుషాయ సర్వదేవతా వశీకరాయ సర్వారిష్ట వినాశనాయ సర్వమంత్రచ్ఛేదనాయ త్రైలోక్యం వశమానాయ స్వాహా ॥

టీక= పరమపురుషాయ- పరమ- శ్రేష్ఠుడైన పురుషాయ- పరిపూర్ణుడగు పురుషస్వరూపుడును, సర్వ...కరాయ- సర్వదేవతా- సమస్తదేవతలను వశీకరాయ-స్వాధీనముగాగలవాడును, సర్వా-నాయ సర్వ- సమస్తములైన అరిష్ట- అశుభములను వినాశనాయ- నశింపజేయువాడును, సర్వ...నాయ సర్వ- సమస్తములైన మంత్ర- మంత్రములను ఛేదనాయ- ఖండించువాడునగు, శ్రీగురుదేవాయ- ప్రకాశమానుడగు సద్గురువైనదేవునికొఱకు ఓంనమః- నమస్కారము త్రైలోక్యం- మూడులోకములను వశం- స్వాధీనమును ఆనయస్వాహా- చేయుంచుమా.

తా॥ పరమపురుషుడును సమస్తదేవతలను స్వాధీనముగాగలవాడును సమస్త అమంగళములను పోగొట్టెడువాడును సమస్తమంత్రములను ఖండించెడివాడునగు సద్గురువుకొఱకు నమస్కారము; అట్టి పరమపురుషుడవగు ఓసద్గురువా నాకు సమస్తలోకములను స్వాధీనము చేయుము.

ఇతి శ్రీస్కాన్దపురాణే ఉత్తరఖండే ఉమామహేశ్వరసంవాదే
శ్రీగురుగీతా మాలామంత్రప్రతిపాదకం
నామప్రథమోఽధ్యాయః.

గద్య * ఇట్లు స్కాందపురాణాంతర్గత ఉత్తరఖండమునందలి యుమామహేశ్వరసంవాదమునందు శ్రీగురుగీతా మాలామంత్రమును ప్రతిపాదించెడిశ్రీమద్భాగవతకృష్ణదేశికప్రభుస్వాముల వారి ప్రియశిష్యుడైన పీల్హానా- శంకరరావుగారిచే టీకాతాత్పర్యములను రచియింపఁబడిన ప్రథమాధ్యాయము
సమాప్తము.

---

*

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మార్పణమస్తు.

సుజ్ఞానదీపమను * గురుగీతలు,

ద్వితీయాధ్యాయ ప్రారంభము.

శ్లో॥ అచింత్యావ్యక్తరూపాయ నిర్గుణాయ గుణాత్మనే।
సమస్తజగదాధార మూర్తయే బ్రహ్మణేనమః॥ 1

టీక= అచిం-పాయ, అచింత్య- తలంచశక్యముగాని, అవ్యక్త- కనపడని, రూపాయ- స్వరూపముగలదియును, నిర్గుణాయ- గుణరహితమును, గుణాత్మనే- గుణ సత్వాదిగుణములయొక్క, ఆత్మనే- రూపముగలదియును, సమ-ర్తయే, సమస్తజగత్- అన్నిలోకములను ఆధార- మోసికొనియుండెడి మూర్తయే- ఆకారముగలదియునగు బ్రహ్మణే- పరబ్రహ్మముకొఱకు నమః- నమస్కారము.

తా॥ పరబ్రహ్మము బుద్ధిమొదలగువానికి గోచరముగాకపోవుటవలన అచింత్యమును, చూచుటకుశక్యమైన నామరూపములు లేకపోవుటవలన అవ్యక్తమును సత్వరజస్తమస్సులను గుణముల కతీతముగనుక నిర్గుణమును ఆపరబ్రహ్మాశ్రయములేక సత్వము మొదలగు గుణములయొక్క ప్రచారము లేకపోవుటవలన గుణస్వరూపమును ఇట్లు నామరూపాత్మకమైన జగత్తులకు ముఖ్యమైన ఆధారముగా నున్నది అట్టి పరబ్రహ్మముకొఱకు నమస్కారమగును గాక.

ఋషయః ఊచుః.

టీక= ఋషయః- శౌనకాదిమహామునులు, ఊచుః- పలికిరి.

శ్లో॥ గుహ్యాద్గుహ్యతరం సారం గురుగీతా విశేషతః।
త్వత్ప్రసాదాచ్చ శ్రోతవ్యా తత్సర్వం బ్రూహిసూతనః॥ 2

టీక= హేసూత- ఓయిసూతుడా, త్వత్ప్రసాదాచ్చ- త్వత్- నీయొక్క, ప్రసాదాచ్చ- అనుగ్రహమువలన, విశేషతః- అధికముగా, గురుగీతా- గురుగీత, శ్రోతవ్యా- వినదగినది, గుహ్యాత్- రహస్య

ముకంటె గుహ్యాతరం- మిక్కిలిరహస్యమైన, సారం. శ్రేష్ఠమగు, త
త్సర్వం- ఆసమస్తమును, నః- మాకు, బ్రూహి- చెప్పుము-

తా॥ ఓయిసూతా! గురుగీతలు నీయనుగ్రహమునుండి వినదగి
నవిగనుక సమస్తరహస్యములలో మిక్కిలి రహస్యమును శ్రేష్ఠమున
గు సమస్తమును మాకుచెప్పుమూయని శౌనకాదిమహాఋషులు సూ
తునింగని యడిగిరి.

సూత ఉవాచ.

టీక= సూతః- సూతుడు, ఉవాచ- పలికెను.

శ్లో॥ కైలాసశిఖరేరమ్యే భక్తిసాధనహేతవే।
ప్రణమ్య పార్వతీభక్త్యా శంకరం పరిపృచ్ఛతి ॥ 3.

టీక= పార్వతీ- పార్వతీదేవి, రమ్యే- మనోహరమగు, కైలా-
కైలాస- కైలాసపర్వతముయొక్క, శిఖరే- కొనయందు, భక్త్యా
భక్తిచేత, శంకరం-ఈశ్వరునిగూర్చి, ప్రణమ్య-నమస్కరించి, భక్తి
తవే, భక్తిసాధన- భక్తిసాధనముయొక్క, హేతవే-కారణముకొఱ
పరిపృచ్ఛతి- అడుగుచున్నది.

తా॥ సూతుడు చెప్పెను. మనోహరమగు కైలాసపర్వత
నందు పార్వతి భక్తితో ఈశ్వరునికి నమస్కరించి భక్తిసాధనము
క్క కారణముకొఱకు అడుగుచున్నది.

పార్వత్యువాచ:

టీక= పార్వతీ- పార్వతీదేవి, ఉవాచ- పలికెను.

శ్లో॥ ఓంనమో దేవదేవేశ పరాత్పరజగద్గురో।
సదాశివమహాదేవ గురుదీక్షాం ప్రయచ్ఛమే ॥

టీక= ఓం- మంగళము, హేదేవదేవ- దేవతలకు దేవుడవగు
స్వామీ!, ఈశ- నియామకుడా; పరాత్పర- అవ్యక్తాదికముకంటె

పరమైనవాడా, జగద్గురో- లోకములకు గురుడా, సదాశివ- ఎల్లప్పు డును మంగళమైనవాడా, మహాదేవ- గొప్పదేవుడవగు నోస్వామీ, న మః- నమస్కారము, మే- నాకు, గురుదీక్షాం- గురుదీక్షను, ప్రయ చ్ఛ- ఇవ్వుము

తా॥ పార్వతీదేవి పరమేశ్వరునికాలకు నమస్కరించి స్వామీ నాకు గురుదీక్షను ఇమ్మాయని అడిగెను.

శ్లో॥ భగవన్ సర్వధర్మజ్ఞ వ్రతానాం వ్రతనాయకం ।
బ్రూహి మే కృపయా శంభో గురుమాహాత్మ్యముత్తమమ్ ॥ 5.

టీక= భగవన్- పూజ్యుడవగు నోస్వామీ, సర్వ...జ్ఞ, సర్వ- సమస్తములైన, ధర్మ- న్యాయములను, జ్ఞ- తెలిసినవాడా, శంభో- సుఖకారణుడవగు నోఈశ్వరుడా, (త్వం-నీవు) కృపయా- దయతో. మే- నాకు, ఉత్తమం- శ్రేష్ఠమును, వ్రతానాం- వ్రతములలో, వ్రత నాయకం- నియమములకు ప్రభువైన. గురుమాహాత్మ్యం- గురుమహి మను, బ్రూహి- చెప్పుము.

తా॥ ఓ ఈశ్వరుడా నీవు మిక్కిలిదయతో సమస్త వ్రతములు ను ప్రభువును శ్రేష్ఠమునగు గురుమాహాత్మ్యమును నాకు చెప్పుము:

శ్లో॥ కేనమార్గేణభోస్వామిన్ దేహీబ్రహ్మమయోభవేత్ ।
తత్కృపాం కురు మేస్వామిన్ నమామిచరణౌతవ ॥ 6

టీక= భోస్వామిన్- ఓప్రభువా, దేహీ- జీవుడు- కేన- ఏ. మా ర్గేణ- మార్గముచేత, బ్రహ్మమయః- పరబ్రహ్మస్వరూపుడు; భవేత్ అగును, తత్కృపా- అట్టిదయను, మే- నాకు, కురు- చేయుము- ఓ స్వామిన్- ఓప్రభువా, తవ- నీయొక్క, చరణౌ- పాదములనుగూర్చి మామి- నమస్కరించుచున్నాను.

తా॥ ఇట్లు ప్రార్థించి పార్వతీదేవి, ఓస్వామీ జీవుడు ఏఏమార్గ

ముద్వారా పరబ్రహ్మస్వరూపమగును. నాకొఅను అట్టి యనుగ్రహ ముసు దయచేయుము. ఓస్వామీ మీపాదములను నమస్కరించుచున్నానని పలికెను.

శ్రీ మహాదేవ ఉవాచ.

టీక= శ్రీ... వః శ్రీ- ప్రకాశమానుడగు, మహాదేవః- ఈశ్వరుడు ఉవాచ- పలికెను.

శ్లో॥ యస్య దేవే పరాభక్తి ర్యథాదేవే తథాగురౌ ।
తస్యైతే కథితాహ్యర్థాః ప్రకాశంతే మహాత్మనః ॥

టీక= యస్య- ఎవనికి, దేవే- దేవునియందు పరా- శ్రేష్ఠమగు భక్తి, (పూజ్యానురాగము) యథా- ఏప్రకారమో తథా ఆప్రకారముగా దేవే దైవస్వరూపుడగు గురౌ గురునియందు (పరబ్రహ్మస్వరూపమును తెలియజేసెడి గురునియందు) అస్తి కలదో తస్య అటువంటి మహాత్మనః గొప్పమనస్సుగలవానికి ఏతే ఈ కథితాః చెప్పబడిన అర్థాః ప్రయోజనములు ప్రకాశంతేహి ప్రసిద్ధముగా తెలియచున్నవి.

తా॥ ఎవనికి దేవునియందువలెనే, పరమాత్మ స్వరూపమును తెలియచేసెడి సద్గురునియందు శ్రేష్ఠమగు భక్తిగలమహాత్మునికి చెప్పెడి శేషార్థములన్నియు బాగుగ దెలియుచున్నవని మహాదేవుడు పలికెను.

శ్లో॥ మమరూపాసి దేవిత్వం త్వద్భక్త్యర్థం వదామ్యహం ।
లోకోపకారకః ప్రశ్నో న కేనాపికృతఃపురా॥

టీక= హేదేవి ఓపార్వతి త్వం నీవు మమ నాయొక్క రూపా- స్వరూపురాలవు అసి అగుచున్నావు. అహం నేను త్వద్భక్త్యర్థ నీభక్తికొఅకు, వదామి చెప్పుచున్నాను, పురా ముందు కేనాపి-

వరిచేతనున్ను లోకోపకారకః- లోక జనులకు ఉపకారకః సహాయ
మగు ప్రశ్నః- ప్రశ్న నకృతః- చేయబడ లేదు.

తా॥ ఓపార్వతీ పూర్వము ఇట్టిలోకోపకారకమగు ప్రశ్న ఎవ
రిచేతను చేయఁబడలేదు. నీవు ప్రత్యక్షముగా నాస్వరూపురాలవైతివి.
గనుక నీభక్తికొఱకై నేను చెప్పుచున్నాను వినుము:

శ్లో॥ యోగురుస్సశివప్రోక్తో యశ్శివస్సగురుస్స్మృతః । 9
వికల్పం యస్తుకుర్వీత సనరో గురుతల్పగః ॥

టీక= యః ఎవడు గురుః పరమాత్మస్వరూపమును దెలియజేయు
నట్టి గురువో సః వాడు శివః ఈశ్వరుడుగా ప్రోక్తః చెప్పబడుచు
న్నాడు. యః ఎవడు శివః ఈశ్వరుడో సః వాడు గురుః గురువుగా
స్మృతః చెప్పబడెను. యస్తు ఎవడైతే వికల్పం దీనికిసంశయమును,
కుర్వీత చేయునో సః,నరః ఆమనుష్యుడు గురుతల్పగః గురువుయొక్క
భార్యను పొందినవాడు (భవతి అగుచున్నాడు)

తా॥ ఓపార్వతీ పరమాత్మస్వరూపమును తెలియజేయు గురు
వు ఈశ్వరుడుగాను, ఈశ్వరుడు గురువుగాను చెప్పబడినది. యీ విష
యమై సంశయ మనస్సుగల మనుజుడు గురుభార్యను పొందిన దోష
ము గలవాడగుచున్నాడు.

శ్లో॥ దుర్లభం త్రిషులోకేషు తచ్ఛృణుష్వవదామ్యహం ।
గురుర్బ్రహ్మవినానాన్య స్సత్యం సత్యం వరాననే ॥ 10

టీక= త్రిషులోకేషు మూడులోకములయందును, దుర్లభం పొంద
నలవిగాని, తత్ దానిని అహం నేను వదామి చెప్పుచున్నాను శృ
ణుష్వ వినుము, హేవరాననే శ్రేష్ఠముగుముఖముగల ఓపార్వతి, గురు
గురువు, బ్రహ్మవినా పరబ్రహ్మముతప్ప అన్యః ఇతరుడు న కాడు స
త్యంసత్యం నిజము, నిజము.

తా॥ ఓపార్వతీ మూడులోకములయందును పొందుటకలవిగా నిదానిని చెప్పెదను వినుము. పరమాత్మస్వరూపమును దెలియజేసెడి గురువు పరమాత్మ స్వరూపుడేగాని అన్యుడుగాడు ఇది సత్యము సత్యము (మిక్కిలియాదరణకొఱకు రెండుసార్లుచెప్పబడినది)

శ్లో॥ వేదశాస్త్రపురాణాని ఇతిహాసాదికానిచ ।
మంత్రయంత్రాది విద్యానాం స్మృతిరుచ్చాటనాదికం ॥ 11.

శ్లో॥ శైవశాక్తాగమాదీని హ్యన్యేచ బహవోమతాః ।
అపభ్రంశాస్సమస్తానాం జీవానాంభ్రాంతచేతసాం ॥ 12

టీక= వేద...ణాని, వేద- ఋగ్యజుస్సామాథర్వణములను నాలుగువేదములును, శాస్త్ర- వ్యాకరణము మొదలైన శాస్త్రములును, పురాణాని- బ్రహ్మాండాది పురాణములును, ఇతిహాసాదికానిచ- భారతము మొదలైన ప్రాచీనపు కథలును, మంత్రి...ద్యానాం, మంత్ర- గాయత్ర్యాది మంత్రములును, యంత్ర- యంత్రములును, (బంగారు రాగి మొదలగువాటియొక్క రేకులయందు ఆయామంత్రములతో నుద్ధారములప్రకారము వ్రాయునవి) ఆది- మొదలైన, విద్యానాం- విద్యలయొక్క, స్మృతిః- స్మరించుటను, ఉచ్చాటనాదికం- ఉచ్చాటనము మొదలైనవియును, (ఉచ్చాటనము వశ్యము స్తంభనము మోహనము విమోచనము మారణము, ఈ ఆరును మంత్రముయొక్క క్రియలు;)

టీక= శైవ...దీని, శైవ- శివసంబంధములైన, శాక్త- శక్తిసంబంధమైన, ఆగమాదీని- ఆగమములు మొదలైనవియును, అన్యేచ- ఇతరములు, బహవః- అనేకములగు, మతాః- సాంఖ్యము మొదలైన మతములును, (ఇవియన్నియును) భ్రాంతచేతసాం, భ్రాంత- భ్రమణమునుపొందిన, చేతసాం- మనస్సుగల, సమస్తానాం జీవానాం- సమస్తములైన జీవులయొక్కయు, అపభ్రంశాః- వెఱ్ఱిపనులుగా. (మనోభ్రమవల్లనైన పనులుగా, భవంతి- అగుచున్నవి.)

తా॥ వేదశాస్త్ర పురాణేతిహాసములును మంత్రయంత్రాదిక ములును శైవాగమాదులును అనేకములగు సాంఖ్యాదిమతములును, ఇవియన్నియును అజ్ఞానమువలన స్వస్వరూపమును దెలియక అవాస్తవమగు దేహాదిప్రపంచమును జూచుచుండెడి జీవులయొక్క అజ్ఞాన పు పనులే.

శ్లో॥ జపస్తపో వ్రతం తీర్థం యజ్ఞో దానం తథైవచ ।
గురుతత్వమవిజ్ఞాయ సర్వం వ్యర్థం భవేత్ప్రియే ॥ 13.

టీక= జపః- జపమును, (మంత్రమును ఆవృత్తి చేయుట) తపః- తపస్సును, వ్రతం- నియమమును, తీర్థం- పుణ్యక్షేత్రమును, యజ్ఞః- యాగమును, దానం- ఈవియును, తథైవచ- ఆప్రకారముగానే, సర్వం- సమస్తమును, హేప్రియే- ఇష్టురాలవగు ఓపార్వతీ, గురుతత్వం గురువుయొక్క నిజస్వరూపమును, అవిజ్ఞాయ- తెలిసికొనక, వ్యర్థం- నిష్ఫలమైనదిగా, భవేత్ - అగును.

తా॥ ఓపార్వతీ జనులు గురుస్వరూపముయొక్క నిజస్థితిని దెలిసికొనక చేసెడిజపమును తపస్సును నియమమును గంగాది పుణ్యతీర్థసేవయును, యాగమును గోదానము మొదలయిన ఇవియన్నియును నిష్ఫలమైనవేయగును.

శ్లో॥ గురుబుద్ధ్యాత్మనో నాన్యత్ సత్యంసత్యం వరాననే ।
తల్లాభార్థం ప్రయత్నస్తు కర్తవ్యశ్చ మనీషిభిః ॥ 14

టీక= హే వరాననే- శ్రేష్ఠమైనముఖముగల ఓపార్వతీ, గురుబుద్ధ్యా- సద్గురువుయొక్క జ్ఞానముచేత, ఆత్మనః- ఆత్మస్వరూపముకంటెను, అన్యత్ - ఇతరమైనది, న- లేదు. సత్యంసత్యం- నిజమునిజము త...ర్థం, తత్ - ఆఆత్మయొక్క, లాభార్థం- లాభముకొఱకు, మనీషిభిః- విద్వాంసులచేత, ప్రయత్నం- ప్రయత్నము, కర్తవ్యః- చేయదగినది.

తా॥ ఓపార్వతీ సద్గురుజ్ఞానముచేత ఆత్మకంటె సత్యమైనదేది యును లేదు. ఇది సత్యము సత్యము: అట్టి ఆత్మస్వరూపమును పొంద దలచిన విద్వాంసులచే ప్రయత్నించవలయును.

శ్లో॥ గూఢావిద్యా జగన్మాయా దేహశ్చాజ్ఞానసంభవః ।
విజ్ఞానం తత్ప్రసాదేన గురుశబ్దేనకథ్యతే ॥ 15

టీక= జగత్ - లోకము, గూఢా- రహస్యమును, అవిద్యా- అజ్ఞానస్వరూపమునగు, మాయా- ప్రకృతియే, దేహశ్చ- శరీరమును, అజ్ఞానమువలన బుట్టినది. తత్ -దానిని; విజ్ఞానం- తెలిసికొనుట, ప్రసాదేన- నిర్మలమగు, గురుశబ్దేన- గురుశబ్దముచే, కథ్యతే- చెప్పబడుచున్నది.

తా॥ లోకము అతిరహస్యమైన అజ్ఞానస్వరూపమగు ప్రకృతిగా నున్నది. దేహము పరబ్రహ్మస్వరూపజ్ఞానము లేకపోవుటవలన కలుగుచున్నది. అట్టిఅజ్ఞాననాశనరూపమైన పరబ్రహ్మవిజానము నిర్మలమగు గురుశబ్దముచేత జెప్పంబడుచున్నది.

శ్లో॥ యదంఘ్రికమల ద్వంద్వం ద్వంద్వం తాపనివారకం ।
తారకం భవసింధోశ్చ శ్రీగురుం ప్రణమామ్యహం ॥ 16

టీక= యద ...ద్వంద్వం; యత్ - ఏగురువుయొక్క అంఘ్రికమల పాదపద్మములయొక్క ద్వంద్వం- జంట, ద్వం ...కం. ద్వంద్వ- జంటలైన తాప- సుఖదుఃఖాదిసంతాపములను నివారకం- పోగొట్టునదియును భవసింధోః- సంసారసముద్రమునకు తారకంచ- దాటించునదియును, భవతి- అగుచున్నదో. తం_ అటువంటి శ్రీగురుం- ప్రకాశమానుడగు గురువునుగూర్చి, అహం- నేను, ప్రణమామి- నమస్కరించుచున్నాను.

తా॥ ఏసద్గురువుయొక్క పాదకమలములు శీతోష్ణము మొద

లైన ద్వంద్వ దుఃఖములను బోగొట్టునవియును, సంసారసముద్రము
ను తరింపజేయునవియు నగుచున్నవో అట్టిసద్గురువునుగూర్చి నేను న
మస్కరించుచున్నానని ఈశ్వరుడు గురువందనమును జేసి చెప్పుచు
న్నాడు.

శ్లో॥ దేహీబ్రహ్మభవేద్యస్మాత్ త్వత్కృపార్థం వదామితత్ ।
సర్వపాపవిశుద్ధాత్మా శ్రీగురోః పాదసేవనాత్ ॥ 18

టీక= దేహీ- జీవుడు, యస్మాత్ - ఏకారణమువలన, శ్రీగురోః-
ప్రకాశమానుడగు సద్గురువుయొక్క, పాదసేవనాత్ - పాదముల యొ
క్క సేవవలన, సర్వ... త్మా- సర్వ- సమస్తమైన, పాప- పాపము
వలన; విశుద్ధ- పరిశుద్ధమగు, ఆత్మా- స్వరూపముగలవాడై, బ్రహ్మ
పరబ్రహ్మస్వరూపము, భవేత్ - అగునో, తత్ -దానిని, త్వత్ ...ర్థం
త్వత్ - నీయందలి కృపార్థం-దయకొఱకు, వదామి-చెప్పుచున్నాను.

తా॥ జీవుడెందువలన సద్గురుపాదపద్మముల సేవనుండి సమస్త
పాపములు నశించుటవలన పరిశుద్ధస్వరూపుడై పరబ్రహ్మస్వరూపుడ
గునో దానిని నీయందుండెడి దయతో చెప్పుచున్నాను వినుము:

శ్లో॥ సర్వతీర్థావగాహస్య సంప్రాప్నోతి ఫలం నరః ।
గురోః పాదోదకం పీత్వా శేషం శిరసిధారయన్ ॥ 18

టీక= నరః- మనుష్యుడు, గురోః- సద్గురువుయొక్క, పాదోదకం
పాదములయందలి యుదకమును, పీత్వా- త్రాగి, శేషం-మిగిలినయు
దకమును, శిరసి- తలయందు, ధారయన్-ధరించినవాడై, సర్వ...
హస్య- సర్వ- సమస్తములైన, తీర్థ- గంగాది పుణ్యతీర్థములయందు,
అవగాహస్య స్నానముయొక్క, ఫలం- లాభమును, సంప్రాప్నోతి-
పొందుచున్నాడు.

తా॥ మనుజుడు సద్గురువుయొక్క పాదప్రక్షాళనోదకమును

ప్రాగి మిగిలినజలమును శిరస్సునంధరించిన సమస్తపుణ్యతీర్థస్నానము వల్లనైనఫలమును పొందుచున్నాడు.

శ్లో॥ శోషణం పాపపంకస్య దీపనంజ్ఞానతేజసః ।
గురోః పాదోదకం సమ్యక్ సంసారార్ణవతారకం ॥ 19

టీక= పాపపంకస్య- పాపమనెడిబురదకు, శోషణం- ఎండజేయు నదియును, జ్ఞానతేజసః- పరబ్రహ్మజ్ఞానమను తేజస్సునకు, దీపకం ప్రకాశకమైనదియునగు, గురోః- గురువుయొక్క, పాదోదకం- పాద లములను, సమ్యక్- విశేషముగా, సం...కం- సంసార- సంసారవ నెడి, అర్ణవ- సముద్రమును; తారకం- దాటించునదిగా, (భవతి- ఉ గుచున్నది.)

తా॥ పాపమనెడి యడుసును శుష్కింపజేయునదియును ప బ్రహ్మజ్ఞానమునకు ప్రకాశమునగు గురుపాదోదకము సంసారసముద్ర మును తరింపజేయుచున్నది.

శ్లో॥ అజ్ఞానమూలహరణం జన్మకర్మ నివారణం ।
జ్ఞానవైరాగ్య సిద్ధ్యర్థం గురుపాదోదకం పిబేత్ ॥ 20

టీక= అజ్ఞా...రణం. అజ్ఞాన- అజ్ఞానముయొక్క, మూల- కా ణమును, హరణం- హరించునదియును, జన్మ...రణం. జన్మ- పుట్టు యొక్క, కర్మ- కర్మను, నివారణం- నశింపజేయునదియునగు. గురు దకం. గురు-గురువుయొక్క, పాదోదకం-పాదజలమును, జ్ఞాన-ద్ధ్యర్థ జ్ఞాన- పరబ్రహ్మజ్ఞానముయొక్కయు, వైరాగ్య- విరక్తియొక్కయ (దారాపుత్రాదులయందాశ లేకయుండుట.) సిద్ధ్యర్థం- ప్రాప్తికొఱకు పిబేత్- త్రాగవలయును.

తా॥ మనుష్యుడు సమస్త జగత్కారణమైన అజ్ఞానకారణము నశింపజేయునట్టిదియును జన్మకర్మనివారకమునగు సద్గురుపాదోదక

ను బ్రహ్మజ్ఞాన వైరాగ్యములకొఱకు త్రాగవలయును.

శ్లో॥ గురుపాదోదకం పానం గురోరుచ్ఛిష్టభోజనం।
గురుమూర్తేస్సదాధ్యానం గురుస్తోత్రం సదాజపః ॥ 21

టీక= గురు...దకం. గురు- సద్గురువుయొక్క, పాదోదకం- పాదజలమును, పానం- త్రాగడమును, గురోః- గురువుయొక్క, ఉచ్ఛి-జనం. ఉచ్ఛిష్ట- ఎంగిలిని, భోజనం- తినుటను, సదా- ఎల్లప్పుడును గురుమూర్తే- గురుస్వరూపముయొక్క, ధ్యానం-ధ్యానమును, సదా ఎల్లప్పుడును, గురుస్తోత్రం- గురుస్తవమును, జపః- జపించుటయును, (కర్తవ్యం- చేయదగినది.)

తా॥ జనుడు గురుపాదోదకమును త్రాగవలయును. గురువుయొక్క-ఎంగిలిని తినవలయును ఎల్లప్పుడును గురుస్వరూపమును ధ్యానించవలయును. ఎల్లప్పుడును గురుస్తోత్రమును జపించవలయును.

శ్లో॥ స్వదేశికస్యైవచ నామకీర్తనం భవేదనంతస్య శివస్యకీర్తనం ।
స్వదేశికస్యైవచనామచింతనం భవేదనంతస్యశివస్యచింతనమ్ 22

టీక= స్వ...స్యైవచ: స్వ- తనయొక్క, దేశికస్యైవచ- జ్ఞానోపదేశమును జేసిన గురువుయొక్కయే, నామకీర్తనం. నామ- పేరుయొక్క కీర్తనం- స్తుతి, అనంతస్య- అంతములేని, శివస్య- ఈశ్వరునియొక్క, కీర్తనం- స్తుతియే, భవేత్- అగును. స్వదేశికస్యైవచ. స్వ- తనయొక్క, దేశికస్యైవచ- గురువుయొక్కయే నామచింతనం- పేరుయొక్క తలంచుట. అనంతస్య- అంతములేని శివస్య- ఈశ్వరునియొక్క, చింతనం- తలంచుట భవేత్- అగును.

తా॥ జనుడు తనకు బ్రహ్మజ్ఞానోపదేశముచేసిన గురువుయొక్క నామమును స్తోత్రముచేయుటయే అంతములేని పరమశివునియొక్క నామస్తుతియగును. అగురువుయొక్క నామమును తలంచుటయే అవ

రమశివునియొక్క నామము తలంచుటయగును.

శ్లో॥ యత్పాదరేణుర్వై నిత్యం కోపిసంసారవారిధౌ ।
సేతుబంధాయతేచాథ దైశికంతముపాస్మహే ॥ 23

టీక= అథ=అనంతరము, కోపి=అనిర్వచనీయమగు యత్పాదరే ణుర్వై. యత్= ఏగురువుయొక్క పాద=చరణములయందలి రేణుర్వై=పరాగమే నిత్యం=ఎల్లప్పుడును సంసారవారిధౌ=సంసారమను. సముద్రమునందు సేతుబంధాయతేచ= వారధివలెనే యగుచున్నది తం=అటువంటి దైశికం=బ్రహ్మజ్ఞానోపదేశమును జేసెగురువును ఉపాస్మహే=సేవించుచున్నాను.

తా॥ సంసారసముద్రమును దాటుటకు ఏగురువుయొక్క పాదరేణువేవారధిగానగుచున్నదియో అట్టిసద్గురువును సేవించుచున్నాను.

శ్లో॥ యస్మాదనుగ్రహం లబ్ధ్వా మహదజ్ఞానముత్సృజేత్ ॥
తస్మైశ్రీదైశికేంద్రాయ నమశ్చాభీష్ట సిద్ధయే ॥

టీక= యస్మాత్=ఏగురువువల్లను అనుగ్రహం=దయను లబ్ధ్వా-పొంది మహాత్=అధికమైన అజ్ఞానమును ఉత్సృజేత్=విడుచునో తస్మై=అటువంటిదైశికేంద్రాయ=శ్రేష్ఠుడైనగురువుకొరకును అభీష్టసిద్ధయే- అభీష్ట=కోరికయొక్క సిద్ధయే=నెరవేరబడుటకై నమః=నమస్కారము. (అస్తు- అగునుగాక)

తా॥ జనుడు ఏగురువువలన జ్ఞానోపదేశానుగ్రహమును బొంది విశేషమగు అజ్ఞానమును విడుచునో అట్టి సద్గురువుకొఱకు కోరికసిద్ధించుటకై నమస్కారమగునుగాక.

శ్లో॥ కాశీక్షేత్రం నివాసశ్చ జాహ్నవీచరణోదకం ।
గురుర్విశ్వేశ్వరః సాక్షాత్ తారకం బ్రహ్మనిశ్చితమ్ ॥ 25

టీక= గురుః=గురువు సాక్షాత్=ప్రత్యక్షముగా విశ్వేశ్వరః=విశ్వేశ్వరుడు నివాసశ్చ=గురువుండెడిస్థానము కాశీక్షేత్రం-కాశియనెడిపుణ్యప్రదేశము, చరణోదకం=గురువుయొక్క పాదోదకము జాహ్నవీ=గంగ నిశ్చితం=నిశ్చయింపబడిన బ్రహ్మ=పరబ్రహ్మము తారకం=తారకోపదేశము (భవతి-అగుచున్నది)

తా॥ గురువే విశ్వేశ్వరుడుగాను, ఆగురుని వాసస్థలమే కాశీక్షేత్రముగాను, ఆగురుపాదోదకమే గంగగాను, ఆగురువుచే నుపదేశింపబడి నిశ్చయమైన పరబ్రహ్మజ్ఞానమే తారకోపదేశముగాను అగుచున్నది.

శ్లో॥ శిరఃపాదాంకితో దేశః గయస్తేచాక్షయోవటః ।
తీర్థరాజప్రయాగోసౌ గురుమూర్త్యైనమోనమః॥ 26

టీక= శిరః- శిరస్సు గయా=గయగాను పాదాంకితః- పాదములచేత గురుతుగాచేయబడిన దేశః=ప్రదేశము అక్షయోవటః=నాశనములేని వటవృక్షముగాను, అసౌ=ఈగురుస్వరూపము, తీర్థరాజప్రయాగ=పుణ్యతీర్థములకురాజైన ప్రయాగ క్షేత్రముగాను, అస్తి=ఉండుచున్నది (తస్మై=అటువంటి) గురుమూర్త్యై= గురువుయొక్కస్వరూపమునకు నమోనమః=నమస్కారము; నమస్కారము.

తా॥ శిరస్సేగయగాను, గురువుయొక్క పాదములచేత చిహ్నితమైన ప్రదేశమే అక్షయవటగాను, గురుస్వరూపమే సమస్త పుణ్యతీర్థములలో రాజైన ప్రయాగ క్షేత్రముగాను, ఉండెడి గురువుయొక్క ఆకారమునకు మిక్కిలి నమస్కారమగునుగాక.

శ్లో॥ గురుమూర్తిం స్మరేన్నిత్యం । గురోర్నామసదాజపేత్ ।
గురోరాజ్ఞాం ప్రకుర్వీత । గురోరన్యం నభావయేత్ ॥ 27

మూర్తిం =స్వరూపమును స్మరేత్ =స్మరించవలయును. గురోః-గురువుయొక్క నామ=పేరును సదా=ఎల్లప్పుడును జపేత్ =జపము సేయవలయును, గురోః=గురువుయొక్క ఆజ్ఞాం=ఆజ్ఞను ప్రవర్తింత చేయవలయును గురోః= గురువుకంటె అన్యాం=ఇతరమును నభావయేత్ తలంచగూడదు!

తా॥ ఎల్లప్పుడు సద్గురుస్వరూపమునే స్మరించవలయును. అట్టి సద్గురునామమునే జపించవలయును, సద్గురువుయొక్క ఆజ్ఞప్రకారము చేయవలయును. సద్గురువుకంటె నితరమగుదాని తలంచ నేకూడదు.

శ్లో॥ గురువక్త్రేస్థితంబ్రహ్మ ప్రాప్యతే తత్ప్రసాదతః ।
గురోర్ధ్యానం తథాకుర్యాత్పురుషం స్వైరిణీయథా ॥ 28

టీక= గురువక్త్రే గురు=గురువుయొక్క వక్త్రే=ముఖమునందు స్థితం=ఉన్నటువంటి బ్రహ్మ=పరబ్రహ్మము తత్ప్రసాదతః. తత్ =ఆ గురువుయొక్క ప్రసాదతః=అనుగ్రహమునుండి ప్రాప్యతే=పొందబడుచున్నది స్వైరిణీ=స్వేచ్ఛగాతిరిగెడుస్త్రీ (విటకత్తె) పురుషం=అన్యపురుషుని యథా=ఏప్రకారమో తథా=ఆప్రకారము గురోః=గురువుయొక్క ధ్యానం =ధ్యానమును కుర్యాత్ =చేయవలయును:

తా॥ జనులచేత గురుముఖమునందున్న పరబ్రహ్మము ఆగురువుయనుగ్రహమువలన పొందబడుచున్నది. గనుక జనులు గురువునెల్లప్పుడెడతెగకుండా వ్యభిచారియగు స్త్రీపరపురుషునివలెనే నేకాగ్రచిత్తులై ధ్యానించవలయును.

శ్లో॥ స్వాశ్రమంచ స్వజాతించ స్వకీర్తిం పుష్టివర్ధనం ।
ఏతత్సర్వం పరిత్యజ్య గురోరన్యన్న భావయేత్ ॥ 29

టీక= స్వాశ్రమంచ, స్వ=తనయొక్క ఆశ్రమంచ=బ్రహ్మచర్యాద్యాశ్రమములున్ను స్వజాతించ, స్వ=తనయొక్క జాతించ=బ్రాహ్మ

ణాదిజాతినిన్ని, స్వకీర్తించ: స్వ- తనయొక్క, కీర్తించ- యశస్సును న్ను, పుష్టివర్ధనం- పుష్టి- బలముయొక్క, వర్ధనం-వృద్ధినిన్ని, ఏతత్స ర్వం- ఈసమస్తమును, పరిత్యజ్య- విడిచిపెట్టి, గురోః-గురువుకంటె, అన్యత్ - వేరైనదానిని, నభావయేత్ - తలంచకూడదు.

తా॥ జనుడు బ్రహ్మచర్యము మొదలైన ఆశ్రమములున్ను, బ్రాహ్మణాదిజాతులనున్ను కీర్తినిన్ని బలాతిశయమునున్ను సర్వము ను విడచి గురువుకంటె వేరుదానిని దేనినిన్ని తలంచకూడదు.

శ్లో॥ అనన్యాశ్చింతయంతోయే । సులభం పరమం సుఖం ।
తస్మాత్సర్వ ప్రయత్నేన గురోరాధనం కురు ॥ 30

టీక= యే- ఎవరు, అనన్యాః- గురువునకితరులుగానివారై, చింతయంతః- గురుధ్యానము చేసెడివారలు, (భవతి- అగుచున్నారో, తే వారలకు) పరమం- శ్రేష్ఠమైన, సుఖం- సౌఖ్యము, (పరబ్రహ్మదులు,) సులభం- సుఖముగా పొందదగినది, (భవతి- అగుచున్నది:) తస్మాత్ - అందువలన, సర్వప్రయత్నేన- సమస్తప్రయత్నముల చేతను. గురోః-గురువుయొక్క, ఆరాధనం-పూజను, కురు-చేయుము.

తా॥ గురుస్వరూపమున కితరులు లేక గురుస్వరూపులై గురుధ్యానము చేసెడివారలకు పరమానంద సుఖము సులభముగా పొందదగినదగునసిరి. గనుక సర్వప్రయత్నములచేతను గురుధ్యానమునే చేయుము.

శ్లో॥ గురువక్త్రేస్థితావిద్యా । గురుభక్త్యాచలభ్యతే ।
త్రైలోక్యస్ఫుటవక్తారో । దేవాద్యసురపన్నగాః ॥ 31

టీక= గురువక్త్రే- గురువుయొక్క, వక్త్రే- ముఖమునందు, స్థితా ఉన్నటువంటి, విద్యా- పరబ్రహ్మవిద్య, గురుభక్త్యా-గురువుయందలి భక్తిచేతను; లభ్యతే- పొందబడుచున్నది, త్రై...రో- త్రైలోక్య-

మూఢులోకములయందు, స్ఫుట- స్ఫుటముగా, వ్యక్త- పలుకునట్టి దే...గాః, దేవ- దేవతలు, ఆది- మొదలుగాగల, అసుర- రాక్షసులును, పన్నగాః- పన్నగులును, (భవంతి- అగుచున్నారు,)

తా॥ జనులచేత గురుముఖమునందున్న పరబ్రహ్మవిద్య గురువుయందలి భక్తిచేత పొందబడుచున్నది, ఇట్లుపొందినవారు మూఢులోకములయందును స్ఫుటవాక్కుగల దేవాసుర పన్నగుల వలెనే అగుచున్నారు.

శ్లో॥ గుకారశ్చాంధకారోహి । రుకారస్తేజ ఉచ్యతే ।
అజ్ఞానగ్రాసకం బ్రహ్మ । గురురేవ న సంశయః ॥

టీక= గుకారశ్చ-గువర్ణము, అంధకారోహి- గాఢమైనచీకటిగాను, రుకారః- రువర్ణము, తేజః- తేజస్సుగాను, ఉచ్యతే- చెప్పబడుచున్నది. అజ్ఞానగ్రాసకం- అజ్ఞానమును భక్షించునట్టి, బ్రహ్మ- పరబ్రహ్మము, గురురేవ- బ్రహ్మజ్ఞానోపదేశమును చేసిన గురువే భవతి అగుచున్నాడు) నసంశయః- సందేహములేదు.

తా॥ గుకారమే గాఢచీకటిగాను రుకారమే ఆగాఢచీకటిని త్రెంచెడి తేజస్సుగాను చెప్పబడుచున్నది. గనుక అజ్ఞానాంధకారమును భక్షించెడి పరబ్రహ్మము గురువేయగుచున్నాడు.

శ్లో॥ గుకారశ్చాంధకారస్తు । రుకారస్తన్నిరోధకృత్ ।
అంధకార వినాశిత్వా । ద్గురురిత్యభిధీయతే ॥

టీక= గుకారశ్చ- గుకారమును, అంధకారస్తు- కటికచీకటియగును, రుకారః- రుకారమును, తన్నిరోధకృత్- తత్- ఆ అంధకారమును, నిరోధ- అడ్డును, కృత్- చేయునది, అంధకారవినాశిత్వాత్- అంధకార- చీకటిని, వినాశిత్వాత్- నశింపజేయుటవలన, గురురితి- గురువని, అభిధీయతే- చెప్పబడుచున్నాడు.

తా॥ గాఢమైన చీకటియే గుకారము ఆచీకటిని నశింపజేయునదియే, రుకారము ఇట్లు అజ్ఞానాంధకారమును నశింపజేయుటవలననే గురువని చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ గుకారశ్చ గుణాతీతో । రూపాతీతో రుకారకః ।
గుణరూప విహీనత్వా ద్గురురిత్యభిధీయతే ॥ 34

టీక= గుకారశ్చ- గుకారమును, గుణాతీతః- సత్వాదిగుణముల నతిక్రమించినది, రుకారః- రుకారము, రూపాతీతః- ఆకృతిని అతిక్రమించినది, గుణ...త్వాత్ గుణరూప- గుణరూపములతో, విహీనత్వాత్ - శూన్యమగుటవలన; గురురితి- గురువని అభిధీయతే- చెప్పబడుచున్నది,

తా॥ సత్వాదిగుణముల నతిక్రమించి యుండునది గుకారమును, కరచరణాద్యాకృతి లేనిది రుకారమును ఇట్లు గుణరూపములు లేకపోవుటవలన గురువని చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ గుకారః ప్రథమోవర్ణో మాయాదిగుణ భాసకం ।
రుకారోస్తి పరంబ్రహ్మ మాయాభ్రాంతి విమోచకం ॥

టీక॥ ప్రథమః- మొదటిదియగు, గుకారః- గుకారమనెడి, వర్ణః- వర్ణము, మా...కం, మాయాది- మాయమొదలైనవానియొక్క గుణ- గుణములను భాసకం- ప్రకాశింపజేయునదిగా అస్తి- అగుచున్నది. రుకారః- రువర్ణము మా...కం, మాయా- మాయవలనైన భ్రాంతి-మిథ్యాజ్ఞానమును విమోచకం- విడిపించునట్టి పరం- శ్రేష్ఠమగు బ్రహ్మ- పరబ్రహ్మముగా అస్తి- ఉండుచున్నది.

తా॥ గురుపదమునందలి మొదటివర్ణమగు గుకారము మాయ మొదలైన గుణములను ప్రకాశింపజేయుచున్నది. రెండవవర్ణమైన రుకారము మాయయొక్క భ్రాంత్యాదిగుణములను నశింపజేసెడి పరబ్ర

హ్మామున్నది. ఇట్లు గురుపదమే మాయగాను పరబ్రహ్మముగాను వున్నది.

శ్లో॥ ఏవం గురుపదం శ్రేష్ఠం దేవానామపి దుర్లభం ।
హాహాహూహూగణైశ్చైవ గంధర్వాద్యైశ్చపూజితం ॥ 36

టీక= ఏవం- ఈప్రకారము గురుపదం- గురువనుపదము శ్రేష్ఠం అధికముగాను దేవానామపి- దేవతలకును దుర్లభం- పొందుటకుశక్యముకానిదిగాను గంధర్వాద్యైః- గంధర్వులు మొదలైన హాహాహూహూగణైశ్చైవ- హాహాహూహూలనువారియొక్క సమూహములచేతనున్ను పూజితం- అర్చించబడినదిగాను భవతి- అగుచున్నది,

తా॥ ఇట్లు శ్రేష్ఠమైన గురుపదము దేవతలకును పొందుటకశక్యమైనదై హాహాహూహూ మొదలైన గంధర్వులచేపూజింపబడినదై యుండుచున్నది.

శ్లో॥ ధ్రువం తేషాంచ సర్వేషాం నాస్తితత్వం గురోఃపరః ।
గురోరారాధనం కార్యం స్వజీవిత్వం నివేదయేత్ ॥ 37

టీక= తేషాం- అటువంటి సర్వేషాంచ- అందరికిని గురోః- గురువుకంటె పరం- ఇతరమైన తత్వం- పరమాత్మస్వరూపము నాస్తి లేదు ధృవం- నిశ్చయము గురోః- గురువుయొక్క ఆరాధనం- పూజ కార్యం- చేయదగినది స్వజీవిత్వం- స్వ- తనయొక్క జీవిత్వం- జీవితభావమును నివేదయేత్- అర్పించవలయును,

తా॥ అందరికిని గురువుకంటె నన్యమగు పరమాత్మ స్వరూపము లేదు; నిశ్చయము గురువునే పూజించవలయును. తన బ్రతుకుకుతయు గురువునకే అర్పించవలయును.

శ్లో॥ ఆసనం శయనం వస్త్రం వాహనం భూషణాదికం ।
సాధకేన ప్రదాతవ్యం గురు సంతోషకారణం ॥

టీక= సాధకేన- సాధకుడనువానిచేతను, గురుసంతోషకారణం- గురు- గురువుయొక్క- సంతోష- ఆనందమునకు కారణం- హేతువైన ఆసనం- సింహాసనమును శయనం- పడకను వస్త్రం- వస్త్రమును వాహనం- గుఱ్ఱమును భూషణాదికం- నగలుమొదలైనవానినిన్ని ప్రదాతవ్యం- ఇవ్వవలయును.

తా॥ పరబ్రహ్మవిద్యను సాధించవలయుననెడి కోరికగలవాని చేత గురువునకు సంతోషమును కలుగజేయునట్టి ఆసనమును పడకను వస్త్రమును వాహనమును నగలు మొదలగువానిని గురువుకొఱకు ఇవ్వవలయును.

శ్లో॥ కర్మణామనసావాచా సర్వదారాధయేద్గురుం ।
దీర్ఘదండం నమస్కృత్య నిర్లజ్జో గురుసన్నిధౌ ॥ 39

టీక= గురుసన్నిధౌ- గురు- గురువుయొక్క- సన్నిధౌ- సమీపమునందు నిర్లజ్జః- సిగ్గులేనివాడై దీర్ఘదండం- పొడుగైనకొయ్యయగునట్లుగా (సాష్టాంగముగా) నమస్కృత్య- నమస్కరించి కర్మణా-కర్మచేతను మనసా- మనస్సుచేతను వాచా- వాక్కుచేతను గురుం-గురువును సర్వదా- ఎల్లప్పుడును ఆరాధయేత్- పూజించవలయును.

తా॥ జనుడు గురుసమీపమునందు లజ్జలేనివాడై సాష్టాంగ నమస్కారముచేసి మనోవాక్కాయ కర్మములచేత త్రికరణశుద్ధిగా గురువును పూజించవలయును.

శ్లో॥ శరీరమింద్రియంప్రాణ మర్థస్వజన బాంధవాన్ ।
ఆత్మదారాదికంసర్వం సద్గురుభ్యో నివేదయేత్ ॥ 40

టీక= శరీరం- దేహమును ఇంద్రియం- ఇంద్రియములను ప్రాణం ప్రాణమును, అర్థ,...ధవాన్ అర్థ- ధనమును స్వజన- తనజనులయిన సహోదరులు మొదలయినవారిని బాంధవాన్- చుట్టములను ఆత్మ

దారాదికం- తనయొక్క- భార్య మొదలయినవారిని సర్వం- సమస్తమును సద్గురుభ్యో- సద్గురువుల కొఱకు నివేదయేత్ - అర్పించవలయును.

తా॥ దేహమును ఇంద్రియములను ప్రాణమును ధనమును తన జనులయినసహోదరులు మొదలయినవారిని చుట్టములను భార్య మొదలయినవారిని సమస్తమును సద్గురువులకొఱకు అర్పించవలయును.

శ్లో॥ గురురేకో జగత్సర్వం । బ్రహ్మవిష్ణు శివాత్మకం ।
గురోః పరతరం నాస్తి । తస్మాత్సంపూజయేద్గురుమ్ ॥ 41

టీక= ఏకః=ఒక్కడైన గురుః=గురువే బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మకం= బ్రహ్మవిష్ణుశివులయొక్క స్వరూపమైన సర్వం=సమస్తమైన జగత్= జగత్తును (భవతి=అగుచున్నాడు) గురోః=గురువుకంటె పరతరం= మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది నాస్తి=లేదు; తస్మాత్=అందువలన గురుం=గురువును సంపూజయేత్=పూజించవలయును.

తా॥ సమస్తజగత్తునకును గురుడు ఒక్కడే బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మకస్వరూపమగుచున్నాడు. గురువుకంటెను శ్రేష్ఠమైనది యేదియును లేదు. అందువలన సద్గురుస్వామిని పూజించవలయును.

శ్లో॥ సర్వశ్రుతిశిరోరత్న నీరాజిత పదాంబుజం ।
వేదాన్తార్థప్రవక్తారం తస్మాత్సంపూజయేద్గురుమ్ ॥ 42

టీక= తస్మాత్=అందువలన సర్వ... బుజం సర్వ=సమస్తమైన శ్రుతిశిర=ఉపనిషత్తులనెడి రత్న=మణులచేత నీరాజిత=ఆరాధనచేయబడిన పదాంబుజం=పాదపద్మములుగల వేదా...క్తారం వేదాన్త ఉపనిషత్తులయందలి అర్థ=తాత్పర్యమును ప్రవక్తారం=చెప్పునట్టిది గురుం=సద్గురువును సంపూజయేత్ - పూజించవలయును.

తా॥ సమస్త ఉపనిషత్తులనెడి గొప్పమణులచేత నీరాజనము చే

యబడిన పాదపద్మములుగలవాడును ఉపనిషత్తులతాత్పర్యమును చెప్పనట్టివాడునైన సద్గురువును మిక్కిలి పూజించవలయును.

శ్లో॥ యస్యస్మరణమాత్రేణ జ్ఞానముత్పద్యతే స్వయం ।
సఏవసర్వసంపత్తి స్తస్మాత్సం పూజయేద్గురుమ్ ॥ 43

టీక= యస్య=ఎవనియొక్క స్మరణమాత్రేణ= స్మరించుటవలన జ్ఞానం=బ్రహ్మజ్ఞానము స్వయం=తనంతటనే ఉత్పద్యతే=పుట్టుచున్నది. సఏవ=ఆగురువే సర్వసంపత్తిః=సమస్తసమృద్ధిని (భవతి—అగుచున్నాడు.) తస్మాత్=అందువలన గురుం=గురువును సంపూజయేత్= మిక్కిలి పూజించవలయును:

తా॥ ఏగురువుయొక్క స్మరణమాత్రముచేతనే పరబ్రహ్మజ్ఞానము స్వకీయముగానే పుట్టుచున్నదియో ఆగురువే సర్వసంపత్స్వరూపుడుగనుకనే గురువును మిక్కిలి పూజించవలయును.

శ్లో॥ క్రిమికోటిభి రావిష్టం దుర్గంధిమలమూత్రికం ।
శ్లేష్మరక్తకఫైర్మాంసై ర్నద్ధంచైతద్వరాననే ॥ 44

టీక= హేవరాననే= శ్రేష్ఠమైనముఖముగల ఓపార్వతి ఏతత్= ఈశరీరము క్రిమికోటిభిః క్రిమి=పురుగులయొక్క కోటిభిః=కోట్లచేతను ఆవిష్టం=కూడుకొనినదియును దుర్గంధి= చెడువాసనగలదియును మలమూత్రములుగలదియును; శ్లేష్మరక్తకఫైః శ్లేష్మ=తెమడచేతను, రక్త=రక్తముచేతను కఫైః=కళ్లెలచేతను మాంసైః=మాంసముచేతను నద్ధం=కూడుకొనినదియును (భవతి=అగుచున్నది.)

తా। ఓపార్వతీ ఈదేహము అనేకపురుగులతో కూడినదియును చెడువాసనగలదియును మలమూత్రములుగలదియును తెమడ కళ్లె రక్తము మాంసము ఈ మొదలయినవాటితో కూడుకొనినదియునై యున్నది.

శ్లో॥ సంసారవృక్షమారూఢాః । పతంతి నరకార్ణవే ।
యస్తానుద్ధరతే సర్వాన్ । తస్మైశ్రీ గురవేనమః ॥ 45

టీక॥ సం...క్షం. సంసార=దేహమనెడి వృక్షం=చెట్టును ఆరూఢాః=ఎక్కినవారు నరకార్ణవే=నరకమనెడి సముద్రమునందు పతంతి పడుచున్నారు యః=ఎవడు తాన్ సర్వాన్=ఆఅందరిని ఉద్ధరతే=చేతనెత్తి రక్షించుచున్నాడో తస్మై=అటువంటి శ్రీగురవే=ప్రకాశించెడి గురువుకొఱకు నమః=నమస్కారము.

తా॥ ఈదేహమను చెట్టును యెక్కియున్నజీవులు నరకసముద్రమునందు పడుచున్నారు. అటువంటివారలనందరిని ఏగురువు జ్ఞానోపదేశముచేత నెత్తి రక్షించుచున్నాడో అట్టిగురువుకొఱకునమస్కారము

శ్లో॥ గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణు ర్గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురురేకం పరంబ్రహ్మ తస్మైశ్రీ గురవేనమః ॥ 46

టీక= గురుః- గురువు, బ్రహ్మ- బ్రహ్మదేవుడు, గురుః- గురువు, విష్ణుః- విష్ణువు. గురుః- గురువు, దేవః- ప్రకాశమానుడగు, మహేశ్వరః- ఈశ్వరుడు. గురుః-గురువు, ఏకం-అద్వితీయమైన, పరంబ్రహ్మ పరబ్రహ్మము, తస్మై- అటువంటి, శ్రీగురవే- ప్రకాశమానుడైనసద్గురువుకొఱకు, నమః- నమస్కారము.

తా॥ బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరస్వరూపుడును, అద్వితీయ పరబ్రహ్మ స్వరూపుడునగు సద్గురువుకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ అజ్ఞానతిమిరాంధస్య జ్ఞానాంజన శలాకయా ।
చక్షురున్మీలితం యేన । తస్మైశ్రీగురవేనమః ॥ 47

టీక= యేన- ఏగురువుచేతను, అజ్ఞా...ధస్య. అజ్ఞాన- అజ్ఞానమనెడి, తిమిర- చీకటిచేతను, అంధస్య- గ్రుడ్డివాడైన జనునియొక్క

చక్షుః= జ్ఞాననేత్రము, జ్ఞానాంజనశలాకయా. జ్ఞాన- బ్రహ్మజ్ఞానమనెడి, అంజన- కాటుకయొక్క, శలాకయా- కణికచేతను, ఉన్మీలితం= తెరువబడినదో, తస్మై- అటువంటి, శ్రీగురవే- ప్రకాశమానుడైన గురువుకొఱకు, నమః- నమస్కారము.

తా॥ ఏగురువుచేత అజ్ఞానమనెడు చీకటిచే గ్రుడ్డివాడైన జనుని యొక్క జ్ఞానచక్షుస్సు పరబ్రహ్మజ్ఞానమను కాటుకయొక్క కణికచేత తెరువబడుచున్నదో అట్టి సద్గురువుకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ స్థావరం జంగమంవ్యాప్తం । యత్కించిత్సచరాచరం।
త్వంపదందర్శితంయేన । తస్మైశ్రీ గురవేనమః ॥ 48

టీక- యేన- ఏగురువుచేత, స్థావరం- స్థిరముగానుండెడి వృక్షాదికమును, జంగమం- తిరిగెడిమనుష్యాదికమును, వ్యాప్తం-సర్వత్రవ్యాపించియుండెడి. యత్కించిత్- సమస్తమైన, సచరాచరం- తిరిగెడు మనుష్యులు మొదలైనస్వరూపములునగు త్వంపదం- యుష్మచ్ఛబ్దార్థమనెడుపదము, దర్శితం- చూపింపబడినదో, తస్మై- అటువంటి, శ్రీగురవే- ప్రకాశించెడు సద్గురువుకొఱకు, నమః- నమస్కారము.

తా॥ ఏగురువుచేత అంతటవ్యాపించియుండెడు స్థావరజంగమాత్మకమగు చరాచరాత్మకముతో గూడుకొనిన యుష్మత్పదార్థమైన జీవస్వరూపము చూపింపబడినదో అట్టిసద్గురువుకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో। అఖండమండలాకారం । వ్యాప్తంయేన చరాచరం ।
తత్పదం దర్శితంయేన । తస్మైశ్రీగురవేనమః ॥ 49

టీక= యేన- ఏపరమాత్మచేతను, అఖం ... కారం. అఖండ- మొడతెగని, మండలాకారం. మండలాకృతియగునట్లు, చరాచరం- జంగమస్థావరాత్మకమైన సమస్తలోకము, వ్యాప్తం- వ్యాపింపబడియున్నదో, తత్పదం- తచ్ఛబ్దార్థమగు పరమేశ్వరుపదము, యేన- ఏగురువుచేత

దర్శితం- చూపింపబడినదో, తస్మై- అటువంటి, శ్రీగురవే- ప్రకాశమానుడైన గురువుకొఱకు, నమః- నమస్కారము.

తా॥ ఏపరమాత్మచే సమస్త ప్రపంచము పరిపూర్ణమైన మండలస్వరూపముగునట్లు వ్యాపింపబడియున్నదో అట్టి పరమేశ్వరస్థానము యేగురువుచే చూపింపబడినదో అట్టి సద్గురువుకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ చిన్మయం వ్యాపితం సర్వం । త్రైలోక్యం సచరాచరం।
అసిత్వం దర్శితం యేన తస్మై శ్రీగురవే నమః॥

టీక= యేన=ఏగురువుచేత, సచరాచరం= చరాచరములతో, గూడుకున్న, సర్వం= సమస్తమగు, త్రైలోక్యం= మూడులోకములను, వ్యాపితం= వ్యాపింపబడియున్న: చిన్మయం= బ్రహ్మస్వరూపమగు, అసిత్వం= అసిపదముయొక్క భావము, దర్శితం= చూపింపబడినదో- తస్మై= అటువంటి- శ్రీగురవే= ప్రకాశమానుడగు గురువుకొఱకు- నమః=నమస్కారము.

తా॥ ఏగురువుచేతజంగమస్థానములతో గూడియున్న సమస్తలోకములను వ్యాపింపబడినదైబ్రహ్మస్వరూపమగు జీవేశ్వరులయొక్కయైక్యస్వరూపమగు పరబ్రహ్మభావము చూపింపబడినదో అట్టిసద్గురువుకొఱకునమస్కారము.

శ్లో॥ నిమిషార్ధార్ధపాతాద్వా । యద్వాక్యాద్వైవిలోక్యతే।
స్వాత్మానఃస్థిరమాదత్తే తస్మై శ్రీగురవే నమః॥

టీక॥ యద్వాక్యాత్=యత్=ఏగురువుయొక్క- వాక్యాత్=వాక్యమునుండి- నిమి,.. తాద్వా=నిమిష=నిమిషకాలముయొక్క, అర్ధ-సగములో- అర్ధ=సగము, పాతాద్వా=గడచిపోవుటనుండియును- (ఆత్మా=పరమాత్మస్వరూపము-) విలోక్యతే=చూడబడుచున్నదో, స్థిరం శాశ్వతమైన, స్వాత్మానం,=స్వ=తనయొక్క ఆత్మానం= ఆత్మస్వరూ

పదమును ఆదత్తే- గ్రహించుచున్నాడో తస్మై- అటువంటి; శ్రీగురవే- ప్రకాశమైనసద్గురువుకొఱకు నమః- నమస్కారము.

తా॥ జనులు యేగురువాక్యమునుండి మిక్కిలి శీఘ్రముగా (ఒక నిమిషముయొక్క సగములోగాని ఇంకాఅంతకు తగ్గిన సగముకాలము లోగాని) స్థిరమైన ఆత్మస్వరూపమును బొందుచున్నారో అట్టి సద్గురువుకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ చైతన్యం శాశ్వతం శాంతం వ్యోమాతీతం నిరంజనం ।
నాదబిందుకళాతీతం తస్మై శ్రీగురవే నమః ॥

టీక= చైతన్యం- ప్రకాశాత్మకముగు పరబ్రహ్మము, శాశ్వతం- స్థిరమైనదియును, శాంతం- శాంతమైనదియును వ్యోమాతీతం- ఆకాశము నతిక్రమించియుండునదియును, నిరంజనం- పాపరహితమైనదియును, ద... తీతం= నాద= ప్రణవనాదమునకును, బిందు= బుద్ధికిని, బుద్ధియం దు ప్రతిబింబించియున్న ఆత్మప్రతిబింబమును, అతీతం= నియమించియుం డునదియును, (భవతి= అగుచున్నది.) తస్మై= అటువంటి, శ్రీగురవే= ప్రకాశమానముగు, సద్గురువుకొఱకు నమస్కారము.

తా॥ ఏగురుస్వరూపము, నిత్యమును శాశ్వతమును శాంతమును- ఆకాశాతీతమును పాపరహితమును ప్రణవధ్వనిని బుద్ధిని బుద్ధిప్రతిబిం బితమైనఆత్మను ఈమూటిని అతిక్రమించిన ప్రకాశాత్మకమగు పరబ్రహ్మమగుచున్నదో అట్టిప్రకాశమానమగు సద్గురుస్వరూపముకొఱకు; నమస్కారము.

శ్లో॥ నిర్గుణం నిర్మలం శాంతం జంగమంస్థిరమేవచ ।
వ్యాప్తంయేన జగత్సర్వం తస్మై శ్రీగురవేనమః ॥ 53

టీక= యేన- ఏపరబ్రహ్మముచేతను, సర్వం= సమస్తమైన, జగత్ లోకము, వ్యాప్తం= వ్యాపింపబడియున్నదో, (తత్ =అపరబ్రహ్మస్వ

రూపము,) నిర్గుణం= సత్వరజస్తమములును మాయగుణములు లేనిది యును; నిర్మలం=స్వచ్ఛమైనదియును, శాంతం=నెమ్మదియైనదియును జంగమం=తేజస్వరూపమునై, (భవతి=అగుచున్నది.) తస్మై=అటు వంటి, శ్రీగురవే=ప్రకాశమానమైన, సద్గురుస్వరూపమగు పరబ్రహ్మ మునకు నమః=నమస్కారము.

తా॥ ఏపరబ్రహ్మము సమస్తజగత్తును వ్యాపించి నిర్గుణమును నిర్మలశాంతమును జంగమస్థావరాత్మకమునై యున్నదియో అట్టిపరమాత్మ స్వరూపమగు సద్గురు స్వరూపమునకు నమస్కారము.

శ్లో॥ త్వంపితాత్వంచ మేమాతా । త్వంబంధుస్త్వంచ దేవతా ।
సంసారప్రీతిభంగాయ । తస్మైశ్రీగురవేనమః॥

టీక-త్వం- నీవు, పితా-తండ్రివి, త్వం-నీవు, మే= నాకు, మాతా తల్లివియును, త్వం=నీవు, బంధుశ్చ- చుట్టమున్ను, త్వం-నీవు, దేవతా దైవమున్ను (భవతి అగుచున్నావు.) సంసార ... భంగాయ సంసార= సంసారమునందలి, (అనగాదేహమునందలి) ప్రీతి-ప్రేమయొక్క (అను రాగములేనిఆసక్తిని) భంగాయ- పోగొట్టుటకొఱకు తస్మై-అటువంటి శ్రీగురవే- ప్రకాశమానమైనగురువగునీకొఱకు నమఃనమస్కారము.

తా॥ ఓస్వామీ? తల్లియు తండ్రియు చుట్టము దైవము సర్వస్వము నాకునీవేగనుక కేవలనీచమగు సంసారమునందలినాయాశను బోగొట్టుటకు అట్టి సద్గురుస్వరూపుడవైన నీకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ యత్సత్వేనజగత్సత్వం । యత్ప్రకాశేన భాతితత్ ।
యదానందేననందన్తి । తస్మైశ్రీగురవేనమః ॥ 55

టీక= యత్సత్వేన. యత్- ఏగురుస్వరూపమైన పరబ్రహ్మము యొక్క, సత్వేన- ఉండుటచేత, జగత్సత్వం. జగత్- లోకముయొక్క సత్వం- ఉండుట, (భవతి- కలుగుచున్నదో, యత్ప్రకాశేన. యత్-

ఏబ్రహ్మముయొక్క, ప్రకాశేన- ప్రకాశముచేత, తత్- ఆజగత్తు, భాతి-ప్రకాశించుచున్నదియో (జనాః-జనులు)యదానందేన యత్- ఏపరబ్రహ్మముయొక్క, ఆనందేన- ఆనందముచేత, నందన్తి- సంతోషించుచున్నారో, తస్మై- అటువంటి. శ్రీగురవే- ప్రకాశమానమగు గురుస్వరూపమైన పరబ్రహ్మముకొఱకు నమః నమస్కారము.

తా॥ ఏపరబ్రహ్మము యుండుటచేతనే ఆ జగత్తు అంతయును ఏపరబ్రహ్మప్రకాశముచేతనే జగత్తంతయు వెలుగుచున్నదో ఏ పరబ్రహ్మముయొక్క ఆనందముచేతనే లోకులందరును ఆనందించుచుందురో అట్టి సద్గురుస్వరూపమైన పరబ్రహ్మముకొఱకు నమస్కారము

శ్లో॥ యస్మిన్ స్థితమిదంసర్వం । భాతియద్భానురూపతః ।
యత్ప్రీత్యా ప్రియపుత్రాది । తస్మైశ్రీ గురవేనమః॥ 65

టీక= ఇదంసర్వం- ఈసమస్తజగత్తును, యస్మిన్- ఏపరబ్రహ్మమునందు, స్థితం- ఉన్నదై, యద్భానురూపతః- యత్- ఏపరబ్రహ్మముయొక్క, భానురూపతః- సూర్యస్వరూపమునంజే, భాతి- ప్రకాశించుచున్నదో, యత్ప్రీత్యా- యత్- ఏపరబ్రహ్మముయొక్క, ప్రీత్యా- ప్రేమచేత ప్రియపుత్రాది- ప్రియ- ఇష్టమగు, పుత్రాది- కొమాళ్లు మొదలైనవస్తువులు, (భవతి—అగుచున్నవో) తస్మై- అటువంటి, శ్రీ గురవే- ప్రకాశమానమగు గురుస్వరూపముకొఱకు నమః-నమస్కారము-

తా॥ ఏపరబ్రహ్మమునందు ఈసమస్తజగత్తును ఉండి పరబ్రహ్మస్వరూపమైన సూర్యునివలన ప్రకాశించుచున్నదియో ప్రేమరూపమైన పుత్రాదికమంతయు యేపరబ్రహ్మముయొక్క ప్రేమచేత కలుగుచున్నవో అటువంటి పరబ్రహ్మస్వరూపమైన గురువుకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ యేనచేతయతాహీదం చిత్తంచేతయతేనరః ।
జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్యాది తస్మైశ్రీగురవే నమః । 57

టీక= ఇదం- ఈ, చిత్రంహి- చిత్రప్రపంచమున్ను, చేతయతా- చేతనముగలదిగా జేయుచున్న, (చలనాది వ్యాపారముతో గూడిన వ్యాపారముగలదిగా జేయుచున్న) యేన- యేపరమాత్మచేతను, నరః- మనుజుడు; జాగ్ర... ప్త్యాది. జాగ్రత్- మేలుకొనియుండుటయును, స్వప్న స్వప్నమును. సుషుప్తి- గాఢనిద్రయును, ఆది- మొదలగు వానిని గూర్చి వ్యాపారముతో గూడుకొనినవాడుగా చేయబడుచున్నాడో, తస్మై- అటువంటి, శ్రీగురవే- ప్రకాశమానుడగు పరమాత్మ స్వరూపుడైన గురువుకొఱకు నమః- నమస్కారము.

తా॥ ఈ చిత్తమును చలనాదివ్యాపారముగలిగి చేతనముగలదానిని జేయుచున్న యేపరమాత్మచే జనుడు జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యాదిసమస్త ప్రపంచమునుగూర్చి చలనాదివ్యాపారము గలవాడుగా చేయబడుచున్నవో అట్టి పరమాత్మస్వరూపుడైన సద్గురువుకొఱకు నమస్కారము

శ్లో॥ యస్యజ్ఞాన మిదంవిశ్వం । నదృశ్యం భిన్నభేదతః ।
సదైకరూపరూపాయ తస్మైశ్రీగురవేనమః ॥ 58

టీక= యస్య- యేపరమాత్మయొక్క, జ్ఞానం- ఎఱుక, ఇదంవిశ్వ ఈసమస్తమైన, భిన్నభేదతః. భిన్న- వేరైనఘటపటాదివస్తువులయొక్క- భేదతః- భేదమువలన, నదృశ్యం- తెలియదగినదికాదో, తస్మై- అటువంటి, సదా. యెల్లప్పుడును, ఏకరూపరూపాయ- అద్వితీయ రూపమగు ఆకృతిగల, శ్రీగురవే- ప్రకాశమానమగు గురువుకొఱకు, నమః- నమస్కారము.

తా॥ యేపరమాత్మ సంబంధమగుయెఱుకయే ఈ సమస్తజగత్తుయై ప్రపంచమునందలి వేరువేరు వస్తువులయొక్క భేదములవలన తెలియబడకయున్నదో అటువంటివాడు యెల్లప్పుడును అద్వితీయస్వరూపుడునగు పరమాత్మస్వరూపుడైన సద్గురువుకొఱకునమస్కారము

శ్లో॥ యస్యజ్ఞాతం మతంతస్య । మతంయస్యనవేదసః ।
అనన్యభావభావాయ । తస్మైశ్రీగురవేనమః ॥ 59

టీక= యస్య- ఏపరమాత్మయొక్క, జ్ఞాతం=తెలియబడినది తస్య ఆపరమాత్మకు, మతం- ఇష్టమైనదగుచున్నది. యస్య- ఏపరమాత్మకు, మతం- ఇష్టమైనదానిని, స- ఆపరమాత్మ, నవేద- తెలిసికొనడము లేదు, అనన్యభావభావాయ- అన్యవస్తువులు లేని స్వరూపముగల, తస్మై- అటువంటి, శ్రీగురవే- ప్రకాశమానుడగు గురువుకొఱకు, నమః- నమస్కారము.

తా॥ పరమాత్మకు జీవేశ్వరస్వరూపములచేత ప్రకాశించబడి తెలియవచ్చెడు ఈసమస్తము కేవలస్వరూపమేయైయున్నది. అట్టిపరమాత్మయగు తనయొక్క కేవలస్వరూపము తానేయై తనకు వేరొకటి లేకపోవుటవలన వేరుగజూచి తెలిసికొనుటలేదు, అట్టి అద్వితీయ పరమపదస్వరూపమైన ప్రకాశమానుడగు సద్గురువుకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ యస్మై కారణరూపాయ కార్యరూపేణభాతియత్ ।
కార్యకారణరూపాయ తస్మైశ్రీగురవేనమః॥ . 60

టీక= కారణరూపాయ= కారణస్వరూపమైన, యస్మై= ఏపరమాత్మకొఱకు, యత్ =యేది, కార్యరూపేణ=కార్యస్వరూపముతో భాతి- ప్రకాశించుచున్నదో, తస్మై=అటువంటి- కార్యకారణరూపాయ=కార్యకారణస్వరూపముగు; శ్రీగురవే=ప్రకాశమానమగు సద్గురువుకొఱకు, నమః= నమస్కారము.

తా॥ సర్వకారణుడగు భగవంతునికొఱకు కార్యరూపమైనసమస్తప్రపంచము ప్రకాశించుచున్నయది, అట్టికారణస్వరూపమైనభగవంతుడగు సద్గురువుకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ నానారూపమిదంవిశ్వం । నకేనాప్యస్తి భిన్నతా।
కార్యకారణరూపాయ ।తస్మైశ్రీగురవేనమః॥ 61

టీక॥ నానారూపం=అనేకరూపములుగల, ఇదంవిశ్వ=ఈప్రపంచము- కేనాపి=ఏపరమాత్మతోను- భిన్నతా= వేరగుట నాస్తి= లేదు

కార్యకారణరూపాయ=కార్యకారణస్వరూపమైన, తస్మై=అటువంటి గురవే= ప్రకాశమానమగు సద్గురువునకు నమః నమస్కారము.

తా॥ నానారూపాత్మకమగు ఈసమస్త ప్రపంచము ఏపరమాత్మచే వేరుగాకయుంచున్నదియో ఆట్టి కార్యకారణాత్మకమగు పరమాత్మస్వరూపుడైన సద్గురుప్రభువునకు నమస్కారము.

శ్లో॥ జ్ఞానశక్తింసమారుహ్య । తత్వమాలావిభూషిణే।
భుక్తిముక్తిప్రదాత్రేచ । తస్మైశ్రీగురవేనమః। 92

టీక॥ జ్ఞానశక్తిం=పరబ్రహ్మసామర్థ్యమును సమారుహ్య =పొంది తత్వ=...షిణే=తత్వ=పరమాత్మస్వరూపమనెడి=మాలా పూలదండ విభూషిణే=అలంకారముగలవాడును భుక్తి...ప్రదాత్రేచ=భుక్తి=భోజనమును, ముక్తి మోక్షమును ప్రదాత్రేచ ఇచ్చెడివాడునగు తస్మై= అటువంటిశ్రీగురువే ప్రకాశమానుడగుసద్గురు ప్రభువునమః నమస్కారము.

తా॥ పరమాత్మస్వరూపజ్ఞాన సామర్థ్యమును పొంది పరమాత్మజ్ఞానమును పూలదండలచే నలంకరింపబడి ఆశ్రితులకు భోగమోక్షములను కొలియొసంగెడి ఆపరమాత్మస్వరూపుడైన శ్రీగురుప్రభువునమస్కారము.

శ్లో॥ అనేకజన్మసంప్రాప్త కర్మధర్మవిదాహినే।
జ్ఞానానలప్రభావేన । తస్మైశ్రీగురవేనమః॥ 93

టీక॥ జ్ఞానా...వేన=జ్ఞాన =తత్వజ్ఞానమనెడి అనల-అగ్నియొక్క ప్రభావేన, సామర్థ్యముచేత, అనేక...హినే=అనేక=అపరిమితములగు, జన్మ=పుట్టుకలయందు, సంప్రాప్త=పొందబడిన, కర్మ=కర్మలయొక్క, పుణ్యపాపకర్మములయొక్క ధర్మ=స్వభావమును విదాహినే మిక్కిలిదహింపజేయున్న తస్మై=ఆ శ్రీగురవే=ప్రకాశమానుడగు సద్గురుప్రభువునకు నమః=నమస్కారము-

తా॥ పరబ్రహ్మజ్ఞానాగ్నియొక్క సామర్థ్యముచేత ఆశ్రితులగు శిష్యులయొక్క అనేకజన్మములయందు పొందబడిన పుణ్యపాపకర్మల యొక్క స్వభావమును భస్మముచేయుచున్న ఆ శ్రీసద్గురువు కొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ శోషణంభవసింధోశ్చ । దీపనంక్షరసంపదాం ।
గురోఃపాదోదకం యస్య । తస్మైశ్రీగురవేనమః ॥ 64

టీక= యస్య-ఏ. గురోః- గురువుయొక్క, పాదోదకం- పాదజలము, భవసింధోః- సంసారసముద్రమునకు, శోషణంచ- ఎండింపజేయునదియును, క్షరస పదాం- క్షీణించెడుసంపదలకు, దీపనం- నశింపజేయునదియును, (భవతి- అగుచున్నది.) తస్మై-అటువంటి, శ్రీగురవే- ప్రకాశమానుడగు గురువుకొఱకు, నమః- నమస్కారము.

తా॥ ఏగురువుయొక్క పాదోదకము సంసారసముద్రమునకు ఇంకింపజేయునదిగాను నశ్వరములగు సంపదలను ప్రకాశింప జేయునదిగా నగుచున్నదో అట్టి ప్రకాశమానుడైన సద్గురువు కొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ నగురోరధికం తత్వం । నగురోరధికం తపః ।
తత్వజ్ఞానాత్పరం నాస్తి । తస్మైశ్రీ గురవేనమః ॥ 65

టీక= గురోః- గురువుకంటె, అధికం- శ్రేష్ఠమైన, తత్వం- పరమాత్మస్వరూపము, న-లేదు. గురోః-గురువుకంటె, అధిక-శ్రేష్ఠమైన తపః- తపస్సు, న-లేదు. తత్వజ్ఞానాత్- పరమాత్మను దెలిసికొనుటకంటె, పరం- అన్యమైనది నాస్తి- లేదు- తస్మై- అటువంటి, శ్రీగురవే- ప్రకాశమానుడైన గురువుకొఱకు, నమః- నమస్కారము.

తా॥ గురువుకంటె నధికమైన పరమాత్మస్వరూపమును గురువుకంటె నధికమగు తపస్సును పరతత్వజ్ఞానముకంటె నన్యమైనదియు

ను లేదు. అట్టి పరమాత్మస్వరూపముగా సద్గురువు కొఱకు నమస్కారము-

శ్లో॥ మన్నాథశ్శ్రీ జగన్నాథో । మద్గురుశ్శ్రీ జగద్గురుః ।
స్వాత్మైవ సర్వభూతాత్మా । తస్మైశ్రీ గురవేనమః ॥ 66

టీక= మన్నాథః= మత్- నాకు, నాథః- ప్రభువగు గురువు, శ్రీజగన్నాథః- ప్రకాశమానుడగు లోకప్రభువైన ఈశ్వరుడు. మద్గురుః= మత్-నాయొక్క, గురుః- గురువు, శ్రీజగద్గురుః- ప్రకాశమానుడగు లోకమునకు గురువైన పరమేశ్వరుడు, స్వాత్మైవ- నాయాత్మయే, సర్వభూతాత్మా- సమస్తభూతములయొక్క ఆత్మస్వరూపము తస్మై- అటువంటి- శ్రీగురవే- ప్రకాశమానుడైన సద్గురువు కొఱకు నమః- నమస్కారము.

తా॥ నాప్రభువే లోకప్రభువు నాగురువే లోకగురువు. నాయాత్మయే సమస్తభూతములయొక్క ఆత్మస్వరూపము అట్టిసద్గురుస్వరూపమైన పరమాత్మకొఱకు నమస్కారము:

శ్లో॥ గురురాదిరనాదిశ్చ । గురుః పరమదైవతం ।
గురుమంత్రసమోనాస్తి । తస్మైశ్రీగురవేనమః ॥ 67

టీక= గురుః- గురువు; ఆదిః- మొదటివాడును, (సమస్తమునకు మొట్టమొదటివాడు) అనాదిశ్చ- ఆదిలేనివాడును, (తనకు మొట్ట మొదట యెవరును లేనివాడును, భవతి- అగుచున్నాడు.) గురుః- గురువు పరమదైవతం= శ్రేష్ఠమైనదైవము, గురుమంత్రసమః= గురుమంత్ర- గురుమంత్రమునకు, సమః- సమానమైనది, నాస్తి- లేదు. తస్మై- అటువంటి, శ్రీగురవే- ప్రకాశమానమైన సద్గురువు కొఱకు, నమః= నమస్కారము.

తా॥ గురువే సమస్తమునకు మొదటివాడును తనకు ఆదిలేని

వాడును శ్రేష్ఠమైన దైవమును అగుచున్నాడు గురువు కంటె మరియొకడు సమానమైనది లేనేలేదు. అట్టి పరమాత్మస్వరూపమైన సద్గురువుకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ ఏకఏవ పరోబంధు ర్విషమే సముపస్థితే ।
గురు స్సకలధర్మాత్మా తస్మై శ్రీగురవే నమః ॥ 68

టీక= విషమే- ఎక్కువతక్కువలు, (ఆపద) సముపస్థితేసతి- పొంద బడుచుండగా, సకలధర్మాత్మా- సకల- సమస్తములైన, ధర్మ-ధర్మము, ఆత్మా- స్వరూపముగాగలవాడును, పరః- శ్రేష్ఠుడును, ఏకః- ఒక్కటియునగు, గురురేవ- గురువే; బంధుః- చుట్టము, (భవతి-అగుచున్నాడు.) తస్మై- అటువంటి, శ్రీగురవే- ప్రకాశమానుడైన సద్గురువుకొఱకు, నమః- నమస్కారము.

తా॥ ఆపత్తుపొందినప్పుడు సర్వధర్మస్వరూపుడైన శ్రేష్ఠుడు ఒకడైన గురవేబంధువగుచున్నాడు. అట్టి పరమబంధువైన సద్గురువు కొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ గురుమధ్యేస్థితంవిశ్వం విశ్వమధ్యేస్థితో గురుః ।
గురుర్విశ్వంసమస్తంతు తస్మై శ్రీగురవేనమః ॥ 69

టీక= విశ్వం- ప్రపంచము, గురుమధ్యే- గురువుయొక్క మధ్యయందు, స్థితం- ఉన్నది. గురుః- గురువు, విశ్వమధ్యే- ప్రపంచము యొక్క మధ్యయందు, స్థితః-ఉన్నాడు. సమస్తం- సమస్తమైన, విశ్వం తు- ప్రపంచమైతే, గురుః- గురువు, (భవతి-అగుచున్నది.) తస్మై- అటువంటి, శ్రీగురవే- ప్రకాశమానుడైన సద్గురువు కొఱకు, నమః= నమస్కారము.

తా॥ ఈ ప్రపంచమంతయు సద్గురువునందున్నది. సద్గురువు ప్రపంచమునందు ప్రపంచమంతయు సద్గురువేను. అట్టి సర్వస్వరూపుడై

న సద్గురువుకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ భవారణ్యప్రవిష్టస్య । దిఙ్మోహభ్రాంత చేతసః ।
యేనసందర్శితః పంథాః । తస్మైశ్రీగురవేనమః ॥ 70

టీక= యేన- ఎవనిచేత, భవా...ష్టస్య= భవ- సంసారమనెడి, (అనగా దేహమనెడి) అరణ్య- అడవియందు, ప్రవిష్టస్య- ప్రవేశించియున్న, ది..సః= దిక్- దిక్కులయొక్క, మోహ- అజ్ఞానముచేతను, భ్రాంత- చలించుచున్న, చేతసః- మనస్సుగలవానికి, పంథాః- జ్ఞానమార్గము, సందర్శితః- చూపింపబడెనో, తస్మై- అటువంటి, శ్రీగురవే- ప్రకాశమానమైన సద్గురువుకొఱకు నమః- నమస్కారము.

తా॥ జననమరణప్రవాహరూపమైన శరీరమనెడి యరణ్యమునందు మంచి స్వరూపజ్ఞానము లేకపోవుటచేత చంచలమైన మనస్సుగలవానికి చేతస్వ స్వరూపసాక్షాత్కారమనెడి జ్ఞానమార్గము చూపింపబడినదో అట్టి శ్రీ సద్గురువుకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ తాపత్రయాగ్ని తప్తానామ శాంతప్రాణినాంముదే ।
గురురేవ పరాగఙ్గా తస్మైశ్రీగురవేనమః ॥ 71

టీక= తాప...ప్తానాం= తాపత్రయ- ఆధ్యాత్మికాదితాపత్రయములను. అగ్ని- అగ్నిచేతను, తప్తానాం- దహింపబడిన, అశాంతప్రాణినాం= అశాంత- నెమ్మదిలేని, ప్రాణినాం- జీవముగలవారలయొక్క, ముదే- సంతోషముకొఱకు, గురురేవ= గురువే, పరా= శ్రేష్ఠమైన, గఙ్గా= గంగానది, (భవతి=అగుచున్నది.) తస్మై= అటువంటి, శ్రీగురవే= ప్రకాశమానుడైన సద్గురువు కొఱకు, నమః= నమస్కారము.

తా॥ జ్వరాదిరోగములవల్లనైన ఆధ్యాత్మికతాపమును సర్వ వృశ్చికాదులవల్లనైన ఆదిభౌతికతాపమును, పిడుగు మొదలైన వాని

వలన గలిగెడు ఆధిదైవికతాపమును ఈమూడుతాపములనెడి నిప్పుచేత కాల్చబడి నెమ్మదిలేని జీవముగలమనుజులకు ఆబాధలనుబోగొట్టి సంతోషమును గలుగజేయుటకు సద్గురువే అధికమైనగంగానదిగానున్నాడు. అట్టి పరమసంతోషకారణుడైన సద్గురువుకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ అజ్ఞానే నాహినాగ్రస్తాః । ప్రాణినస్తాన్ చికిత్సకః ।
విద్యాస్వరూపో భగవాన్ । తస్మైశ్రీగురవేనమః ॥ 72

టీక= ప్రాణినః= జీవులు; అజ్ఞానేన= అజ్ఞానమనెడి (తన్నుతాను దెలియకపోవుటవల్లనైన తెలివిలేనితనము) అహినా= సర్పముచేతను గ్రస్తాః= మ్రింగబడియున్నారు: తాన్=అట్టిజీవులనుగూర్చి చికిత్సకః-నెమ్మదిపరచెడువైద్యుడు విద్యాస్వరూపః= జ్ఞానస్వరూపుడగు భగవాన్= భగవంతుడు (భవతి=అగుచున్నాడు) తస్మై= అటువంటి శ్రీగురవే= ప్రకాశమానుడైన గురువుకొఱకు నమః=నమస్కారము.

తా॥ లోకమునందలి జీవులు అజ్ఞానమను గొప్ప సర్పముచేత మ్రింగబడియున్నారు అటుల మ్రింగబడిన జీవులనుగూర్చి అజ్ఞాననాశముబాగు పరిచెడి మహావైద్యుడగువాడు జ్ఞానస్వరూపుడైన భగవంతుడగుచున్నాడు. అటువంటి భగవత్స్వరూపుడైన సద్గురువు కొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ హేతవే జగతామేవ । సంసారార్ణవసేతవే ।
ప్రభవే సర్వవిద్యానాం । శంభవే గురవేనమః ॥ 73

టీక= జగతామేవ= లోకములకు, హేతవే= కారణుండును, సంసా...తవే సంసార= సంసారమనెడి అర్ణవ= సముద్రమునకు సేతవే= వారధియైనవాడును సర్వవిద్యానాం= అన్నివిద్యలకును ప్రభవే= జన్మకారణుమునగు శంభవే= సుఖకారణుడగు ఈశ్వరుడైన

గురవే= గురువుకొఱకు నమః= నమస్కారము.

తా॥ జగత్తులకు కారణుండును సంసారసముద్రమునకు వారధియును సమస్తవిద్యలకు జన్మస్థానమును, సుఖకారణుడైన ఈశ్వరుడునగు సద్గురువు కొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ ధ్యానమూలం గురోర్మూర్తిః । పూజామూలం గురోఃపదం ।
మంత్రమూలంగురోర్వాక్యం । ముక్తిమూలం గురోఃకృపా ॥ 74

టీక= గురోః- గురువుయొక్క, మూర్తిః- స్వరూపము. ధ్యానమూలం- ధ్యానమునకు కారణము, గురోః- గురువుయొక్క, పదం- పాదము, పూజామూలం- పూజకు కారణము, గురోః- గురువుయొక్క వాక్యం- వాక్యము, మంత్రమూలం- మంత్రమునకు కారణము, గురోః గురువుయొక్క, కృపా-దయ, ముక్తిమూలం- మోక్షమునకు కారణము

తా॥ గురువుయొక్క దేహమే ధ్యానమునకు కారణము, గురువుయొక్క పాదమే పూజించుటకు కారణము, గురువాక్యమే మంత్రమునకు కారమము- గురుకృపయే మోక్షమునకు కారణము:

శ్లో॥ సప్తసాగరపర్యన్త । తీర్థస్నానఫలంచయత్ ।
గురోః పాదోదబిందోశ్చ సహస్రాంశేన తత్ఫలమ్ ॥ 75

టీక= సప్త ... ఫలం= సప్తసాగరపర్యన్త- ఏడుసముద్రములవరకుండు తీర్థ- పుణ్యతీర్థములయందు, స్నాన- స్నానముచేతనైన, ఫలం- ఫలము, యత్- ఏదియో, తత్ఫలం- ఆఫలము, గురోః- గురువుయొక్క, పాదోదబిందోశ్చ= పాద- చరణములయందున్న, ఉదక- జలముయొక్క, బిందోశ్చ- బిందువులో, సహస్రాంశేన= వెయ్యవభాగములో /తుల్యం- సమానము, భవతి- అగుచున్నది.

తా॥ సప్తసముద్రముల వరకుండెడి పుణ్యోదకముల యందు స్నానముచేయుటవల్లనైన ఫలమేదియో అది గురుపాదోదకము యొ

క్కు బిందువులో వెయ్యి భాగముతో సమానమగుచున్నది.

శ్లో॥ శివేరుష్టే గురుస్త్రాతా । గురౌరుష్టేనకశ్చన ।
లబ్ధ్వాకులగురుం సమ్యక్ । గురుమేవసమాశ్రయేత్ ॥ 76

టీక= శివే- ఈశ్వరుడు, రుష్టేసతి- కోపించుచుండగా, గురుః= గురువు, త్రాతా- రక్షించువాడు, భవతి- అగుచున్నాడు. గురౌ- గురువు, రుష్టేసతి-ఆగ్రహించుచుండగా, కశ్చన-ఎవడును, న- రక్షించువాడులేడు, కులగురుం= వంశమునకు గురువైనవానిని, లబ్ధ్వా= పొంది, సమ్యక్- బాగుగా. గురుమేవ= గురుస్వరూపమునే, సమాశ్రయేత్ = ఆశ్రయించవలయును.

తా॥ ఈశ్వరుడాగ్రహించుచుండగా గురువే రక్షించెడివాడగుచున్నాడు. గురువు ఆగ్రహించునపు డెవడును రక్షించెడువాడు లేడు. గనుక కులగురువగు సద్గురువునే పొంది బాగా ఆశ్రయించవలయును

శ్లో॥ మధులుబ్ధో యధాభృంగః । పుష్పాత్పుష్పాంతరం వ్రజేత్ ।
జ్ఞానలుబ్ధస్తథాశిష్యో । గురోర్గుర్వన్తరం వ్రజేత్ ॥ 77

టీక= మధులుబ్ధః= మధు- పూదేనెయందు, లుబ్ధః= ఆశగల, భృంగః=తుమ్మెద, యథా=ఏప్రకారము, పుష్పాత్-ఒకపువ్వునుండి పుష్పాంతరం= వేరొకపుష్పమును గూర్చి, వ్రజేత్ - పొందునో, తత్ ఆప్రకారము, జ్ఞానలుబ్ధః= జ్ఞాన- స్వాత్మజ్ఞానమునందు, లుబ్ధః= ఆశగల, శిష్యః- శిష్యుడు, గురోః= ఒకగురువునుండి, గుర్వాంతరం= వేరొకగురువును, వ్రజేత్ = పొందవలయును.

తా॥ మకరందమునందాసక్తిగల తుమ్మెద ఒకపుష్పమునుండి వేరొకపుష్పము నెట్లుపొందునో, ఆప్రకారమే స్వస్వరూపజ్ఞానమునందాసక్తిగల శిష్యుడు ఒకగురువునుండి వేరొకనిజగురువును పొందవలయును.

శ్లో॥ వందేగురుపదద్వంద్వం । వాఙ్మనోతీత గోచరం ।
శ్వేతరక్తప్రభాభిన్నం । శివశక్త్యాత్మకం పరం ॥

టీక= వాఙ్మనోతీతగోచరం= వాక్- వాక్కునకు, మనః- మనస్సునందు, అతీత= అతిక్రమించిన, గోచరం- విషయముగలదియును శ్వేత ..భిన్నం= శ్వేతరక్త, పాటలవర్ణమైన ప్రభా= కాంతిచేతభిన్నమైనదియును శివభక్త్యాత్మకం- శివశక్తి=ఈశ్వరమూలయొక్క, ఆత్మకం= స్వరూపమైనదియును, పరం= శ్రేష్ఠమైనదియగునగు, గురుపద్వంద్వం= గురువుయొక్క పాదద్వంద్వమునుగూర్చి వందే= నమస్కరించుచున్నాను.

తా॥ వాఙ్మనస్సులకు కనబడనిదియును పాటలవర్ణముగలదియును శివశక్తిస్వరూపమునగు శ్రేష్ఠమైన సద్గురు పాదద్వంద్వమునుగూర్చి నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో॥ గుకారంచగుణాతీతం । రుకారంరూపవర్జితం।
గుణాతీతమరూపంచ యోదద్యాత్సగురుస్స్మృతః॥

టీక= గుకారంచ= గువర్ణమును, గుణాతీతం= సత్వాదిగుణముల నతిక్రమించినది. రుకారం- రువర్ణము, రూపవర్జితం. రూప- ఆకారమును, వర్జితం= శూన్యమైనది. గుణాతీతం- సత్వాదిగుణరహితమును, అరూపంచ= రూపములేనిదియునగు స్వస్వరూపమును, యః ఎవడు, దద్యాత్= ఉపదేశించునో, సః- వాడు, గురుః=గురువుగ స్మృతః= చెప్పబడుచున్నాడు.

తా॥ గువర్ణము, నిర్గుణస్వరూపమును రువర్ణము కేవల నిరాకారమును నిర్గుణమును నిరాకారమునగు పరమాత్మస్వరూపము నుపదేశించెడివాడే గురువని చెప్పబడుచున్నాడు,

శ్లో॥ అత్రినేత్రశ్శివస్సాక్షా । ద్విబాహుశ్చ హరిస్స్వయం ।
అచతుర్వదనో బ్రహ్మా । శ్రీగురుః కథితఃప్రియే ॥ 8

టీక= హేప్రియే- ఓప్రియురాలవైన పార్వతీ, శ్రీగురుః- ప్రకాశ మానుడైన సద్గురువు, స్వయం- తాను, సాక్షాత్- ప్రత్యక్షముగా అత్రినేత్రః- మూడుకన్నులులేని, శివః- ఈశ్వరుడుగాను, ద్విబాహుః రెండుచేతులుగల, హరిశ్చ- విష్ణువుగాను; అచతుర్వదనః- నాల్గు ముఖములులేని, బ్రహ్మ- బ్రహ్మగాను, కథితః చెప్పబడుచున్నాడు-

తా॥ ఓపార్వతీ? సద్గురువే తానుప్రత్యక్షముగా మూడుకన్ను లులేని ఈశ్వరుడుగాను; రెండుభుజములుగల విష్ణువుగాను నాల్గుము ఖములులేని బ్రహ్మగాను చెప్పబడుచున్నాడు,

శ్లో॥ అయం మయాంజలిర్బద్ధో । దయాసాగర సిద్ధయే ।
యదనుగ్రహతోజంతు శ్చిత్రసంసారముక్తిభాక్ ॥ 81

టీక= దయాసాగర= కరుణాసముద్రుడవైన ఓస్వామీ? జంతుః జంతువు, యదనుగ్రహతః= యత్- దేనిని. అనుగ్రహతః= అనుగ్ర హించుటవలన; చిత్ర... భాక్– చిత్ర- ఆశ్చర్యమైన సంసార_సంసా రమునుండి ముక్తి= మోక్షమును భాక్- పొందినవాడు, (భవతి-అ గుచున్నాడో, తస్య= అట్టి అనుగ్రహమును) సిద్ధయే= పొందుటకొ అకు, అయం- ఈ, అంజలిః= దోసిలి, మయా= నాచేత, బద్ధ= కూర్చబడినది,

తా॥ ఓసామీ? లోకమునందు జీవుడు దేనిని అనుగ్రహించు టవలన ఆశ్చర్యమైన సంసారమునుండి మోక్షమును పొందుచున్నా డో అట్టిమోక్షముయొక్క ప్రాప్తికొఱకు నాచేత ప్రార్థింపబడు చున్నది;

శ్లో॥ శ్రీగురోః పరమంరూపం వివేకంచక్షురగ్రతః ।
మందభాగ్యానపశ్యన్తి । అంధసూర్యోదయం యథా ॥ 82

టీక= మందభాగ్యాః- మంద= అల్పమైన భాగ్యాః= అదృష్టము

గలవారలు అగ్రతః- ముందుగా శ్రీగురోః= సద్గురువుయొక్క పర మంరూపం= శ్రేష్ఠమైనరూపమును వివేకంచక్షుః= జ్ఞాననేత్రమును అంధః= గ్రుడ్డివారు సూర్యోదయంయథా= సూర్య= సూర్యునియొక్క ఉదయంయథా= ఉదయమునువలెనే నపశ్యన్తి= చూడరు-

తా॥ అదృష్టములేనివారు సద్గురువుయొక్క శ్రేష్ఠమైన రూపమును గ్రుడ్డివాడు సూర్యోదయమును ఎదురుగానిలిచి చూడలేరు,

శ్లో॥ కులానాం కులకోటినాం । తారకస్తత్రతత్క్షణాత్ ।
అతస్తం సద్గురుంజ్ఞాత్వా । త్రికాలమభివాదయేత్ ॥ 83

టీక= తత్ర= అక్కడ తత్క్షణాత్= అప్పుడే కులానాం-కులములను కులకోటినాం= కులములయొక్క అనేకకోటులను తారక- ఉద్ధరింపజేయువాడు (ఉద్ధరించెడివాడు భవతి- అగుచున్నాడు) అతః= అందువలన తం=అటువంటి సద్గురు = శ్రేష్ఠమైనగురువును జ్ఞాత్వా తెలిసికొని త్రికాలం= మూడుకాలములయందును, అభివాదయేత్- నమస్కరించవలయును.

తా॥ జనుడు సద్గురువును చూచినప్పుడే అనేకకోటివంశముల నుద్ధరించినవాడగుచున్నాడు; గనుక అటువంటి సద్గురువును తెలిసికొని త్రికాలములయందు నమస్కరించవలయును,

శ్లో॥ శ్రీనాథ చరణద్వంద్వం । యస్యాందిశి విరాజతే ।
తస్యాందిశి నమస్కుర్యా ద్భక్త్యా ప్రతిదినం ప్రియే ॥ 84

టీక= హేప్రియే- ఇష్టురాలవైన ఓపార్వతీ! శ్రీనా...ద్వంద్వం. శ్రీనాథ- ప్రకాశమానుడగు ప్రభువైన సద్గురువుయొక్క చరణ- పాదముయొక్క ద్వంద్వం- రెండును, యస్యాందిశి- ఏదిక్కుయందు విరాజతే= ప్రకాశించుచున్నవో తస్యాందిశి- ఆదిక్కుయందు, భక్త్యా= భక్తితో, ప్రతిదినం= ప్రతిదినమున్ను, నమస్కుర్యాత్= న

మస్కరించవలయును;

తా॥ ఓపార్వతీ సద్గురుపాదయుగళము ఏదిక్కున ప్రకాశించునో ఆదిక్కుననే జనుడు ప్రతిదినము భక్తితో నమస్కరించవలయును.

శ్లో॥ సాష్టాంగప్రణిపాతేన స్తువన్నిత్యం గురుంభజేత్ ।
భజనాత్స్థైర్యమాప్నోతి స్వస్వరూపమయోభవేత్ ॥ 85

టీక= సాష్టాంగప్రణిపాతేన- సాష్టాంగనమస్కారముచేత, స్తువన్= స్తోత్రముచేయుచు, గురుం=గురువును, నిత్యం=ఎల్లప్పుడును, భజేత్ సేవించవలయును; భజనాత్= సేవించుటవలన, స్థైర్యం= చంచలములేకపోవుటను (ధైర్యమును) ఆప్నోతి= పొందుచున్నాడు. స్వస్వరూపం= ఆత్మస్వరూపమైనవాడును, భవేత్ = అగును.

తా॥ జనుడు గురువును ఎల్లప్పుడు స్తోత్రముచేయుచు సాష్టాంగ నమస్కారముతో సేవించవలయును- అట్లుసేవించుటవలన (ధైర్యమును) చలనరహితమును బొంది ఆత్మస్వరూపుడగుచున్నాడు;

శ్లో॥ దోర్భ్యాంపద్భ్యాంచ జానుభ్యామురసా శిరసాదృశా ।
మనసావచసాచేతి ప్రణమోష్టాంగ ఉచ్యతే ॥ 86

టీక= దోర్భ్యాం= భుజములచేతను, పద్భ్యాం=పాదములచేతను జానుభ్యాం=మోకాళ్లచేతను, ఉరసా= వక్షస్థలముచేతను, శిరసా= శిరస్సుచేతను, దృశా= దృక్కుచేతను. మనసా= మనస్సుచేతను, వచసాచ=వాక్కుచేతనున్ను; (చేయబడిన నమస్కారము) అష్టాంగః= యెనిమిది అవయవములుగల ప్రణామఇతి= నమస్కారమని, ఉచ్యతే= చెప్పబడుచున్నది-

తా॥ భుజములు పాదములు మోకాళ్లు వక్షస్థళము శిరస్సు చూపు మనస్సు వాక్కు ఈ యెనిమిదింటిచే చేయబడిన నమస్కారము సాష్టాంగనమస్కారమని చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ తస్యైదిశే సతతమంజలి రేషనిత్యం । ప్రక్షిప్యతాంముఖరితైః మధురైః ప్రసూనైః । జాగర్తి యత్రభగవాన్ గురుచక్రవర్తీ । విశ్వస్థితి ప్రళయనాటక నిత్యసాక్షీ ॥ 87

టీక= విశ్వసాక్షీ - విశ్వ- ప్రపంచముయొక్క, స్థితిప్రళయ- స్థితి ప్రళయములను, నాటక- నాటకమును, నిత్య- ఎల్లప్పుడును, సాక్షీ- చూచువాడును, భగవాన్- పూజ్యుడునగు, గురుచక్రవర్తీ- సద్గురువనెడి మహారాజు, యత్ర- ఏదిక్కుయందు, జాగర్తి- జాగ్రతతోను ప్రకాశించుచున్నాడో తస్యై-అటువంటి, దిశే-దిక్కుకొఱకు, ఏషః- ఈ, అంజలి- దోసిలి, మధురైః- మనోజ్ఞములైన; ముఖరితైః- శబ్దించెడి, ప్రసూనైః- పుష్పములతో, సతతం- ఎల్లప్పుడును. ప్రక్షిప్యతాం- చిమ్మను.

తా॥ జగత్తుయొక్క స్థితి ప్రళయములను నాటకములను సాక్షియైన పూజ్యుడైన సద్గురువు ఏదిక్కునప్రకాశించునో ఆదిక్కుకొఱకు ఎల్లప్పుడును మనోహరములగు తుమ్మెద ధ్వనులతో గూడుకొనిన పుష్పాంజలులు చల్లవలయును.

శ్లో॥ అభ్యస్తైః కిముదీర్ఘకాలవిమలై ర్వ్యాధిప్రదై ర్దుష్కరైః।
ప్రాణాయామ శతైరనేకకరణై ర్దుఃఖాత్మకైర్దుర్జయైః ।
యస్మిన్నభ్యుదితేవినశ్యతిబలీ వాయుఃస్వయం తత్క్షణాత్ ।
ప్రాప్తుం తత్సహజస్వభావమనిశం సేవేతమేకం గురుం ॥ 88

టీక= దీర్ఘ...మలైః దీర్ఘకాల- బహుకాలమునుండి విమలైః- స్వచ్ఛములైనవియును, అభ్యస్తైః వాడుకచేయబడినవియును, వ్యాధిప్రదైః- రోగమును ఇచ్చెడివియును, దుష్కరైః- చేయుటకశక్యమైనదియునైన, ప్రాణాయామశతైః- ప్రాణాయామములయొక్క నూరులతోను, దుఃఖాత్మకైః- దుఃఖస్వరూపములైనవియును, దుర్జయైః- జయించుటకశక్యమైనవియునగు, అనేకకరణైః- బహుసాధనములతో,

కిము- ఏమిప్రయోజనము, యస్మిన్- ఏస్వరూపము, అభ్యుది తేసతి- కలుగుచుండగా, బలీ- బలవంతుడగు, వాయుః- వాయువు, స్వయం- తాను, తత్క్షణాత్= అప్పుడే, వినశ్యతి- నశించుచున్నాడో, తత్= ఆస్వరూపమును, ప్రాప్తుం- పొందుటకు, సహజస్వభావం- సహజ- కూడాపుట్టిన, స్వభావం- ప్రకృతిగల, ఏకం- ఒక్కడగు, తం= అట్టి ప్రసిద్ధుడైన, గురుం- సద్గురువును, అనిశం= ఎల్లప్పుడును, సేవేత= సేవించవలయును

తా॥ అభ్యసింపబడునవియును, రోగప్రదములును, కఠినములును, ప్రాణాయామములతోను, ఇంకా ఇతరసాధనములతో నేమిప్రయోజనము. స్వరూపము కలుగుచుండగా బలవత్తరమైన వాయువు తనంతట తానప్పుడే యడగునో అట్టి స్వరూపమును పొందుటకు సహజమైనప్రకృతిగల అద్వితీయుడైన సద్గురువును ఎల్లప్పుడు సేవించవలయును.

శ్లో॥ జ్ఞానం వినా ముక్తిపదం । లభ్యతే గురుభక్తితః ।
గురోస్సామాన్యతో నాన్యత్ । సాధనం గురుమార్గిణాం॥ 89

టీక= ముక్తిపదం= మోక్షస్థానము, జ్ఞానంవినా- జ్ఞానము లేకుండానే, గురుభక్తితః- గురువుయొక్క భక్తివలన, లభ్యతే- పొందబడుచున్నది. గురుమార్గిణాం- సద్గురుమార్గము గలవారలకు, సామాన్యతః- సాధారణముగా, గురోః- గురువుకంటె, అన్యత్- ఇతరమైన సాధనం- ఉపాయము, న= లేదు.

తా॥ మోక్షస్థానము జ్ఞానము లేకుండానే గురుభక్తివలన పొందబడుచున్నది. గనుక సద్గురుమార్గము గలవారలకు సామాన్యముగా గురువుకంటె వేరైనయుపాయమే లేదు.

శ్లో॥ యస్మాత్పరతరం నాస్తి । నేతి నేతీతి వైశ్రుతిః ।
మనసావచసాచైవ సత్యమారాధయేద్గురుమ్ ॥ 90

టీక= యస్మాత్= ఏగురుస్వరూపముకంటె, పరతరం- మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది, నాస్తీతి- లేదని, నేతి నేతి= నేతినేతియను, శ్రుతిః= వేదవాక్యము, వై= ప్రసిద్ధముగానున్నదో, (తం=అటువంటి) సత్యం- సత్యస్వరూపుడైన, గురుం- గురువును, మనసా- మనస్సుతోను, వచసాచైవ= వాక్కుతోనున్ను. ఆరాధయేత్- పూజించవలయును.

తా॥ నేతినేతియను శ్రుతి ఏగురుస్వరూపముకంటె నధికమైనది లేదనిచెప్పునో అట్టి సత్యమగు గురుస్వరూపమును వాఙ్మనస్సులతో పూజించవలయును.

శ్లో॥ గురోఃకృపా ప్రసాదేన బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః ।
సామర్థ్యమగమన్సర్వే । కేవలం గురుసేవయా ॥ 91

టీక= బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః- బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు సర్వే= అందరును, గురోః- గురువుయొక్క, కృపాప్రసాదేన- ప్రేమకు పాత్రులగుచున్నారు. కేవలం= మిక్కిలి, గురుసేవయా= గురువును సేవించుటచేతను, తత్= ఆ, సామర్థ్యం= శక్తిని, అగమన్= పొందిరి.

తా॥ బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులు మొదలైనవారందరును గురుప్రేమబొందుటచేతను మిక్కిలి గురుసేవజేయుటచేతను, అట్టిసామర్థ్యమును బొందిరి.

శ్లో॥ దేవకిన్నరగంధర్వాః । పితృయక్షాస్తుతుంబురుః ।
మునయోపినజానన్తి । గురుశుశ్రూషణేవిధిం ॥

టీక= దేవకిన్నరగంధర్వాః= దేవ= దేవతలును, కిన్నర= కిన్నరులును, గంధర్వాః- గంధర్వులును, పితృయక్షాస్తు= పితృ- పితృదేవతలును, యక్షాస్తు= యక్షులును, తుంబురుః= తుంబురుడను యక్షుడును, మునయోపి- ఋషులును, గురుశుశ్రూషణే= గురు=గురువు

యొక్క, శుశ్రూషణే= సేవయందలి, విధిం-విధానమును, నజానన్తి గుర్తెరుగరు:

తా॥ దేవకిన్నరగంధర్వులును పితృదేవతలును యక్షులును ఋషులును వీరెవరును గురుశుశ్రూషవిధిని తెలిసినవారుకారు.

శ్లో॥ మహాహంకారగర్వేణ తపోవిద్యాబలేనచ ।
భ్రమన్తిచాస్మిన్సంసారే ఘటీయంత్రం యథాపునః ॥ 93

టీక= (జనాః=జనులు) మహాహంకారగర్వేణ= గొప్ప అహంకారముయొక్క అభిమానముచేతను. తపో... లేనచ, తపః-తపస్సుయొక్కయు, విద్యా= చదువులయొక్కయు, బలేనచ= బలముచేతనున్ను, అస్మిన్=ఈ, సంసారే= సంసారమునందు, పునః= మఱల, ఘటీయంత్రంయథా= బావిగిలకవలెనే, 'నీళ్లుతోడుటకు బావికి నేర్పరచిన గిలక) భ్రమన్తి= పుట్టుచున్నారు.

తా॥ జనులు గొప్పఅహంకారముచేతను తపోవిద్యలయొక్క బలముచేతనున్ను, ఈదేహమనెడి సంసారమునందు జననమరణముల తో తిరిగెడు నీటియొక్క రాకపోకలతో బావియందలి గిలకవలెనే భ్రమవలన జననమరణముల బొందుచున్నారు.

శ్లో॥ నముక్తాగణ గంధర్వాః । పితృయక్షాస్తుచారణాః ।
ఋషయస్సిద్ధదేవాద్యాః । గురుసేవా పరాఙ్ముఖాః ॥ 94

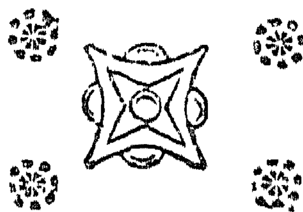
టీక= గణగంధర్వాః= గణ= ప్రమథగణములును, గంధర్వాః-గంధర్వులును, పితృయక్షాస్తు= పితృ- పితృదేవతలును: యక్షాస్తు= యక్షులును, చారణాః= చారణులును, ఋషయః= మునులును, సిద్ధదేవాద్యాః= సిద్ధ=సిద్ధులును, దేవాద్యాః= దేవతలు మొదలయినవారును, గురుసేవాపరాఙ్ముఖాః= గురు= గురువుయొక్క. సేవ= సేవించుటయందు, పరాఙ్ముఖాః= దూరస్థులయి, ముక్తాః= ముక్తిని

పొందినవారు న=కారు;

తా॥ ప్రమథగణములును గంధర్వులును ఈ మొదలయినవా రందరును గురుసేవయందు విముఖులయి ముక్తిని పొందుటలేదు.

ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే ఉత్తరఖండే ఉమామహేశ్వరసంవాదే
శ్రీగురుగీతాయాం శ్రీగురుప్రభావవర్ణనం నామద్వితీయోధ్యాయః
గద్య ॥ ఇతిస్కాందపురాణఉత్తరఖండమునందలి ఉమా
మహేశ్వరసంవాదమునందు గురుప్రభావవర్ణనమును-
శ్రీమద్భాగవతకృష్ణదేశికప్రభుస్వాములవారిప్రియ
శిష్యులైన పీల్లానాశంకరరావుగారిచే టీకా
తాత్పర్యములను రచియింపబడిన ద్వితీ
యాధ్యాయం- సమాప్తము.

—○○※○※○○—

※

శ్రీరస్తు

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః.

సుజ్ఞానదీపమను గురుగీతలు

తృ తీ యా ధ్యా య ప్రా రం భ ము.

శ్లో॥ ధ్యానంశృణుమహాదేవి సర్వానందప్రదాయకం ।
సర్వసౌఖ్యకరంచైవ భుక్తిముక్తిప్రదాయకం ॥

టీక॥ హేదేవి ఓ పార్వతీ, సర్వానంప్రదాయకం, సర్వ=సమస్తములైన. ఆనందం=సంతోషములను, ప్రదాయకం= ఇచ్చునదియును సర్వ...కరంచైవ=సర్వ= సమస్తములైన, సౌఖ్యకరంచైవ=సుఖములనిచ్చునదియును భుక్తి=యకం భుక్తి= భోగమును, ముక్తి= మోక్షమును, ప్రదాయకం=కలుగజేసెడు, ధ్యానం=ధ్యానమును, శృణు వినుము.

తా॥ పార్వతీ? నీవుసమస్తానందముల నొసంగునదియును, సమస్త సౌఖ్యములను జేయునట్టిదియును భక్తిముక్తులను ఇచ్చునదియుగను ఆత్మధ్యానమును జెప్పుచున్నాను వినుము.

శ్లో॥ శ్రీమత్పరంబ్రహ్మగురుంస్మరామి। శ్రీమత్పరంబ్రహ్మగురుం
భజామి । శ్రీమత్పరంబ్రహ్మగురుంవదామి । శ్రీమత్పరం
బ్రహ్మగురుంనమామి. 96

టీక॥ శ్రీమ...గురుం=శ్రీమత్= ప్రకాశముగల, పరం బ్రహ్మ= పరబ్రహ్మస్వరూపమైన, గురుం=గురువును, స్మరామి తలంచుచున్నాను. శ్రీమత్పరంబ్రహ్మగురుం= ప్రకాశముగల పరబ్రహ్మ స్వరూపమైన గురువును భజామి=సేవించుచున్నాను. శ్రీమత్పరంబ్రహ్మగురుం= ప్రకాశముగల పరబ్రహ్మస్వరూపముగల గురువును; వదామి-చెప్పుచున్నాను_ శ్రీమత్పరంబ్రహ్మగురుం== ప్రకాశముగల పరబ్రహ్మస్వ

రూపమగు గురువునుగూర్చి నమామి- నమస్కరించుచున్నాను.

తా॥ ప్రకాశముగల పరబ్రహ్మ స్వరూపమైన సద్గురువును స్మరించుచున్నాను-

శ్లో॥ బ్రహ్మానందంపరమసుఖదం కేవలంజ్ఞానమూర్తిం ।
ద్వంద్వాతీతంగగనసదృశంతత్వమస్యాదిలక్ష్యం ।
ఏకంనిత్యంవిమలమచలంసర్వధీసాక్షిభూతం ।
భావాతీతంత్రిగుణరహితం సద్గురుంతంనమామి ॥

టీక॥ బ్రహ్మానందం బ్రహ్మానందస్వరూపుడును, పరమసుఖదం=పరమ- శ్రేష్ఠమైన, సుఖదం= సుఖమునిచ్చువాడును కేవలం=ఏకముఖ్యుడును, జ్ఞానమూర్తిం= జ్ఞానస్వరూపుడును, ద్వంద్వాతీతం=ద్వంద్వా=శీతోష్ణ సుఖదుఃఖాది ద్వంద్వములను, అతీతం= అతిక్రమించినవాడును, గగనసదృశం= గగన ఆకాశముతో. సదృశం సమానుడునుతత్వమస్యాదిలక్ష్యం= తత్త్వమస్యాది, తత్వమసి మొదలైన మహావేదవాక్యములయొక్క లక్ష్యం= లక్ష్యార్థమైనవాడును, ఏకం=అద్వితీయ్యుడును, నిత్యం= శాశ్వతుడును, విమలం= స్వచ్ఛమైనవాడును- అచలం=కదలనివాడును, సర్వధీసాక్షిభూతం= సర్వధీ=సమస్త జ్ఞానములకు, సాక్షిభూతం, సాక్షియైనవాడును, భావాతీతం=తలంపునకతిక్రమించి యుండెడివాడును, త్రిగుణరహితం= సత్వాదిగుణములు మూడు లేనివాడును, తం సద్గురుం=ఆ శ్రేష్ఠమైన గురుస్వరూపమును గూర్చి నమామి= నమస్కరించుచున్నాను-

తా॥ బ్రహ్మానందస్వరూపుడును పరమసౌఖ్యము నిచ్చువాడును కేవల పరమాత్మస్వరూపుండును జ్ఞానస్వరూపుండును సుఖదుఃఖాది ద్వంద్వములు లేనివాడును ఆకాశసమానుండును తత్వమస్యాది మహావాక్యములకు లక్ష్యార్థమైన అఖండమగు పరబ్రహ్మస్వరూపుడును అద్వితీయుండును శాశ్వతుండును విమలుండును చలన వర్జితుండును, బుద్ధికి సాక్షిమాత్రుండును తలంపులకు లోబడక అతిక్రమించి

యుండెడివాడును; రజస్సత్వతమోగుణములు మూడును లేని శ్రేష్ఠమైన గురుస్వరూపునిం గూర్చి నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో॥ హృదంబుజే కర్ణిక మధ్యసంస్థం । సింహాసనే సంస్థిత దివ్యమూర్తిం । ధ్యాయేద్గురుం చంద్రకలా ప్రకాశం । సచ్చిత్సుఖాభీష్ట వరం దధానం ॥ 98

టీక= సింహాసనే- సింహాసనమునందు, సంస్థితదివ్యమూర్తిం= సంస్థిత= ఉన్నటువంటి, దివ్య= ప్రకాశమానమగు మూర్తిం= స్వరూపముగలవాడును, చంద్రకలాప్రకాశం= చంద్ర_చంద్రునియొక్క కలా- కళవలెనే ప్రకాశం- ప్రకాశించెడువాడును, సచ్చిత్సుఖాభీష్ట వరం= సచ్చిత్- సత్తుచిత్తులయొక్క, సుఖ- ఆనందముచేత అభీష్ట- ప్రియమగు, వరం- దైవప్రసాదమును, దధానం- ధరించియుండెడు వాడును, గురుం- సద్గురువును, హృదంబుజే= హృదయకమలమునందు; కర్ణికమధ్యసంస్థం- కర్ణిక- దుద్దుయొక్క, మధ్య- నడుమను. సంస్థం- ఉన్నవానినిగా; ధ్యాయేత్- ధ్యానించవలయును.

తా॥ సింహాసనమునందు దివ్యస్వరూపముగలవాడును చంద్రకళవలెనే ప్రకాశించెడువాడును సత్తుచిత్తులయొక్క కూడికచేతనైన పరమానందముచేత ప్రియమగు దైవప్రసాదమును ధరించియుండెడు వాడునగు సద్గురువును హృదయకమల కర్ణికామధ్యమునందున్న వానినిగా ధ్యానించవలయును.

శ్లో॥ శ్వేతాంబరం శ్వేతవిలేపపుష్పం ముక్తావిభూషంముదితద్వినేత్రం। వామాంకపీఠే స్థితదివ్యశక్తిం మందస్మితంపూర్ణకృపానిధానం॥ 99

శ్లో॥ ఆనందమానందకరంప్రసన్నం జ్ఞానస్వరూపంనిజభావయుక్తం। యోగీంద్రమీడ్యం భవరోగవైద్యం శ్రీమద్గురుం నిత్య మహం నమామి ॥ 100

టీక= శ్వేతాంబరం- శ్వేత- తెల్లని, అంబరం- వస్త్రములుగల వాడును, శ్వేత... పుష్పం- శ్వేత- తెల్లని: విలేప- విశేషముగా పూసుకొను గంధమును పుష్పం- పుష్పములుగలవాడును, ముక్తావిభూషం- ముక్తా- ముత్యములయొక్క, విభూషం- అలంకారము గలవాడును; ముదితద్వినేత్రం, ముదిత- సంతోషముతో గూడుకొనిన, ద్వినేత్రం- రెండుకన్నులుగలవాడును; వామాంక పీఠే- వామ- ఎడమప్రక్క; అంక పీఠే- తొడయనెడు సింహాసనమునందు, స్థితదివ్యశక్తిం- స్థిత- ఉండిన, దివ్య- ప్రకాశమైన, శక్తిం- శక్తిగలవాడును మందస్మితం= మంద- స్వల్పమైన స్మితం- చిఱునగవుగలవాడును పూర్ణ... ధానం పూర్ణ- నిండైన కృపా- దయకు నిధానం- స్థానమైనవాడును ఆనంద- ఆనందస్వరూపుడును ఆనందకరం- సంతోషమును గలుగచేయువాడును ప్రసన్నం- నిర్మలుడును జ్ఞానస్వరూపం- జ్ఞానమేస్వరూపముగా గలవాడును నిజభావయుక్తం- నిజ- స్వకీయమైన భావ- స్వరూపముతో యుక్తం- కూడియుండెడువాడును యోగీంద్రం- యోగిశ్రేష్ఠుడును ఈడ్యం- స్తుతించదగినవాడును భవరోగవైద్యం- భవ- సంసారమనెడి రోగ- వ్యాధికి వైద్యం- చికిత్సకుడునగు శ్రీమద్గురుం- ప్రకాశముగల సద్గురువునుగూర్చి అహం- నేను నిత్యం- ఎల్లప్పుడును నమామి- నమస్కరించుచున్నాను.

తా॥ తెల్లనివస్త్రములుగలవాడును తెల్లని గంధ పుష్పములు గలవాడును ముత్తెపుభూషణములుగలవాడును సంతోషయుక్తమగు రెండునేత్రములుగలవాడును
డమతొడయందు దివ్యశక్తిగలవాడును స్వల్పమైన చిఱునగవుగలవాడును నిండైనదయకు స్థానభూతుడును ఆనందస్వరూపుడును ఆనందమును గలుగచేయువాడును నిర్మలుడును జ్ఞానస్వరూపుడును సహజమైన స్వరూపముతో గూడియుండెడివాడును యోగిశ్రేష్ఠుడును స్తుతించదగినవాడును సంసారమనెడిరోగమునకు వైద్యుడునగుసద్గురువునకు సదా నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో॥ వందేగురూణాంచరణారవిందం సందర్శితస్వాత్మసుఖాంబుధీనాం
జనస్యయేషాంగులికాయమానం సంసారహాలాహలమోహశాంత్యై ॥

టీక= జనస్య=జనులయొక్క, సంసారహాలాహలమోహశాంత్యై సంసార= సంసారమనెడి, హాలాహల- విషమువల్లనైన, మోహ= మూర్ఛయొక్క, శాంత్యై- శాంతికొఱకు, గులికాయమానం- మాత్రలుగానుండెడి. సందర్శి...ధీనాం సందర్శిత- చూపింపబడిన, స్వాత్మసుఖ= తన ఆత్మసుఖముయొక్క, అంబుధీనాం- సముద్రములుగల యేషాం= ఏ, గురూణాం= గురువులయొక్క, చరణారవిందం= పాదపద్మములనుగూర్చి, వందే- నమస్కరించుచున్నాను.

తా॥ జనులయొక్క జన్మజరామరణాది స్వరూపమైన దేహము విషమువల్లనైన అజ్ఞానస్వరూపమగు మూర్ఛయొక్క శాంతికొఱకు మాత్రమైన జ్ఞానబోధచేత చూపింపబడిన పరమాత్మ సుఖ సముద్రములుగల సద్గురువుయొక్క పాదపద్మములనుగూర్చి నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో॥ యస్మిన్ సృష్టిస్థితిధ్వంస నిగ్రహానుగ్రహాత్మకం ॥
కృత్యంపంచ విధంశశ్వ ద్భాసతేతం గురుంభజేత్ ॥ 102

టీక= సృష్టి...త్మకం, సృష్టి= సృజించుటయును. స్థితి- పరిపాలించుటయును, ధ్వంస- నశింపజేయుటయును; నిగ్రహ= నిరోధించుటయును, అనుగ్రహ= అనుగ్రహించుటయును, కరుణ, ఆత్మకు= స్వరూపములుగాగలిగిన, పంచవిధం- ఐదువిధములైన, కృత్యం- పనులు, యస్మిన్= ఏగురువునందు, శశ్వత్= ఎల్లప్పుడును, భాసతే- ప్రకాశించుచున్నవో, తం- అటువంటి, గురుం- సద్గురువును, భజేత్- సేవించవలయును.

తా॥ సృష్టిస్థితి సంహార నిగ్రహానుగ్రహాత్మకములైన అయిదు విధములగు వ్యాపారములు ఏగురువునందెల్లప్పుడును ప్రకాశించు చు

న్నవో అట్టి సద్గురువును సేవించవలయును;

శ్లో॥ పాదాబ్జే సర్వసంసార దావకాలానలం స్వకే ।
బ్రహ్మరంధ్రస్థితాంభోజ మధ్యస్థం చంద్రమండలం ॥ 103

శ్లో॥ అకథాదిత్రిరేఖాబ్జే సహస్రదళమండలే ।
హంసంపార్శ్వ త్రికోణేచ స్మరేత్తం మధ్యగంగురుం ॥ 104

టీక= స్వకే- స్వకీయమగు, పాదాబ్జే= పాదపద్మమునందు, సర్వసంసారదావకాలానలం= సర్వ- సమస్తమైన, సంసార- సంసారమనెడి; దావ= వనమునకు, కాలానలం= ప్రళయకాల అగ్నిస్వరూపుడును, బ్రహ్మరంధ్రే= బ్రహ్మరంధ్రమునందు, స్థితాం...ధ్యస్థం= స్థిత= ఉన్నట్టి, అంభోజ- పద్మముయొక్క, మధ్యస్థం=నడుమయున్న చంద్రమండలం= చంద్రబింబస్వరూపుడును. పార్శ్వత్రికోణే= పార్శ్వ ప్రక్కయందు, త్రికోణే- త్రికోణాకృతియైన, సహస్రదళమండలే= వెయ్యిరేకులయొక్క సమూహముగల, అకథాదిత్రిరేఖాబ్జే= అకథాది అకార కకార థకారాదివర్ణములే, త్రిరేఖా= మూడురేఖలుగాఁగల అబ్జే= పద్మమునందు, మధ్యగం= మధ్యభాగమున, హంసంచ=హంసస్వరూపుడునగు, తం= ఆ, గురుం= గురుస్వరూపుని, స్మరేత్=స్మరించవలయును.

తా॥ సహస్రార పద్మమునకు మధ్యప్రదేశమున సూర్య చంద్రాగ్ని స్వరూపములుగా ప్రకాశించుచున్న సద్గురుస్వరూపమును స్మరించవలయును.

శ్లో॥ నిత్యశుద్ధం నిరాభాసం నిరాకారం నిరంజనం ॥
నిత్యబోధం చిదానందం గురుంబ్రహ్మ నమామ్యహం ॥ 105

టీక= నిత్యశుద్ధం- ఎల్లప్పుడు పరిశుద్ధుడును, నిరాభాసం- దూ

షణము లేనివాడును, నిరంజనం- పాపములేనివాడును, నిత్యబోధం- ఎల్లప్పుడు బోధస్వరూపుడును, చిదానందం= జ్ఞానానందస్వరూపుడు నగు, గురుం— గురువుయనెడి, బ్రహ్మ- పరమాత్మనుగూర్చి, అహం నేను, నమామి_ నమస్కరించుచున్నాను.

తా॥ నిత్యశుద్ధుడును నిరాభాసుడును నిరాకారుడును నిరంజనుడును, నిత్యబుద్ధుడును చిదానందుడునగు గురుస్వరూపమైన పరబ్రహ్మమునుగూర్చి నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో॥ సకలభువనసృష్టిః కల్పితాశేషసృష్టి ర్నిఖిలనిగమదృష్టిః సత్పదార్థైకసృష్టిః । అథగణ పరమేష్ఠిస్సత్పదార్థైకదృష్టి ర్భవగుణ పరమేష్ఠిర్మోక్షమార్గైకదృష్టిః ॥ 106

శ్లో॥ సకలభువనభంగస్థాపనా స్తంభయష్టిః । సకరుణరసవృష్టిః తత్త్వమాలాసమష్టిః । సకలసమయ సృష్టిస్సచ్చిదానందదృష్టి ర్నివసతు మయినిత్యం శ్రీగురోర్దివ్యదృష్టిః ॥ 107

టీక= సకల...సృష్టీ, సకల- సమస్తములైన: భువన-లోకములను సృష్టీ- సృజించునదియును, కల్పి...సృష్టిః కల్పిత- రచింపబడిన అశేష= సమస్తమును, సృష్టిః_ సృజించునదియును, నిఖిల...దృష్టిః నిఖిల= సమస్తములగు, నిగమ- వేదములను, దృష్టిః-చూచునదియును, సత్ప...సృష్టిః= సత్- శ్రేష్ఠములైన, పదార్థ- వస్తువులను, ఏక= ముఖ్యముగా సృష్టిః- సృజించునదియును, అథగణపరమేష్టిః= అథ= సాకల్యములగు గణ= ప్రమథగణములకు పరమేష్ఠి=సృష్టికర్తయైనదియును, సత్ప...దృష్టిః- సత్= శ్రేష్ఠమైన పదార్థ= పరమార్థవస్తువుయందు ఏక= ముఖ్యమైన దృష్టిః= చూపుగలదియును భవగుణపరమేష్ఠిః= భవ= ఈశ్వరునియొక్క గుణ= గుణములకు పరమేష్ఠి= సృష్టికర్తయైనదియును మోక్షమార్గైకదృష్టిః= మోక్షముక్తియొక్క మార్గ= దారియందు ఏక= ముఖ్యమైన దృష్టిః=

చూపుగలదియును సక...యష్టిః సకల= సమస్తములైన భువన= లోకములయొక్క భంగ= నాశమును స్థాపన=నిలుపుటకు స్తంభ రూపమైన కొయ్యయైనదియును సకరుణరసవృష్టిః= దయారసః తో గూడుకొనినవర్షముగలదియును తత్వమాలాసమష్టిః= తత్వ=ః మాత్మస్వరూపములగు, మాలా=పూలదండలయొక్క- సమష్టిః= సమస్తముగలదియును సకలసమయసృష్టిః= సకల= సమస్తములు న ఆచారములను సృష్టిః=సృజించునదియును సచ్చిదానందదృష్టిః= సత్. పరమాత్మయొక్క చిత్- జ్ఞానమువల్లనైన ఆనంద= సంతో షముయొక్క దృష్టిః= చూపుగలదియునగు శ్రీగురోః= ప్రకాశమ నుడగు సద్గురువుయొక్క దివ్యదృష్టిః= స్వప్రకాశమానమగు చూః మయి= నాయందు నిత్యం= ఎల్లప్పుడును నివసతు- ఉండునుగా

తా॥ సమస్తలోకములను సృజించునదియును సమస్తవేదము ను దూచునదియును శ్రేష్ఠములైనవస్తువులను ముఖ్యముగా చూచి నదియును సంపూర్ణులగు ప్రమథాదిగణములకు సృష్టికర్తయును ప మాత్మవస్తువుయందు ముఖ్యమైన చూపుగలదియును ఈశ్వరగుణమ ల సృజించునదియును ముక్తిమార్గమునందు ముఖ్యమైన చూపుగల యును సమస్తలోకములయొక్క నాశమును నిలుపుటకు స్తంభమై దియును దయారసముతో గూడిన వర్షముగలదియును పరతత్వమ డి పూలదండలయొక్క సమూహము గలదియును సమస్తములయి నియమములను సృజించునదియును సచ్చిదానంద స్వరూపములయి పరమాత్మయందు చూపుగలదియునగు సద్గురువుయొక్క స్వప్రకాశ మగు చూపుయెల్లప్పుడు నాయందుండునుగాక;

శ్లో॥ నగురోరధికం నగురోరధికం నగురోరధికం నగురోరధికం।
శివశాసనత శ్శివశాసనత శ్శివశాసనత శ్శివశాసనతః ॥ 10

టీక= శివశాసనతః- ఈశ్వరాజ్ఞవలన, గురోః-గురువుకంటె; ధికం- శ్రేష్ఠమైనది న=లేదు. శివశాసనతః- ఈశ్వరాజ్ఞవలన, గురో

గురువుకంటె, అధికం- శ్రేష్ఠమైనది న- లేదు. శివశాసనతః-ఈశ్వరాజ్ఞవలన, గురోః- గురువుకంటె, అధికం= శ్రేష్ఠమైనది న = లేదు: శివశాసనతః- ఈశ్వరాజ్ఞవలన, గురోః= గురువుకంటె అధికం-శ్రేష్ఠమైనది న- లేదు.

తా॥ ఈశ్వరాజ్ఞవలన గురువుకంటె శ్రేష్ఠమైనది లేదు. అందుకొఱకు ఈశ్లోకమునందు నాలుగుపాదములయందును యొకటే యర్థమును జెప్పబడినది;

శ్లో॥ ఇదమేవశివం ఇదమేవశివం ఇదమేవశివం ఇదమేవశివం।
మమశాసనతో మమశాసనతో మమశాసనతో మమశాసనతః ॥ 109

టీక॥ మమ= నాయొక్క శాసనతః=ఆజ్ఞవలన ఇదమేవ= ఇదియే శివం=మంగళమైనది మమ"నాయొక్క శాసనతః=ఆశాసనమే ఇదమేవ=ఇదియే శివం=మంగళమైనది మమ"నాయొక్క శాసనతః=ఆజ్ఞవలన ఇదమేవ=ఇదియే శివం=మంగళమైనది మమ=నాయొక్క శాసనతః=ఆజ్ఞవలన ఇదమేవ= ఇదియే శివం=మగళమైనది.

తా॥ నాయాజ్ఞవలన ఈ గురుస్వరూపమే మంగళస్వరూపమైనదని శ్లోకమునందు నాలుగుపాదముల యందును యొకటేయర్థమును స్ఫుటమగుటకు పార్వతికి ఈశ్వరుడు చెప్పెను.

॥ విదితం విదితం విదితం విదితం । విజనం విజనం విజనం విజనం ।
హరిశాసనతో హరిశాసనతో హరిశాసనతో హరిశాసనతః ॥ 110

టీక= హరిశాసనతః- విష్ణువుయొక్క ఆజ్ఞవలన, విదితంవిదితం- మిక్కిలిజ్ఞానస్వరూపమైనది, హరిశాసనతః- విష్ణువుయొక్క ఆజ్ఞవలన విదితంవిదితం- మిక్కిలిజ్ఞానస్వరూపమైనది, హరిశాసనతః- విష్ణువుయొక్క ఆజ్ఞవలన, విజనంవిజనం- మిక్కిలి జన్మరహితమైనది, హరిశాసనతః- విష్ణువుయొక్క ఆజ్ఞవలన, విజనం విజనం- మిక్కిలిజన్మరహిత

మైనది.

తా॥ విష్ణువుయొక్క ఆజ్ఞవలన సద్గురుస్వరూపము మిక్కిలి విజ్ఞాన స్వరూపమైనది. విష్ణువుయొక్క ఆజ్ఞవలన సద్గురుస్వరూపము మిక్కిలి జన్మరహితమైనదని ఈశ్వరుడు పార్వతికొఱకు స్పష్టముగాచెప్పెను;

శ్లో॥ ఏవంవిధం గురోర్ధ్యానాత్ జ్ఞానముత్పద్యతే స్వయం ।
తదాగురూపదేశేన ముక్తోహమితిభావయేత్ ॥ 101

టీక= ఏవంవిధం- ఈవిధముగా; గురోః- గురువుయొక్క, ధ్యానాత్- ధ్యానించుటవలన, జ్ఞానం- పరమాత్మజ్ఞానము స్వయం- స్వకీయముగా, ఉత్పద్యతే- పుట్టుచున్నది; తదా- అప్పుడు గురూపదేశేన-గురువుయొక్క యుపదేశముచేత అహం- నేను- ముక్తః. ముక్తుడనైతిని ఇతి=అని భావయేత్- తలంచవలయును

తా॥ ఈ పూర్వముచెప్పిన విధముగా సద్గురువునుధ్యానించుట వలన పరబ్రహ్మజ్ఞానము స్వకీయముగానే పుట్టుచున్నది. అప్పుడు గురూపదేశముచేత నేను ముక్తుడనైతినని తలంచవలయును.

శ్లో॥ గురూపదేశితైర్మార్గైర్మనశ్శుద్ధిం తుకారయేత్ ।
అనిత్యం ఖండయేత్సర్వం యత్కించిదాత్మగోచరం ॥ 112

టీక= గురూపదేశితైః- గురు- గురువుచేత, ఉపదేశితైః- ఉపదేశింపబడిన మార్గైః- మార్గములచేతను మనశ్శుద్ధిం- మనః-మనస్సునకు శుద్ధి- పరిశుద్ధిని కారయేత్- చేయించవలెను అనిత్యం-అశాశ్వతమును ఆత్మగోచరం- మనస్సునకు కనబడెడునదియునగు యత్కించిత్సర్వం= ఈసమస్తమును ఖండయేత్- ఖండించవలయును.

తా॥ గురువుచే జెప్పబడిన మార్గములచేత మనస్సు పరిశుద్ధి చేసికొనవలయును. మనోగోచరమగు అనిత్యమైన ఈసమస్తమును ఖండించవలయును

శ్లో॥ జ్ఞేయం సర్వమతీతంచ జ్ఞానంచమన ఉచ్యతే ॥
జ్ఞానంజ్ఞేయం సమంకృత్వా యథానాన్యద్ద్వితీయకం ॥ 113

టీక= అతీతం- అతిక్రమించియుండెడు, జ్ఞేయంచ= తెలిసికోవలయును జ్ఞానంచ= జ్ఞానమును సర్వం= సమస్తమును, మనః- మనస్సుగా ఉచ్యతే= చెప్పబడుచున్నది. జ్ఞానం- జ్ఞానమును జ్ఞేయం-జ్ఞేయమును, సమం- సమానముగా కృత్వా యథా= చేసె నేని ద్వితీయకం- రెండవదియగు అన్యత్- మరియొకటి న=లేదు-

తా॥ జ్ఞానమును జ్ఞేయమును రెండును మనస్సుగానే చెప్పుచున్నవి. జ్ఞానజ్ఞేయములు భిన్నములుగాక యొకటియాయ నేని రెండవదేదియును లేదు.

శ్లో॥ కిమత్రబహునోక్తేన శాస్త్రకోటి శతైరపి ।
దుర్లభాచిత్తవిశ్రాంతి ర్వినాగురుకృపాం పరాం ॥ 114

టీక= శాస్త్రకోటిశతైరపి- శాస్త్రకోటి- శాస్త్రకోటులయొక్క శతైరపి- నూర్లచేతనున్ను బహునోక్తేన- విశేషముగా జెప్పుటతో అత్ర- ఇక్కడ కిం ఏమిప్రయోజనము పరాం- శ్రేష్ఠమైన గురుకృపాంవినా- సద్గురువుయొక్కదయలేక చిత్తవిశ్రాంతిః- మనస్సునకువిశ్రాంతిని దుర్లభా- పొందుటకుశక్యముగానిది (భవతి-అగుచున్నది.

తా॥ ఇక్కడ అనేకశాస్త్రములయొక్కమాటలతో నేమియు ప్రయోజనము లేదు శ్రేష్ఠమైన గురుకృపలేకుండా మనోవిశ్రాంతి కలుగుట దుర్లభము.

శ్లో॥ కరుణాఖడ్గపాతేన ఛిత్వాపాశాష్టకం శిశోః ।
సమ్యగానందజనకః సద్గురుస్సోభిధీయతే ॥ 115

టీక శిశోః- శిశువుయొక్క, పాశాష్టకం- పాశములయొక్క యెని

మిదింటిని (దయయును, జుగుప్సయును, మోహమును, భయమును కోపమును, కులమును, బలమును, శీలమును ఈయెనిమిదియే పాశములనబడును.) కరుణాఖడ్గహతేన- దయయనెడు కత్తియొక్క దెబ్బ చేతను, ఛిత్వా- ఖండించి, సమ్యక్- బాగా, ఆనందజనకః- సంతోషమును బుట్టించువాడు (యః-ఎవడో) సః- వాడు, సద్గురుః- సద్గురువుగా, అభిధీయతే- చెప్పబడుచున్నాడు.

తా॥ ఏగురువు శిశువుయొక్క దయ జుగుప్స మోహము మొదలయిన అష్టపాశములను దయయనెడి ఖడ్గముయొక్క దెబ్బచేతను ఖండించి ఆనందమును గలుగజేయునో వాడే సద్గురుడని జెప్పబడు చున్నాడు.

శ్లో॥ ఏవం శ్రుత్వా మహాదేవి గురునిందాంకరోతియః ।
సయాతినరకాన్ ఘోరాన్ యావచ్చంద్రదివాకరౌ ॥ 116

టీక= హేమహాదేవీ- ఓపార్వతీ, యః- ఎవడు, ఏవం- ఈప్రకారము, శ్రుత్వా- విని, గురునిందాం- గురునిందను, కరోతి- చేయుచున్నాడో, సః=వాడు. యావచ్చంద్రదివాకరౌ= చంద్రసూర్యులుండేవరకు, ఘోరాన్= భయంకరములయిన, నరకాన్= నరకములను, యాతి= పొందుచున్నాడు.

తా॥ ఓపార్వతీ యెవడు యీప్రకారము వినియును గురునిందను జేయుచున్నాడో వాడు చంద్రసూర్యులుండేవరకును భయంకరములయిన నరకములను బొందుచున్నాడు.

శ్లో॥ యావత్కల్పాంతకోదేహ స్తావద్దేవి గురుంస్మరేత్ ।
గురులోపోనకర్తవ్యః స్వచ్ఛందోయదివా భవేత్ ॥ 117

టీక= హేదేవి= ఓపార్వతీ, కల్పాంతకః= బ్రహ్మకల్పమే అంతరముగాగల, దేహః= శరీరము, యావత్= ఎంతవరకు, (అస్తి=ఉండు

చున్నదో) తావత్ = అంతవరకు, గురుం= గురువును, స్మరేత్ =స్మరించవలయును. స్వచ్ఛందః= స్వేచ్ఛావృత్తిగలవాడు, యదిభవేత్ - అయెనేని. గురులోపః= గురువునకులోపము, నకర్తవ్యః=చేయగూడదు.

తా॥ ఓపార్వతీ బ్రహ్మసృష్ట్యంతరమువరకుండెడి దేహమున్న మట్టుకు గురువును స్మరించవలయును. స్వేచ్ఛావృత్తి గలవాడైనను, గురువునకు లోపము చేయగూడదు.

శ్లో॥ హుంకారేణ నవక్తవ్యం ప్రాజ్ఞశిష్యైః కదాచన ।
గురోరగ్రేనవక్తవ్య మసత్యంతు కదాచన ॥ 118

టీక= ప్రాజ్ఞశిష్యైః- జ్ఞానముగల శిష్యులచేతను, గురోః- గురువుయొక్క, అగ్రే- ముందర, హుంకారేణ- హుంకారధ్వనిని, కదాచన- ఎప్పుడును నవక్తవ్యం- పలుకకూడదు, అసత్యంతు- అబద్దమున్ను, కదాచన— ఎప్పుడును నవక్తవ్యం- పలుకకూడదు.

తా॥ గురువుయెదుట విజ్ఞానముగల శిష్యులు హుంకారధ్వనితో నెప్పుడు మాట్లాడగూడదు: ఎప్పుడును అబద్ధములాడగూడదు.

శ్లో॥ గురుం త్వంకృత్య హుంకృత్య గురుసాన్నిధ్యభాషణః ।
అరణ్యేనిర్జలేదేశే సభవేద్బ్రహ్మరాక్షసః ॥ 119

టీక= యః- ఎవడు, గురుం- గురువును, త్వంకృత్య- త్వంకరించి (నీవని) హుంకృత్య- హుంకరించి, గురుసాన్నిధ్యభాషణః- గురుసన్నిధియందు పలుకువాడు, (భవతి-అగుచున్నాడో) సః- వాడు, అరణ్యే అడవియందు, నిర్జలేదేశే- నీళ్లులేనిప్రదేశమునందు, బ్రహ్మరాక్షసః= బ్రహ్మరాక్షసుడుగా, భవేత్- అగును.

తా॥ గురువును తిరస్కారభావముతో హుంకరించి నీవనిపలికెడువాడు అరణ్యములో నిర్జలదేశమునందు బ్రహ్మరక్షస్సై పుట్టచు

న్నాడు.

శ్లో॥ గురుం కార్యం నలంఘ్యేతనా పృష్ట్వాకార్య మాచరేత్ ।
నహ్యుత్తిష్ఠేద్దిశేనత్వా గురుసద్భావశోభితః ॥ 120

టీక= గురు...భితః= గురు- గురువుయొక్క, సద్భావ-మంచియ భిప్రాయముతో, శోభితః- ప్రకాశించెడివాడు, దిశే- గురువుండెడిది క్కుకొఱకు, నత్వా- నమస్కరించి, గురుకార్యం- గురువుయొక్కవా క్యము నలంఘ్యేత- అతిక్రమించగూడదు. అపృష్ట్వా- గురువును య డుగకుండా. కార్యం- పనిని, నాచరేత్- చేయగూడదు. నహ్యు త్తిష్ఠేత్- లేవకూడదు.

తా॥ గురువుయొక్క మంచి యభిప్రాయముతో ప్రకాశించెడి వాడు గురువుండెడి దిక్కుకొఱకు నమస్కరించి గురువాక్యము నతి క్రమించక యుండవలెను. కార్యమునుగూర్చి గురువును యడుగకుం డా ఏపనిని చేయకూడదు. గుర్వాజ్ఞలేకుండా తాను లేవనుగూడదు

శ్లో॥ నగురోరాశ్రమేకుర్యాద్దుష్పానం పరిసర్పణం ।
దీక్షావ్యాఖ్యాప్రభుత్వాది గురోరాజ్ఞాంచకారయేత్ ॥ 121

టీక= గురోః- గురువుయొక్క, ఆశ్రమే- ఆశ్రమమందు, దుష్పా నం- దుష్టమైన పానమున్ను, (అనగా మద్యము మొదలైనవిత్రాగుట యు, పరిసర్పణం- స్వేచ్ఛగా దిరుగుటయు; దీక్షా- వ్రతాదినియమ ముల నాచరించుటయు, వ్యాఖ్యా- స్వతంత్రించిమాట్లాడుటయు, ప్ర భుత్వాది- ప్రభుత్వము మొదలైనవి నకారయేత్- చేయగూడదు. గురోః= గురువుయొక్క, ఆజ్ఞాంచ= ఆజ్ఞనున్ను, కారయేత్= చే యవలయును.

తా॥ గురువుయొక్క ఆశ్రమమందు శిష్యుడు దుష్టపనులైన మ ద్యపానాదులు చేయుటయును, స్వేచ్ఛగా తిరుగుటయును, వ్రతాది

నియమములు గలిగియుండుటయును, స్వతంత్రముగా మాట్లాడుట యును, ప్రభుత్వము మొదలైనవాటిని చేయకూడదు. గురువుయొక్క ఆజ్ఞప్రకారము నడచుకోవలయును.

శ్లో॥ నోపాశ్రమంచ పర్యంకం నచపాదప్రసారణం ।
నాంగభోగాదికంకుర్యా న్నలీలామపరామపి ॥ 122

టీక= ఉపాశ్రమంచ= సద్గురుని యాశ్రమమునకు అశ్వగజాదుల ను ఎక్కివచ్చుటయును, పర్యంకం= మంచముమీద పరుండుటయు, న=కూడదు. పాదప్రసారణం= పాదములను చాచుకొని పరుండుట యును, నచ=కూడదు. అంగభోగాదికం= అవయవముల సంభోగాది కమును, న=కూడదు. అపరామపి= ఇతరమేదియు, లీలాం- వేడుకల ను, నకుర్యాత్ = చేయకూడదు.

తా॥ గురుసమీపమునకు శిష్యుడు అశ్వగజాదులను ఎక్కివ చ్చుటయును మంచమును ఎక్కుటయును, పాదములను జాచి పరుండు టయును, అవయవములను జూపుటయును జేయకూడదు, ఇంకా ఏవి ధమైన వేడుకలను జేయకూడదు;

శ్లో॥ గురూణాం సదసద్వాపి యదుక్తం తన్నలంఘయేత్ ।
కుర్వన్నాజ్ఞాందివారాత్రౌ దాసవన్నివసేత్ గురౌ ॥ 123

టీక= గురూణాం= గురువులయొక్క: సత్ =యోగ్యమైనదైనను అసద్వాపి= అయోగ్యమైనదైనను, యత్ = ఏది, ఉక్తం= పలుకబ డెనో తత్ = దానిని,నలంఘయేత్ = దాటకూడదు దివారాత్రౌ-రా త్రింబగళ్లు, ఆజ్ఞాం= ఆజ్ఞను, కుర్వన్- చేయుచు, గురౌ- గురువుల విషయమై, దాసవత్ - నౌకరివలెనే నివసేత్ - ఉండవలయును.

తా॥ గురువులయొక్క వాక్యము యోగ్యమైనను అయోగ్య మైనదైనను శిష్యుడు అతిక్రమించగూడదు; గురువునాజ్ఞప్రకారము

రాత్రింబగళ్లు గురుసన్నిధానమందు భృత్యుడువలెనేయుండవలయును

శ్లో॥ అదత్తం నగురోర్ద్రవ్య ముపభుంజీతకర్హిచిత్ ।
దత్తంచ రంకవద్గ్రాహ్యం ప్రాణోప్యేతేన లభ్యతే ॥ 124

టీక= అదత్తం- ఇవ్వబడని: గురోః- గురువుయొక్క, ద్రవ్యం- ద్రవ్యమును, కర్హిచిత్- ఎప్పుడున్ను, నభుంజీత- అనుభవించ గూడదు. దత్తంచ- ఇవ్వబడినద్రవ్యమును, రంకవత్- దరిద్రునివలెనే, గ్రాహ్యం- పొందదగినది. ప్రాణోపి- ప్రాణమున్ను, ఏతేన- దీనిచేత లభ్యతే- పొందబడుచున్నది.

తా॥ శిష్యుడు గురువుయొక్కద్రవ్యమును అనుభవించగూడదు సద్గురునిచే నివ్వబడిన ద్రవ్యమును దరిద్రునివలెనే ఆగుణముగల వాడై గ్రహించవలయును. దీనిచే ప్రాణమున్ను పొందబడుచున్నది;

శ్లో॥ పాదుకాసనశయ్యాది గురుణాయదభీప్సితం ।
నమస్కుర్వీతతత్సర్వం పాదాభ్యాంన్నస్పృశేత్ క్వచిత్ ॥125

టీక= గురుణా- గురువుచేతను, పాదుః- పావుకోళ్లును, ఆసన-సింహాసనమును, శయ్యా- పడకయును, ఆది-మొదలుగాగలిగిన, యత్ ఏది, అభీప్సితం- అనుభవింపబడునో, తత్సర్వం- ఆసమస్తమునకును. నమస్కుర్వీత- నమస్కరించవలయును. పాదాభ్యాం- పాదములతో క్వచిత్- ఎప్పుడును, నస్పృశేత్- తాకగూడదు.

తా॥ శిష్యుడు గురువుచేత అనుభవింపబడిన పాదుకాసనశయ్యాను మొదలయిన సమస్తమునకు నమస్కరించవలయును. వాటికి పాదములు దగులునటుల జేయగూడదు.

శ్లో॥ గచ్ఛతః పృష్ఠతోగచ్ఛేత్ గురుచ్ఛాయాంనలంఘయేత్ ।
నోల్బణం ధారయేద్వేషం నాలంకారాంస్తథోల్బణాన్॥ 126

టీక॥ గచ్ఛతః= గురువు నడచిపోవుచుండగా, పృష్ఠతః= వెనుక నుండి. గచ్ఛేత్= పోవలయును; గురుచ్ఛాయాం=గురువుయొక్క నీడను నలంఘయేత్= దాటగూడదు, ఉల్బణం= అధికమైన, వేషం అలంకారమును, నధారయేత్= ధరించగూడదు. తథా= ఆప్రకారముగానే, ఉల్బణాన్= అధికములైన, అలంకారాన్= భూషణములను నధారయేత్= ధరించగూడదు

తా॥ శిష్యుడు గురువుపోవుచుండగా వెనుకనేపోవలయును:గురువుయొక్క నీడను అతిక్రమించిపోగూడదు. అధికమయిన వస్త్రాదులనున్ను నగలనున్ను ధరించగూడదు.

శ్లో॥ గురునిందాకరందృష్ట్వా। ధావయేదథవాసయేత్ ।
స్థానంవాతత్పరిత్యాజ్యం। జిహ్వాచ్ఛేదఃక్షమోయది ॥ 127

టీక ॥ గురునిందారకం= గురునిందను జేయువానిని దృష్ట్వా చూచి ధావయేత్= పరుగెత్తిపోవలయును. అథవానయేత్= వెళ్లవలయును, తత్ ఆ స్థానంవా=చోటునయినను పరిత్యాజ్యం, విడువవలయును- క్షమోయది= సమర్థుడాయనేని, జిహ్వాచ్ఛేదః= నాలుకను ఖండించుటయును.=(కర్తవ్యః)చేయదగినది.

తా॥ శిష్యుడు గురునిందచేయువానిని చూచిపరుగెత్తవలయును లేకపోతే వానిని వెళ్లగొట్టవలయును, లేక ఆస్థానమును విడచిపెట్టవలయును, సమర్థుడాయనేని వానియొక్క నాలుకను ఖండించవలయును;

శ్లో॥ నోచ్ఛిష్టంకస్యచిద్దేయం । గురోరాజ్ఞాంనచత్యజేత్ ।
కృత్స్నముచ్ఛిష్టమాదాయ । నిత్యమేవవ్రజేద్బహిః ॥ 128

టీక॥ గురోః= గురువుయొక్క ఉచ్ఛిష్టం= ఎంగిలిని, కస్యచిత్= ఎవనికి,నదేయం ఇవ్వగూడదు, ఆజ్ఞాంచ= ఆజ్ఞను ,నత్యజేత్= విడువగూడదు,కృత్స్నం= సమస్తమయిన ఉచ్ఛిష్టం= ఎంగిలిని, నిత్యం= ఎల్లప్పుడునుఆదాయ= తీసికొని, బహిరేవ=వెలుపటికి వ్రజేత్=పో

వలయును

తా॥ శిష్యుడు గురువుయొక్క ఉచ్ఛిష్టమును యెవరికి నివ్వగూడ-
దు గురువుయొక్క ఆజ్ఞనున్ను విడువగూడదు. సమస్తమయిన ఉచ్ఛిష్ట
మును యెల్లప్పుడును గ్రహించి బైటికే వెళ్లిపోవలయును.

శ్లో॥ నానృతం నాప్రియంచైవ నగర్వం నాపివాబహు।
నని యోగపరంబ్రూయా ద్గురోరాజ్ఞాం విభావయేత్॥ 129

టీక= అనృతం= అబద్ధమును నబ్రూయాత్= పలుకగూడదు గ
ర్వం= గర్వపుమాటలును నబ్రూయాత్= పలుకగూడదు అధికం
అధికముగానున్ను నబ్రూయాత్= పలుకగూడదు- గురోః= గురు
వుయొక్క ఆజ్ఞాం=ఆజ్ఞను విభావయేత్† మిక్కిలితలంచవలయును.

తా॥ అబద్ధమును అయిష్టమును గర్వపుమాటలను అధికముగను
పలుకుటను అజ్ఞారూపకమయిన మాటలను శిష్యుడు గురుసన్నిధా
నమందు పలుకగూడదు. ఎల్లప్పుడును గురువుయొక్క ఆజ్ఞనేమనస్సు
నందు భావించవలయును-

శ్లో॥ ప్రభో దేవ కులేశాన స్వామిన్ రాజన్ కులేశ్వర .
ఇతిసంబోధనైర్భీతో గురుభావేనసర్వదా ॥ 130

టీక= సర్వదా= యెల్లప్పుడుమ గురుభావేన" గురుధ్యానముచే
తను అభయమును బొందినవాడై ప్రభో ఓస్వామీ దేవకులేశాన
దేవతలసమూహములకు ప్రభువా స్వామిన్= ఓరాజా, రాజన్
ఓగురువా; కులేశ్వరా= వంశప్రభువా ఇతి= ఇట్లని సంబోధనైః-సం
బోధనములచేత వదేత్ =పలుకవలయును-

తా॥ శిష్యుడు గురువునుగూర్చి యెల్లప్పుడును గురుధ్యానముతో
గూడుకొన్నవాడై ప్రభోదేవకులేశాన అనునట్టి యీ మొదలయినసం
బోధనముతో పలుకవలయును-

శ్లో॥ మునిభిః పన్నగైర్వాపి సురైర్వా శాపితో యది ।
కాలమృత్యుభయాద్వాపి గురుస్సంత్రాతి పార్వతి॥ 131

టీక= ఓపార్వతి, గురుః= గురువు, మునిభిః= ఋషులచేతనైనను పన్నగైర్వాపి= పన్నగులచేతనైనను సురైర్వా= దేవతలచేతనైనను- శాపితో యది= శపించుటవల్లనైనను, కాలమృ, భయాద్వాపి= కాల మృత్యు॰ కాలమరణముయొక్క; భయద్వాపి= భయమువల్లనైనను సంత్రాతి= రక్షించుచున్నాడు.

తా॥ ఓపార్వతీ గురుడు ఋషులు మొదలైనవారియొక్క భయమునుండిన్ని సకాలముకాదైన మృత్యుభయమునుండిన్ని శివుడు రక్షించుచున్నాడు-

శ్లో॥ అశక్తాహి సురాద్యాశ్చ । అశక్తామునయస్తథా ।
గురుశాపప్రసన్నస్య । రక్షణాయ చకుత్రచిత్ ॥ 132

టీక= కుత్రచిత్- ఎక్కడనున్ను గురుశాపప్రసన్నస్య= గురుశాప॰ గురువుయొక్క శాపమున్ను ప్రసన్నస్య పొందినవానియొక్క- రక్షణాయచ- రక్షించుటకొఱకు సురాద్యాశ్చ= దేతలు మొదలైనవారలును= అశక్తాహి= అసమర్థులుగదా తథా= ఆప్రకారముగానే, మునయః=రుషులును- అశక్తాః= అసమర్థులు, (భవన్తి) అగుచున్నారు.

తా= దేవతలును మొదలైనవారు రుషులును ఎవరును గురుడును గురుశాపమును పొందినవానిని రక్షించుటకు సమర్థులుగారు.

శ్లో॥ మంత్రరాజమిదం దేవి । గురురిత్యక్షరద్వయం ।
స్మృతివేదార్థవాక్యానాం । గురుస్సాక్షాత్పరంపదం ॥ 133

టీక= హేదేవి= ఓపార్వతి ఇదం ఈ గురురితి= గురువనెడి అక్షరద్వయం= రెండక్షరములును మంత్రరాజం= మంత్రశ్రేష్ఠము

స్మృతివేదార్థవాక్యానాం= స్మృతి= ధర్మశాస్త్రముయొక్కయు
ను= వేదములయొక్కయు అర్థతాత్పర్యమును జెప్పెడి వాక్యానాం వా
క్యములను గురుః= ఉపదేశించెడివాడు సాక్షాత్= ప్రత్యక్షముగ
పరంపదం= పరమపదము-

తా॥ ఓపార్వతీ గురుఅనెడివర్ణములయొక్క జంటయే మంత్రరాజ
ము, స్మృతివేదార్థముల వాక్యముల నుపదేశించెడి గురువే పరమపద
మని చెప్పబడుచున్నాడు-

శ్లో॥ సత్కారమానపూజార్థం । దండకాషాయధారణః ।
సన్యాసీనవక్తవ్యః సన్యాసీజ్ఞానతత్పరః ॥ 134

టీక= సత్కార= జార్థం సత్కార= సన్మానముకొఱకు మాన
ముకొరకు పూజార్థం= పూజకొరకును దండకాషాయధారణః దం
డ= దండమును కాషాయ= కావివస్త్రములను ధారణః= ధరించువా
డు యః= ఎవడో సః వాడు, సన్యాసి= సన్యాసియని నవక్తవ్యః
చెప్పబడడు సన్యాసీ= సన్యాసి జ్ఞానతత్పరః= జ్ఞానమందాసక్తిగలవా
డును భవతి= అగుచున్నాడు-

తా॥ సత్కారమానపూజలకొరకు దండకాషాయములను ధరించి
నవాడు సన్యాసియని చెప్పకూడదు- జ్ఞానమునందాసక్తిగలవాడు స
న్యాసి యగును-

శ్లో॥ విజానంతిమహావాక్యం । గురోశ్చరణసేవయా ।
తేవైసన్యాసినఃప్రోక్తాః । ఇతరేవేషధారిణః ॥ 135

టీక॥ యే= యెవరు గురోః= గురువుయొక్క చరణసేవయా=
పాదసేవచేతను మహావాక్యం= మహావాక్యముచేతను విజానంతి= తె
లుసుకొనుచున్నారో తేవై= వారే సన్యాసినః= సన్యాసులని ప్రో
క్తాః= చెప్పబడిరి- ఇతరే= అన్యులు వేషధారిణః = వేషమునుధరిం

చున్నది.

శ్లో॥ ఆబ్రిహ్మాస్తంభపర్యంతం । పరమాత్మస్వరూపకం ।
స్థావరంజంగమంచైవ । ప్రిణమామిజగన్మయం ॥ 138

టీక= ఆబ్రహ్మస్తంభపర్యంతం= బ్రహ్మ మొదలుకొని గడ్డిపోరక పర్యంతముండెడి జగన్మయం= జగత్స్వరూపమయిన స్థావరంజంగమం చైవ చేతనా చేతనాత్మకమగు పరమాత్మస్వరూపకం=పరమాత్మయొక్క స్వరూపమునుగూర్చి ప్రిణమామి= నమస్కరించుచున్నాను;

తా॥ బ్రిహ్మ మొదలుకొని తృణపర్యాంత ముండెడి స్థావరజంగమాత్మకము జగదాత్మకమునగు పరమాత్మ స్వరూపమునుగూర్చి నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో॥ వన్దేహంసచ్చిదానందం । భావాతీతంజగద్గురుం ।
నిత్యపూర్ణంనిరాకారం । నిర్గుణంస్వాత్మసంస్థితం। 139

టీక= అహం= నేను, సచ్చిదానందం= సచ్చిదానందస్వరూపుడును భావాతీతం= తలంపునకు= అతిక్రమించినవాడును= నిత్యపూర్ణం పరిపూర్ణుడును, నిరాకారం= ఆకారము లేనివాడును, నిర్గుణం= గుణరహితుడును సత్వరజస్తమోగుణములు లేనివాడును స్వాత్మసంస్థితంతనయొక్క ఆత్మయందుండెడి జగద్గురుం। జగన్మూర్తియైన గురువును గూర్చి- వందే- నమస్కరించుచున్నాను.

తా॥ నిత్యపూర్ణుడును నిరాకారుడును నిర్గుణుడును సచ్చిదానంద స్వరూపుడును భావాతీతుడునగు ఆత్మయందుండెడి జగద్గురు స్వరూపుడైన పరమాత్మనుగూర్చి నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో॥ పరాత్పరతరంధ్యాయే । నిత్యమానందకారకం ।
హృదయాకాశమధ్యస్థం । శుద్ధస్ఫటికసన్నిభం ॥ 140

టీక= నిత్యం- శాశ్వితుడును ఆనందకారకం_ ఆనందమును గలు
జేసెడివాడును హృదయాకాశమధ్యస్థం_ హృదయమునందలి చిదాకా
శముయొక్క మధ్యయందుండువాడును శుద్ధస్ఫటికసన్నిభం- నిర్మలమై
న స్ఫటికముతో సమానుడగు పరాత్పరం- పరమాత్మ స్వరూపము
ను ధ్యాయేత్ - ధ్యానించవలయును.

తా॥ నిత్యుడును ఆనందమును గలుగజేయువాడును హృదయము
నందలి చిదాకాశమునందుండు వాడును నిర్మలమగు స్ఫటికముతో స
మానుడును పరాత్పరుడునగు పరమాత్మను ధ్యానించ వలయును.

శ్లో॥ స్ఫటికేస్ఫాటికంరూపం । దర్పణేదర్పణోయథా ।
తథాత్మనిచిదాకార । మానందస్సోహమిత్యుత ॥ 141

టీక॥ స్ఫటికే= స్ఫటికమణియందు స్ఫాటికం- స్ఫటికమణి సంబం
ధమైన రూపం- స్వరూపమును దర్పణే- అద్దమునందు దర్పణః అ
ద్దమును యథా= ఏప్రకారమో తథా= ఆప్రకారమే ఆత్మని= ఆత్మ
స్వరూపమునందు చిదాకారం= జ్ఞానాకృతియును (అస్తి) ఉంచున్నది
ఉత= మరిన్ని అహం నేను సః= ఆ ఆనందం= ఆనంద స్వరూపము
(భవామి= అగుచున్నాను.

తా॥ ఓపార్వతి స్ఫటికమణియందు స్ఫటికమణియొక్క స్వరూప
ము ఏప్రకారముండునో అదేప్రకారము ఆత్మస్వరూపమునకును ఆకా
శముంచున్నది అట్టిఆత్మ ప్రకాశములయానందమే నేనగుచున్నది.

శ్లో॥ రూపాతీతంహిపురుషం । ధ్యాయేచ్చేచిన్మయంహృది ।
తత్రిస్ఫురతియోభావః । శృణుతత్కథయామి తే ॥ 142

టీక॥రూపాతీతం= స్వరూపము నతిక్రమించియున్న చిన్మయం=
బ్రహ్మస్వరూపమయిన పురుషంహి=పురుషస్వరూపునే హృది=హృ
... ధ్యాయేచ్ఛ= ధ్యానించవలయును. యః= ఏ భావః

భావము తత్ర= ఆహృదయమునందు, స్ఫురతి= ప్రకాసించుచున్న దో, తత్ = దానిని, తే= నీకు, తథయామి= చెప్పుచున్నాను శ్రణు= వినుము.

తా॥ ఓ పార్వతీ హృదయమునందు ఆకారము లేని పరబ్రహ్మ స్వరూపుడగు పురుషుని ధ్యానించ వలయును, ఆహృదయమునందు ప్రకాసించెడి పరమాత్మ వస్తువెద్దియో దానిని నీకుచెప్పుచున్నాను వినుము.

శ్లో॥ అజోహమమమరోహంచ । అనాదినిధనోహ్యాహం ।
అవికారశ్చిదానందో । హ్యణీయాన్ మహతోమహాన్ ॥14

టీక॥ అహం= నేను, అజః= పుట్టుకలేనివాడను. అహం= నేను అమరశ్చ= మరణములేనివాడను అహం= నేను అనాదినిధనోహి= ఆద్యంతములు లేనివాడను అవికారః= వికారము లేనివాడను చిదానందోహి=చిదానంద స్వరూపుడను అణీయాన్- మిక్కిలి సూక్ష్మస్వరూపుడను మహతః= గొప్పవస్తువుకంటెను మహాన్= గొప్పవాడను భవామి- అగుచున్నాను.

శ్లో॥ అపూర్వమపరంనిత్యం । స్వయంజ్యోతిర్నిరామయం ।
విరజంపరమాకాశం । ధ్రువమానందమవ్యయం ।14

టీక॥ అపూర్వం= ముందులేనిదియును అపరం- వెనుకలేనిదియును నిత్యం- శాశ్వతమును స్వయంజ్యోతిః- స్వప్రకాశమును నిరామయం - నిరామయుడును విరజం- పాపములేనిదియును పరమం- స్వప్రకాశమైన చిదాకాశమును ధృవం- నిత్యస్వరూపమును ఆనందం-ఆనందమయమును అవ్యయం- నాశనము లేనిదియును.

శ్లో॥ అగోచరంతథాగమ్యం । నామరూపవిర్జితం ।

నిశ్శబ్దంతువిజానీయాత్స్వభావాద్బ్రహ్మపార్వతీ 145

టీక॥ అగోచరం= కనబడనిదియును, తథా= ఆప్రకారముగానే, వివర్జితం= పొందదగనిదియును, నామరూపవివర్జితం= నామరూపము లును, నిశ్శబ్దంతు= శబ్దరహితమునగు; బ్రహ్మ= పరిపూర్ణబ్రహ్మము ను, హేపార్వతి= ఓ పార్వతీ స్వభావాత్ = స్వభావమువలన విజా నీయాత్ = తెలుసుకొనవలయును.

తా॥ నేను జననమరణములు లేనివాడను, ఆద్యంతమును లేనివా డను, వికృతాకారము లేనివాడను, చిదానందస్వరూపుడను, అణుస్వ రూపుడను, సుత్స్వరూపుడైయున్నాను. ఓ పార్వతి పరిపూర్ణబ్రహ్మ ము పూర్వాపరములు లేనివాడు శాశ్వతుడు స్వయంప్రకాశమాను డు నిరామయుడు, పాపపుణ్యములు లేనివాడు, శ్రేష్ఠమగు చిదాకాశ స్వరూపుడు నిత్యుడు ఆనందాతీతుడు నాశనము లేనివాడు దృశ్యాదృ శ్యములు కానివాడు నామరూపరూపములు లేనివాడు శబ్దరహితమై నవాడని తెలుసుకొనుము.

శ్లో॥ యథాగంధస్వభావత్వం । కర్పూరకుసుమాదిషు ।
శీతోష్ణత్వస్వభావత్వం । తథాబ్రహ్మణిశాశ్వతం ॥ 146

టీక॥ కర్పూరకుసుమాదిషు= కర్పూరము పుష్పములు మొదలైన వానియందు గంధస్వభావత్వం= పరిమళస్వభావతయును, శీతోష్ణ త్వస్వభావత్వం= శీతోష్ణములయొక్క స్వభావము గలుగుటయును, యథా= ఏప్రకారమో, తథా= ఆప్రకారము బ్రహ్మణి= బ్రహ్మము నందు శాశ్వతం= సత్యత్వము (భవతి= అగుచున్నది.

తా॥ కర్పూరము కుసుమములు మొదలైనవాటియందు పరిమళ స్వభావమును శీతోష్ణత్వస్వభావతయును ఏప్రకారమో ఆప్రకారము గానే పరబ్రహ్మమునందు నిత్యత్వము గలిగియున్నది.

శ్లో॥ యథానిజస్వభావేన । కుండలేకటకాదయః ।
సువర్ణత్వేనతిష్ఠన్తి । తథాహంబ్రహ్మశాశ్వతం ॥ 147

టీక= కుండలే= కర్ణభూషణములును, కటకాదయః=కంకణము మొదలైనవియును నిజస్వభావేన= తమస్వభావముచేత సువర్ణత్వేన బంగారమునే యథా= యేప్రకారమో లిప్తంతి=పొందుచున్నవో తథా= ఆప్రకారము అహం= నేను శాశ్వతం= నిత్యుడు బ్రహ్మ= పరబ్రహ్మస్వరూపము (అస్మి= అగుచున్నాను.

తా॥ కర్ణభూషణములను కంకణములు మొదలైన వియు నిజమైన స్వభావముచేత నెట్లుబంగారముగానేయుంటున్నవో ఆప్రకారముగా నే నేను శాశ్వతమైన పరబ్రహ్మ స్వరూప మగుచున్నాను.

శ్లో॥ స్వయంతథావిధోభూత్వా । స్థాతవ్యంయత్రకుత్రచిత్ ।
కీటోభృంగఇవధ్యానా । ద్యథాభవతితాదృశః ॥ 148

టీక॥ కీటః= పురుగు ధ్యానాత్= ధ్యానమువలన భృంగఇవ= తుమ్మెదవలెనే యథా= ఏప్రకారము భవతి= అగుచున్నదో తాదృశః= అదేప్రకారము స్వయం= తాను తథావిధః= ఆవిధమైనవాడుగా భూత్వా= అయి. యత్రకుత్రచిత్= ఏప్రదేశములయందైనను స్థాతవ్యం= ఉండదగియున్నాడు

తా॥ ఈపూర్వము చెప్పిన ప్రకారము, బ్రహ్మస్వరూపమైనవాడు కీటకము ధ్యానమువలన తుమ్మెదయైనవిధముగా తానుఆథమై యెకడనైనను అనగా అన్నిచోట్లను ఉండదగినవాడు;

శ్లో॥ గురుధ్యానాత్తథాస్వాంతే । స్వయంబ్రహ్మమయోభవేత్
పిండేపదేతథారూపే । ముక్తోసౌనాత్రసంశయః ॥ 149

టీక= అసౌ- ఈజనుడు, స్వాంతే- హృదయమునందు, గురుధ్యానాత్ గురువును ధ్యానించుటవలన, స్వయం- తాను, తథా- ఆప్రకారము, బ్రహ్మమయః- బ్రహ్మస్వరూపుడును, పిండే- పిండమునందును పదే- పదమునందును, తథా- ఆప్రకారము, రూపే- రూపమునందు

ను, ముక్తః- ముక్తుడు, భవేత్ - అగును, అత్ర- ఈవిషయమై, సంశయః- సంశయము న, లేదు.

తా॥ ఈ జనుడు హృదయమునందు గురుస్వరూపధ్యానమువలన తాను బ్రహ్మస్వరూపియై పిండమునందును, పదమునందును, రూపమునందును, ముక్తుడగును, దీనికి సంశయము లేదు.

పార్వత్యువాచ= పార్వతీ- పార్వతీదేవి, ఉవాచ-పలికెను.

శ్లో॥ పిండంకింతు మహాదేవ పదంకిం సముదాహృతం ।
రూపాతీతంచ రూపంకిం ఏతదాఖ్యాహి శంకర ॥ 150

టీక= హేమహాదేవ- ఓ ఈశ్వరుడా, సముదాహృతం- చెప్పబడిన, పిండంతు- పిండమనునది, కిం- ఏది, పదం- పదమనునది, కిం- ఏది, రూపాతీతంచ- ఆకారమునతిక్రమించియున్న, రూపం-ఆకారము కిం- ఏది, హేశంకర- ఓయీశ్వరుడా, ఏతత్ - ఇవియన్నియును, ఆఖ్యాహి- చెప్పుము:

తా॥ ఓయీశ్వరుడా- ఇదివరకు చెప్పియుండెడి పిండమును, పదమును, రూపాతీతమైన రూపమును, ఏది ఇవియన్నియు నాకు జెప్పుమూయని పార్వతి యడిగెను.

శ్రీమహాదేవఉవాచ= శ్రీమహాదేవః- ప్రకాశమానుండగు ఈశ్వరుడు, ఉవాచ- పలికెను.

శ్లో॥ పిండంకుండలినీశక్తిః । పదంహంసముదాహృతం ।
రూపంబిందురితిజ్ఞేయం రూపాతీతంనిరంజనం । 151

టీక= పిండం- పిండమనునది, కుండలినీశక్తిః- కుండలియనెడి శక్తినిగాను, (కుండలినీశక్తియనగా ఉరగాంగనాకృతిగా అధోకుండలియైన మూలాధారమునందు శిరస్సును ఊర్ధ్వకుండలియైన భ్రూమధ్యమందు పుచ్ఛమును అజకుండలియందు సంచారమును గలిగియుండు

ను; విజ్ఞానదశయందు ఊర్ధ్వకుండలియందు శిరస్సును అధోకుం యందు పుచ్ఛమును గలదియైయుండును. ఇది సుషుమ్నా నాళ= మ గమునందు తామరతూడులోని నూలువలె అతిసూక్ష్మమయి యుం పదం- పదమును, హంసం- హంసగాను, అనగా (ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వా రూపమయిన వాయువునే హంసయని) సముదాహృతం- చెప్పబడి రూపం- రూపమును, బిందురితి- బిందువని, (బిందువనగా స్థూలము యొక్కయు, ప్రాణవాయువుయొక్కయు, చంచలాత్మకమయిన మ స్సుయొక్క కొనయందుండెడి నిశ్చలాత్మకమయిన ప్రజ్ఞ, అయిన జ్ఞ నమయకోశము) జ్ఞేయం- తెలిసికొనదగినది. రూపాతీతం-రూపబింద కళల నతిక్రమించినది. నిరంజనం- నిర్దోషమగు పరిపూర్ణబ్రహ్మము.

తా॥ ఓపార్వతీ పిండమనగా కుండలినీశక్తిగాను, పదమనగ ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసరూపమైన హంసస్వరూపముగాను, రూపమనగా (న్నిటిని తెలుసుకొనదగిన ద్రష్టమగు యొఱుకగాను రూపాతీతమే య చల పరిపూర్ణబ్రహ్మముగాను ఈశ్వరుడు పలికెను.

శ్లో॥ పిండేముక్తాః పదేముక్తా రూపేముక్తా వరాననే।
రూపాతీతాశ్చ యే ముక్తా స్తేముక్తానాత్రసంశయః॥ 15

టీక= వరాననే= శ్రేష్ఠమయిన ముఖముగల ఓ పార్వతీ పిండే= కుండలినీశక్తియందు ముక్తాః= ముక్తులయినవారు పదే హంసస్ రూపమునందు ముక్తాః= ముక్తులయినవారు రూపే= బిందుస్వరూప మందు (అనగా విజ్ఞానమయకోశమందు ముక్తాః= ముక్తులును రూ పాతీతేచ= జడాతీతమైన పరిపూర్ణమందును ముక్తాః= ముక్తులు యే ఎవరో తే= వారు ముక్తాః= ముక్తులు (భవంతి= అగుచున్నారు. అత్ర= ఈవిషయమునందు నసంశయః= సందేహములేదు.)

తా॥ ఓపార్వతీ నీశక్తియందు ముక్తులయినవారును హంసస్వరూ పమునందు ముక్తులయినవారును బిందుస్వరూప దర్శనమునందును క ళాతీతమైన పరిపూర్ణమందును మొదలగు వారెవరో వారేముక్తులు

ఈవిషయమునందు సందేహములేదు:

శ్లో॥ గురోర్ధ్యానేనైతినిత్యం । దేహీబ్రహ్మమయోభవేత్ ।
స్థితిశ్చయత్రకుత్రాపి । ముక్తోసౌనాత్రసంశయః ॥ 153

టీక= అసౌ- ఈ, దేహీ- ఆత్ముడు, నిత్యం- ఎల్లప్పుడు యత్రకుత్రచిత్= ఎక్కడెక్కడ స్థితశ్చాపి=ఉన్నవాడైనను గురోః= గురువు యొక్క ధ్యానాత్= ధ్యానముచేత బ్రహ్మమయః= బ్రహ్మస్వరూపుడై ముక్తః= ముక్తుడు భవేత్= అగును. అత్ర= ఈవిషయమునందు నసంశయః= సందేహములేదు.

తా॥ ఆత్ముడు ఎక్కడెక్కడ యుండినను యెల్లప్పుడు సద్గురుస్వరూపధ్యానముచేతనే బ్రహ్మరూపియై ముక్తుడగును సందేహములేదు

శ్లో॥ జ్ఞానంవైరాగ్యమైశ్వర్యం । యశశ్శ్రీస్సముదాహృతం ।
షడ్గుణైశ్వర్యయుక్తశ్చ । భగవాన్ శ్రీగురుఃప్రియే ॥ 154

టీక= జ్ఞానం= పరబ్రహ్మజ్ఞానమును వైరాగ్యం= ఐహికాముష్మిక సుఖములయందు విరక్తి గలిగియుండుటయును (ఇహలోక పరలోకములయందలి సుఖమునందాశలేక యుండుట+) ఐశ్వర్యం= ఈశ్వరభావమును యశః= కీర్తి యును శ్రీః= సంపదయును ఉదాహృతం= చెప్పబడిన స్వం=ఆత్మస్వరూపమును (వీనితోగూడ కొనుటవలన హేప్రియే= ఓ పార్వతీ శ్రీగురుః= ప్రకాశమానుడగు సద్గురుడు షడ్గుణైశ్వర్యయుక్తః- షడ్గుణములతో గూడుకొనిన, భగవాంశ్చ- భగవంతుడుగా, (భవతి- అగుచున్నాడు.)

తా॥ ఓపార్వతి సద్గురువు జ్ఞానమును వైరాగ్యమును ఐశ్వర్యమును యశస్సును సంపదయును ఆత్మయును వీనితో గూడకొనుట వలన షడ్గుణైశ్వర్యయుక్తుండగు భగవంతుడగుచున్నాడు.

శ్లో॥ గురు శ్శివో గురుర్దేవో గురుర్బంధుశ్శరీరిణాం ।
గురురాత్మా గురుర్జీవో గురోరన్యం న విద్యతే ॥ 155

టీక= గురుః- గురువు, శివః- ఈశ్వరుడు, గురుః- గురువు, దేవః- దేవుడు, గురుః- గురువు, శరీరిణాం- దేహయాత్మలకు, బంధుః- బంధువు, గురుః- గురువు, ఆత్మా- ఆత్మస్వరూపుడు, గురుః-గురువు జీవః- జీవుడు, గురోః- గురువుకంటెను, అన్యం- ఇతరమైనది, నవిద్యతే- లేదు;

తా॥ గురువే ఈశ్వరుడు గురువే దేవుడు గురువే దేహయాత్మలకు బంధువు గురువే ఆత్మ గురువే జీవుడు గురువుకంటె నన్యమైన దేదియును లేదు.

శ్లో॥ ఏకాకీనిస్పృహశ్శాంత శ్చింతాసూయా వివర్జితః ।
బాల్యభావేనయోభాతి బ్రహ్మజ్ఞానీస ఉచ్యతే ॥ 156

టీక= యః- ఎవడు, ఏకాకీ- ఒక్కడుగానుండువాడును, నిస్పృహః- ఇచ్ఛలేనివాడును, శాంతః- శమముగలవాడును, చింతాసూయావివర్జితః= చింతా- వ్యసనమును, అసూయా- ఈర్ష్యయును, (వీనిని) వివర్జితః- విడిచినవాడునై, బాల్యభావేన- బాలభావముతో, (మౌనముతో) భాతి- ప్రకాశించుచున్నాడో, సః- వాడు, బ్రహ్మజ్ఞానీ- పరబ్రహ్మమునుదెలిసినవాడని, ఉచ్యతే- చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ నసుఖం వేదశాస్త్రేషు । నసుఖం మంత్రయంత్రకే ।
గురోఃప్రసాదాదన్యత్ర సుఖంనాస్తి మహీతలే ॥ 157

టీక= వేదశాస్త్రేషు- వేదశాస్త్రములయందు, సుఖం- సౌఖ్యము, న- లేదు. మంత్రయంత్రకే- మంత్ర-మంత్రములయందును, యంత్రకే- యంత్రములయందు, (జపముచేసెడిపంచాక్షరిమొదలైన మంత్రములయందు, ఆమంత్రమహిమను ప్రకాశించునట్టి మంత్రబీజసహితములుగా లిఖింపబడిన యంత్రములయందును) సుఖం- సౌఖ్యము, న- లేదు గురోః- గురువుయొక్క, ప్రసాదాత్- అనుగ్రహముకన్న

అన్యత్ర- మరియొకటి, మహీతలే- భూప్రదేశమునందు, సుఖం- సౌఖ్యము, నాస్తి- లేదు.

తా॥ ఓపార్వతీ వేదశాస్త్రములయందును మంత్ర యంత్రములయందును సౌఖ్యములేదు. భూలోకమునందు సద్గురుని అనుగ్రహముకన్న అన్యమైన దేనియందును సుఖములేదు;

శ్లో॥ చార్వాకవైష్ణవమతే । సుఖం ప్రాభాకరే నహి ।
గురోఃపాదాంతికేయద్వత్ । సుఖం వేదాన్తసమ్మతమ్॥ 158

టీక= గురోః- గురువుయొక్క, పాదాంతికే- పాదసమీపమునందు, వేదాన్తసమ్మతం= వేదాన్త- ఉపనిషత్తులయందు, సమ్మతం-అంగీకరింపబడిన: సుఖం- ఆనందము, యద్వత్- ఏవిధముగా, (భవతి-కలుగునో) (తద్వత్-ఆవిధముగా) చార్వాకవైష్ణవమతే- చార్వాక- చార్వాకులయొక్కయు, వైష్ణవ- వైష్ణవులయొక్కయు, మతే- మతములందును, ప్రాభాకరే- ప్రాభాకరమతమునందును, సుఖం- ఆనందము, నహి- లేదు.

తా॥ గురువుయొక్క పాదపద్మముల సమీపమునందు ఉపనిషత్తులచే నంగీకరింపబడిన బ్రహ్మానంద మెట్లుగల్గునో ఆ విధముగా చార్వాక వైష్ణవ ప్రాభాకర మతములయందానందము లేదని భావము

శ్లో॥ నతత్సుఖం సురేంద్రస్య । నసుఖం చక్రవర్తినాం ।
యత్సుఖం వీతరాగస్య । మునేరేకాంతవాసినః ॥ 159

టీక= వీతరాగస్య- వీత- పోయిన, రాగస్య- అనురాగముగలవాడును, ఏకాంతవాసినః- ఏకాంత= రహస్యప్రదేశమునందును, వాసినః= నివసించియున్నవాడునగు, మునేః= మననశీలుండగు ఋషియొక్క, సుఖం= సుఖము, యత్= యేదియో, తత్= ఆ, సుఖం-ఖము. సురేంద్రస్య= ఇంద్రునకును, న=లేదు. చక్రవర్తినాం=చ

వర్తులకును; సుఖం= సుఖము; న=లేదు.

తా॥ పోయిన అనురాగము గలవాడును రహస్యప్రదేశముల నుండి మననశీలుండగు మహాఋషియొక్క ఆనందమేదియో? స్వర్గలోకాధిపతియగు ఇంద్రునకును సమస్తభూమండలాధిపతులగు చక్రవర్తులకును లేదు.

శ్లో॥ రసంబ్రహ్మ పిబేద్యశ్చ । తృప్తోయః పరమాత్మని ।
ఇంద్రంచ మన్యతేరంకం । నృపాణాం తత్రకాకథా ॥ 160

టీక= యః- ఎవడు, రసంబ్రహ్మ- రసస్వరూపమగు పరబ్రహ్మను, పిబేచ్చ- పానముచేయునో? యః= ఎవడు పరమాత్మని= పరమాత్మయందు, తృప్తః= తృప్తిపొందియుండెనో, (సః-వాడు) ఇంద్రంచ= ఇంద్రుని, రంకం= అల్పుడుగాను, మన్యతే= తలంచుచున్నాడు తత్ర= ఆవిషయమునందు, నృపాణాం=రాజులయొక్క, కథా=వార్త కా= ఎక్కడ.

తా॥ ఎవడు పరబ్రహ్మరసమును పానముచేయుచు పరమాత్మయందు తృప్తిపొందియుండునో వాడు త్రిలోకాధిపతియగు ఇంద్రునిసి అల్పునిగా తలంచుచున్నాడు. ఆబ్రహ్మానందరసానుభవమును జేసెడు వానికీవిషయమునందు రాజులయొక్క యానందవిషయకమగు వార్త మిక్కిలి స్వల్పమైనదగుచున్నది.

శ్లో॥ ఏకఏవాద్వితీయోహం గురువాక్యేన నిశ్చితః ।
ఏవమభ్యస్యతానిత్యం నసేవ్యం వైవనాంతరం ॥ 161

టీక= గురువాక్యేన= గురు- గురువుయొక్క, వాక్యేన-వాక్యముచేత, నిశ్చితః= నిశ్చయజ్ఞానముగలవాడను, అద్వితీయః= రెండవదిలేని, అహం- నేను, ఏకఏవ- ఒక్కడనే, (అని) ఏవం- ఈప్రకారము అభ్యస్యతా= అభ్యాసము చేసెడివానిచేత, నిత్యం= ఎల్లప్పుడును,

వై=ప్రసిద్ధముగా, వనాంతరం- అడవిమధ్యను, నసేవ్యం- సేవించదగి నదికాదు. (పొందదగినదికాదు.)

తా॥ గురువాక్యముచేత నిశ్చయజ్ఞానము గలవాడను అద్వితీయుడనగు నేను ఒక్కడనేయని భావించుచు జ్ఞానాభ్యాసము చేసెడివానిచేత ఎప్పుడును ప్రసిద్ధముగా నడవిమధ్యనే పొందదగినదికాదు;

శ్లో॥ అభ్యాసాన్నిమిషేణైవ సమాధిమధిగచ్ఛతి ।
ఆజన్మజనితం పాపం తత్క్షణాద్దేవినశ్యతి ॥ 162

టీక= హేదేవి- ఓపార్వతీ, (జనః-జనుడు) అభ్యాసాత్- జ్ఞానాభ్యాసమువలన, నిమిషేణైవ= నిమిషమాత్రముచేతనే, (రెప్పపాటులో సమాధిం- సమాధిని, (పరబ్రహ్మమునందే మనస్సు లీనమగుటను,) అధిగచ్ఛతి- పొందుచున్నాడు ఆజన్మజనితం-ఆజన్మ= పుట్టినదిమొదలుకొని, జనితం- కలిగిన, పాపం- పాపము, తత్క్షణాత్- అప్పుడే, నశ్యతి= నశించుచున్నది:

తా॥ ఓపార్వతీ! జనుడు జ్ఞానాభ్యాసమువలన రెప్పపాటుకాలములో పరబ్రహ్మమునందే మనోలీనతను పొందుచున్నాడు. జన్మప్రభృతి నిర్మింపబడినపాపము అప్పుడే నశించుచున్నది.

శ్లో॥ కిమావాహనమవ్యక్తే వ్యాపకే కిం విసర్జనం ।
అమూర్తాచకథంపూజా కథంధ్యానం నిరామయే ॥ 163

టీక= అవ్యక్తే- నామరూపాది వికారములు లేనిపరిపూర్ణబ్రహ్మమునందు, ఆవాహనం- పిలచుట, కిం- ఏది, వ్యాపకే- అంతటనిండియుండెడు కేవలాత్మయందు, విసర్జనం- విడుచుట, కిం- ఎక్కడిది, అమూర్తా- స్వరూపములేని అచలబ్రహ్మమునందు, పూజా- పూజచేయుట, కథం- ఎట్లు, నిరామయే- నిర్వికారమగు పరిపూర్ణమునందు, ధ్యానం- ప్రార్థనము, కథం- ఎట్లు,

తా॥ నానారూపాది వికారములులేని కేవలాత్మయందు ఆవాహనా మేకలుగును. అంతటనిండియుండుటచే సర్వపూర్ణునకు విసర్జనమే కలుగదు. ప్రకృతిస్వయములేని యాతనియందు పూజించుటకలుగదు. ... అచలబ్రహ్మమునకు ధ్యానమే కలుగనేరదు.

శ్లో॥ గురుర్విష్ణుస్సత్వమయో రాజసశ్చతురాననః ।
తామసః రుద్రరూపేణ సృజత్యవతిహన్తి చ ॥ 164

టీక= గురుః- సద్గురువు, రాజసః- రజోగుణముగల, చతురాననః- బ్రహ్మయై, సృజతి- సృజించుచున్నాడు, సత్వమయః- సత్వగుణరూపుడగు, విష్ణుః- విష్ణువై, అవతి- రక్షించుచున్నాడు, తామసః= తమోగుణముగలవాడయి; రుద్రరూపేణ- ఈశ్వరస్వరూపముతో, హన్తిచ- నశింపజేయుచున్నాడు.

తా॥ సద్గురువు రజోగుణముగల బ్రహ్మస్వరూపియైసృష్టించుచు సత్వగుణముగల విష్ణువై రక్షించుటయును, తమోగుణముగల ఈశ్వరస్వరూపుడయి నశింపజేయుటయును, జేయుచున్నాడు;

శ్లో॥ స్వయంబ్రహ్మమయోభూత్వా తత్పరంచావలోకయేత్ ।
పరాత్పరతరంనాన్యత్ సర్వగంతన్నిరామయం ॥ 165

టీక= స్వయం-తాను, బ్రహ్మమయః- బ్రహ్మస్వరూపి. భూత్వా అయి; తత్= ఆ, పరంచ, పరస్వరూపమును, అవలోకయేత్= చూచును. పరాత్= పరస్వరూపమునకంటె, పరతరం- మిక్కిలిశ్రేష్ఠమైన, అన్యత్= వేరైనది న=లేదు. తత్- ఆపరస్వరూపము, సర్వగం= సమస్తమును నిండియుండునదియును, నిరామయం= అవయవములు లేనిదియును, (భవతి- అగుచున్నది)

తా॥ జనుడు యనుబ్రహ్మస్వరూపియై ఆపరస్వరూపమగు కేవలాత్మను జూచును. అట్టి పరస్వరూపుడగు పరిపూర్ణమునకంటె మి

క్కాలి శ్రేష్ఠమైన అన్యమేదియును లేదు. అట్టిపరస్వరూపమగు అచలస్వరూపమంతటను నించియుండునదియును, నిరామయమైనదియునై యున్నది.

శ్లో॥ తస్యావలోకనం ప్రాప్య సర్వసంగవివర్జితః ।
ఏకాకీనిస్పృహశ్శాంతః । స్థాతావై తత్ప్రసాదతః ॥ 166

టీక= తస్య-ఆపరస్వరూపమగు కేవలాత్మయొక్క, అవలోకనం-చూచుటను, ప్రాప్య- పొంది, సర్వసంగవివర్జితః- సర్వ-సమస్తమైన వాటియొక్క, సంగ= కూడికను, వివర్జితః- విడిచినవాడును, ఏకాకీ-ఒంటివాడును, నిస్పృహః= కోరికలేనివాడును, శాంతః- శమముగలవాడును, తత్ప్రసాదతః= తత్ - ఆపరమాత్మయొక్క, ప్రసాదతః= అనుగ్రహమువలన, స్థాతావై= ప్రసిద్ధముగ స్థిరుడైయుండగలడు.

తా॥ జనుడు ఆపరమాత్మస్వరూపావలోకనముబొంది దేహేంద్రియములను సమస్తప్రపంచముయొక్క కూడికనువిడచి ఏకాకియును, నిస్పృహుడును శాంతుడునై ఆపరమాత్మానుగ్రహమువలన ప్రసిద్ధముగా స్థిరుడైయుంచున్నాడు.

శ్లో॥ లబ్ధంవా ధనలబ్ధంవా । స్వల్పంవా బహుళంతథా ।
నిష్కామేనైవ భోక్తవ్యం సదాసంతుష్టమానసః ॥ 167

టీక= లబ్ధంవా- పొందబడినదైనను, అథ= మరియు, నలబ్ధంవా-పొందబడనిదైనను స్వల్పంవా= స్వల్పమైనదైనను తథా= ఆప్రకారముగానే బహుళం=అధికమైనదైనను సదా=ఎల్లప్పుడు సంతుష్టమానసః= సంతుష్ట= సంతోషమునుబొందిన మానసః= మనస్సుగలవాడై నిష్కామేనైవ= కోరికలేకనే భోక్తవ్యం= అనుభవించదగినది.

తా॥ జనులెల్లప్పుడును సంతోషమును బొందిన మనస్సుగలవాడై పొం[illegible]న వస్తువునైనను పొందబడని వస్తువునైనను అల్పమైనవస్తు

వునైనను అధికమైనవస్తువునైనను కోరికలేకనే అనుభవించదగినది.

శ్లో॥ సర్వజ్ఞం పదమిత్యాహు ర్దేహీసర్వమయో భువి ।
సదానందస్సదాశాంతో రమతేయత్రకుత్రచిత్ ॥ 168

టీక= దేహీ- జీవుడు, భువి- భూమియందు, సదానందః- ఎల్లప్పుడానందముగలవాడును, సదాశాంతః- ఎల్లప్పుడుశమముగలవాడును, సర్వమయః- సమస్తస్వరూపుడునై, యత్రకుత్రచిత్- ఎక్కడెక్కడనైనను, రమతే= క్రీడించుచున్నాడో, (తత్ =దానినే, సర్వజ్ఞం- సమస్తము గుర్తెరిగిన, పదమితి- స్థానమని: ఆహుః- చెప్పిరి.

తా॥ జీవుడు భూమియం దెక్కడెక్కడనైనను సదానందుడును సదాశాంతుడును సమస్తస్వరూపుడునై క్రీడించుచున్నాడో దానినే సర్వజ్ఞత్వపదమని బ్రహ్మవేత్తలు చెప్పిరి.

శ్లో॥ యత్రైవతిష్ఠతేసోపి సదేశః పుణ్యభాజనః ।
ముక్తస్యలక్షణంచైవ తవాగ్రేకథితం మయా ॥ 169

టీక= సోపి- అట్టిసర్వజ్ఞుడనువాడును, యత్రైవ- ఏప్రదేశమందు తిష్ఠతే= ఉంచున్నాడో, సః- ఆ, దేశః- దేశము, పుణ్యభాజనః- పుణ్యమును బొందినది. మయా- నాచేతను, తవ- నీయొక్క, అగ్రే= మొదట, ముక్తస్య= ముక్తుడగువానియొక్క, లక్షణంచైవ- చిహ్నమును కథితం- చెప్పబడినది.

తా॥ ఓపార్వతీ? అట్టి సర్వజ్ఞుడగువాడు ఏప్రదేశమునందుండుచున్నాడో ఆదేశము పుణ్యమును బొందియున్నదగును. నాచేత నీముందర ముక్తునియొక్క లక్షణమును జెప్పబడినది.

శ్లో॥ ఉపదిశ్యస్స్వయందేవి గురుమార్గేణముక్తిదం ।
గురుముక్తిస్తథాత్యన్తా కర్తవ్యావైమనీషిభిః ॥ 170

టీక= హేదేవి- ఓపార్వతీ, మనీషిభిః- పండితులచేత, స్వయం= స్వకీయముగా, గురుమార్గేణ-గురువుయొక్క మార్గముతో, ముక్తిదం మోక్షమునుఇచ్చునట్టి జ్ఞానమును, ఉపదిశ్య- ఉపదేశింపబడి, తథా- ఆప్రకారము, అత్యన్తా- అధికమగు, గురుభక్తిః- గురువునందు పూజ్యానురాగము, కర్తవ్యావై- ప్రసిద్ధముగా జేయదగినది.

తా॥ ఓపార్వతి జ్ఞానులచేత గురుమార్గముతో స్వకీయముగా మోక్షమునొసంగెడి జ్ఞానమునుపదేశింపబడి అధికమగుగురుభక్తి ప్రసిద్ధముగా జేయదగినది;

శ్లో॥ నిత్యయుక్తాశ్రయస్సర్వ వేదకృత్సర్వవేదకృత్ ।
స్వపరజ్ఞానదాతాచ । తంవందే గురుమీశ్వరమ్ ॥ 171

టీక= నిత్యయుక్తాశ్రయః= నిత్య- శాశ్వతమైన, యుక్తా- యోగమును, ఆశ్రయః- ఆశ్రయించియుండెడివాడును, సర్వవేదకృత్= సమస్తవేదములను జేయువాడును, సర్వవేదకృత్- సమస్తజ్ఞానములను జేయువాడును, స్వపరజ్ఞానదాతాచ= స్వపర-జీవేశ్వరులయొక్క జ్ఞాన- జ్ఞానమును, దాతాచ- ఇచ్చెడువాడును, (యః-ఎవడో) తం= అటువంటి, ఈశ్వరం- ఈశ్వరస్వరూపుడగు, గురుం-గురువునుగూర్చి వందే- నమస్కరించుచున్నాను.

తా॥ శాశ్వతమైన యోగమునాశ్రయించి యుండెడువాడును, సమస్తవేదములను నిర్మించువాడును, సమస్తజ్ఞానమును గలుగజేయువాడును, జీవేశ్వరజ్ఞానమునొసంగెడువాడునెవడో అట్టి ఈశ్వరస్వరూపుడగు గురువునుగూర్చి నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో॥ యద్యప్యధీతానిగమాః । షడంగాన్యాగమాఃప్రియే ।
అధ్యాత్మాదీనిశాస్త్రాణి । జ్ఞానంనాస్తిగురుంవినా ॥ 172

టీక= హేప్రియే- ప్రియురాలవగు ఓపార్వతి, నిగమాః- వేదము

లును, షడంగాని- శిక్షావ్యాకరణాది అంగములారును, ఆగమాః- శైవవైష్ణవాద్యాగమములును, అధ్యాత్మాదీని- అధ్యాత్మము మొదలైన శాస్త్రాణి- శాస్త్రములును, యద్యప్యధీతాని- అధ్యయనము చేయబడినవైనను, (చదువబడినవైనను) గురుంవినా- గురువు లేకుండా, జ్ఞానం- ఆత్మజ్ఞానము, నాస్తి- లేదు.

తా॥ ఓపార్వతీ వేదవేదాంగములును శైవాద్యాగమములును అధ్యాత్మము మొదలైన జ్ఞానశాస్త్రములును చదువబడినవైనను గురువులేకుండ ఆత్మజ్ఞానము కలుగదు.

శ్లో॥ నిరస్తసర్వసందేహో ఏకీకృత్యసుదర్శనం ।
రహస్యంయోదర్శయతి । భజామి గురుమీశ్వరమ్ ॥ 173

టీక= యః- ఎవడు, నిరస్తసర్వసందేహః= నిరస్త- పోయిన, సర్వసందేహః- సమస్తసందేహములుగలవాడై, ఏకకృత్యా- ఏకీభవింపజేసి, రహస్యం- రహస్యమైన, సుదర్శనం- అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమును దర్శయతి=దర్శించుచున్నాడో (తం=అటువంటి) ఈశ్వరం- ఈశ్వరస్వరూపుడగు గురుం= సద్గురుస్వామిని భజామి= సేవించుచున్నాను.

తా॥ ఎవడు సర్వసంశయములు పోయినవాడై ఏకత్వముపపాదించి పరమరహస్యమైన అచల పరిపూర్ణ బ్రహ్మమును జూపించుచున్నాడో అట్టి ఈశ్వరస్వరూపుడైన సద్గురుస్వామిని సేవించుచున్నాను

శ్లో॥ జ్ఞానహీనో గురుత్యాజ్యః మిథ్యావాదీవిడంబకః ।
స్వవిశ్రాంతిం నజానాతి పరశాంతిం కరోతికిమ్ ॥ 174

టీక= జ్ఞానహీనః= జ్ఞానము లేనివాడును, గురుత్యాజ్యః=గురువుచేత విడువదగినవాడును, మిథ్యావాదీ= అబద్ధము పలికెడువాడును, విడంబకః= ఆలస్యముచేయువాడు, (మందుడు) స్వవిశ్రాంతిం= తన

యొక్క నెమ్మదిని, నజానాతి- తెలిసికొనడు. పరశాంతిం= పర=ఇతరులకు, శాంతిం= నెమ్మదిని, కిం=ఏమి, కరోతి= చేయుచున్నాడు;

తా॥ జ్ఞానహీనుడును గురుత్యాగియును మిథ్యావాదియునగు మందుడు తనయొక్క నెమ్మదినే తెలిసికొనడు. ఇతరులకు నెట్లు విశ్రాంతిమార్గమును గలుగజేయుచున్నాడు. అనగా (నెమ్మదిని గలుగజేయడని భావము.)

శ్లో॥ శిలాయాః కింపరజ్ఞానం శిలాసంఘప్రతారణే ।
స్వయంతర్తుం నజానాతి । పరంనిస్తారయేత్కథమ్ 175

టీక= శిలాయాః- పాషాణమునకు, (రాతికి) పరం= శ్రేష్ఠమైన జ్ఞానం=జ్ఞానము, కిం= ఎక్కడిది. శిలా= రాళ్లయొక్క, సంఘప్రతారణే= సంఘ= సమూహములను, ప్రతారణే=తిరస్కరించి; స్వయం తాను, తర్తుం= తరించుటను, నజానాతి= తెలుసుకొనని వాడు, పరం ఇతరుని, కథం= ఎట్లు, నిస్తారయేత్ = దాటించును:

తా॥ రాతికి శ్రేష్ఠమైనజ్ఞానమెక్కడిది జనుడట్టిరాళ్లయొక్క సమూహమును (ప్రతిమలను) అజ్ఞానమువలన దైవమనెడి భావమును తిరస్కరించి తానుకడతేరుటకు జ్ఞానమునుబొందనివాడు పరునియెట్లు తరింపజేయును. అట్టి అజ్ఞాని ఇతరుని తరింపజేయలేడని భావము.

శ్లో॥ నవందనీయాస్తే కష్టం దర్శనాద్భ్రాంతికారకాః ।
వర్జయేత్తాన్గురూన్దూరే ధీరస్యతుసమాశ్రయేత్ ॥ 176

టీక= దర్శనాత్ = చూచుటవలన, భ్రాంతికారకాః= భ్రమనమును కలుగజేసెడు తే= ఆగురువులు కష్టం= కాఠిన్యముగానైనను నవందనీయాః- నమస్కరించదగినవారుకారు. తాన్-అటువంటి, గురూన్- గురువులను, దూరే- దూరమునందు, వర్జయేత్ -విడిచిపెట్ట [illegible]. ధీరస్యతు- ధైర్యశాలియగు జ్ఞానినే, సమాశ్రయేత్ - ఆ

శ్రయించవలయును.

తా॥ దర్శనమాత్రమువల్లనే భ్రమజ్ఞానమును గలుగజేసెడి గురువులు అతిప్రయాసచేతనున్ను నమస్కారార్హులుకారు. అట్టిగురువులను దూరముగా విడిచిపెట్టి ధైర్యశాలియగు జ్ఞానినే ఆశ్రయించవలయును.

శ్లో॥ పాషండినః పాపరతాః నాస్తికాభేదబుద్ధయః ।
స్త్రీలంపటా దురాచారాః కృతఘ్నాబకవృత్తయః ॥ 177

శ్లో॥ కర్మభ్రష్టాక్షమానష్టా । నింద్యతర్కైశ్చవాదినః ।
కామినః క్రోధినశ్చైవ । హింసాచండాశ్శఠాస్తథా ॥ 178

శ్లో॥ జ్ఞానలుప్తాశ్చకర్తవ్య । మహాపాపాస్తథాప్రియే ।
ఏభ్యోభిన్నోగురుస్సేవ్య । ఏకభక్త్యావిచార్యచ ॥ 179

టీక= హేప్రియే- ఓప్రియురాలవగు నోపార్వతీ? పాషండినః-పాషండులును, (వేదోక్తాచారము లేనివారు) పాపరతాః-పాపమునందాసక్తిగలవారును, నాస్తికాః- దేవుఁడులేడనెడివారును, భేదబుద్ధయః-భేదజ్ఞానముగలవారును, స్త్రీలంపటాః= స్త్రీలయందాశగలవారును, దురాచారాః- చెడుఁ(ఆ)చారములుగలవారును, కృతఘ్నాః- చేసినమేలు మరిచెడువారును, బకవృత్తయః= బక-కొంగయొక్క, వృత్తయః వృత్తివంటివృత్తిగలవారును, (మోసముచేయువారును,) కర్మభ్రష్టాః వేదోక్తకర్మలేని, అక్షమాః- ఓర్పులేని, నష్టాః- నాశనమునొందిన, నింద్యతర్కైశ్చ-నిందించదగిన న్యాయములచేతను, వాదినః= వాదించెడువారును, కామినః- కామముగలవారును, క్రోధినశ్చైవ- కోపముగలవారును, హింసాచండాః- హింసించుటయందు కఠినముగానుండెడివారును, తథా- ఆప్రకారము, శఠాః- దుర్మార్గులును, జ్ఞానలుప్తాశ్చ= జ్ఞానలోపముగలవారును; తథా=ఆప్రకారముగానే; కర్తవ్య

కర్తృవ్యమహాపాపాః- చేయబడినగొప్పపాపములుగలవారును ఏభ్యః- ఈచెప్పబడినవారికంటెను.భిన్నః-అన్యులైన, గురుః- సద్గురువు,ఏకభక్త్యా- ముఖ్యమైనభక్తితో విచార్యచ- విచారించి, సేవ్యః- సేవించవలయును.

తా॥ ఓ!పార్వతీ వేదోక్తాచారములు లేనివారును పాపమునందాసక్తులగువారును నాస్తికులును జీవేశ్వర భేద జ్ఞానము గలవారును స్త్రీలోలులును,దురాచారులును కృతఘ్నులును, కొక్కొరవలె మోసముజేసెడు వారును, వేదోక్తకర్మలేనివారై నష్టమును బొంది నింద్యములైన, న్యాయములతో వాదించెడు వారును, కాముకులును క్రోధము గలవారును పరహింసయందు కఠినముగా నుండెడివారును దుర్మార్గులును జ్ఞానహీనులును గొప్పపాపములను జేసినవారును,ఇటువంటి వీరలందరికిని వేరైనసద్గురువును ముఖ్యమైన పూజ్యానురాగముతో, విచారించి సేవించదగినవాడు.

శ్లో॥ శిష్యాద్యన్యత్రదేవేశి । నవదేద్యస్యకస్యచిత్ ।
నరాణాంచఫలప్రాప్తౌ । భక్తిరేవహికారణం ॥ 180

టీక= హేదేవేశి= ఓపార్వతీ?, శిష్యాత్= శిష్యునికంటె, అన్యత్ర= ఇతరమైన, యస్యకస్యచిత్= ఎవనికైనను, నవదేత్= చెప్పగూడదు. నరాణాంచ= మనుష్యులలోపల, ఫలప్రాప్తౌ=ఫలములను బొందుటయందు, భక్తిరేవ= పూజ్యానురాగమే, కారణంహి= హేతువుగదా?

తా॥ ఓ పార్వతీ శిష్యునికంటె నితరమగు ఎవరికిని తత్వమునుజెప్పగూడదు. మనుష్యులలోపల ప్రాప్తియందు భక్తియే ముఖ్యకారకమది గనుక అట్టిభక్తిగలవానికే చెప్పవలయును.

శ్లో॥ గూఢోదృఢశ్చప్రీతశ్చ । మౌనేనసుసమాహితః ।
సకృత్కామగతోవాపి । పంచధాగురురీరితః ॥ 181

టీక= గూఢః= రహస్యవృత్తి గలవాడును దృఢశ్చ= ధైర్యము గలవాడును ప్రీతశ్చ=సంతోషముగలవాడును మౌనేన=మౌనముతో ను, సకృత్కామ గతోవాపి= ఒకసారి కామమును బొందినవాడును పంచధా= అయిదు విధముల చేతను, గురుః=గురువని, ఈరితః=చె ప్పబడుచున్నాడు;

తా॥ రహస్యవృత్తి గలవాడును ధైర్యముగలవాడును సంతోషచి త్తుడును మౌనముతో నుండువాడును యేకపత్నీ వ్రతమును బొందిన వాడునగు జనుడు ఈ అయిదువిధముల చేతను గురువని చెప్పబడు చున్నాడు:

శ్లో॥ సర్వంగురుముఖాల్లబ్ధం । సఫలంపాపనాశనం ।
యద్యదాత్మహితంవస్తు । తత్తద్ద్రవ్యంనవంచయేత్ ॥ 182

టీక= గురుముఖాత్ = గురుముఖమువలన; లబ్ధం= పొందబడిన దియును, సఫలం= నెరవేరినదియును, పాపనాశనం= పాపమును న శింపజేయునదియును, ఆత్మహితం= ఆత్మకుఇష్టమైనదియును, సర్వం= సమస్తమునగు, వస్తు= వస్తువు, యద్యత్ = ఏదియో, తత్తత్ = ఆ యా, ద్రవ్యం= వస్తువును, నవంచయేత్ = వంచనచేయగూడదు(అ లక్ష్యముచేయగూడదు.

,తా॥ గురుముఖమువలన పొందబడి సఫలమై పాపనాశనమగు ఆ త్మహితమైన సమస్త పదార్థమేదియో! ఆయాపదార్థములను అలక్ష్య ము చేయగూడదు.

శ్లో॥ గురుదేవార్పణంయత్తు । తేనతుష్టోస్మిసువ్రతా ।
శ్రీగురోఃపాదుకాంముద్రాం।మూలమంత్రంచగోపయేత్ ॥183

టీక= సువ్రతే= మంచి నియమముగల ఓపార్వతీ? గురుదేవార్ప ణం= గురు= గురుస్వాములవారికి అర్పణం= అర్పింపబడినది, యత్

యేదియో, తేన= దానిచేతను, తుష్టః= సంతోషమును, బొందిన
వాడను, అస్మి= అగుచున్నాను. శ్రీగురోః= ప్రకాశమానుడగు గు
రువుయొక్క పాదుకాం= పాదుకయనెడి ముద్రాం= ముద్రను, మూ
లమంత్రంచ; మూలమంత్రమునున్ను, గోపయేత్; రహస్యముగానుం
చుకొనవలయును.

తా॥ మంచినియమముగల ఓ పార్వతీ? గురుదేవునకు అర్పింపబడి
న దేదియో దానిచేత నేనుసంతోషము పొందిన వాడనగుచున్నాను
శ్రీగురుపాదుకాముద్రను మూలమంత్రమునున్ను వెల్లడిచేయ గూడద
ని ఈశ్వరుడు పార్వతికిం జెప్పెను,

శ్లో॥ నతాస్మితే నాథపదారవిందం । బుద్ధీంద్రియప్రాణమనోవ
చోభిః।యచ్చింత్యతే భావితఆత్మయుక్తౌ । ముముక్షుభిఃకర్మ
మయోపశాంతయే ॥ 184

టీక= ముముక్షుభిః= మోక్షమునందిచ్ఛగల వారిచేతను; భావి
త ఆత్మయుక్తౌ= భావిత= ధ్యానించబడిన, ఆత్మ=ఆత్మస్వరూపము
యొక్క, యుక్తౌ= కూడికయందు, కర్మమయోపశాంతయే– కర్మమ
య= కర్మస్వరూపము యొక్క, ఉపశాంతయే= శమించుటకొఱకు,
యత్= ఏది, చిన్త్యతే= తలంచబడుచున్నదో, హేనాథా= ఓస్వా
మీ? తే=నీయొక్క, తత్= అటువంటి, పదారవిందం= పాదపద్మ
ములను, బుద్ధీంద్రియప్రాణ మనోవచోభిః=బుద్ధి, ఇంద్రియములు,ప్రా
ణములు, మనస్సు, వాక్కులు (వీనిచేతను) నతా=నమస్కరించుదా
నను, అస్మి= అగుచున్నాను.

తా॥ మోక్షేచ్ఛగల వారిచేత ధ్యానింపబడిన ఆత్మస్వరూపము
యొక్క కూడికయందు కర్మశాంతికొఱకు ఏభగవత్పాదారవిందముల
ను పూజింపబడుచున్నవో అటువంటి పాదపద్మములను గూర్చి బుద్ధీం
ద్రియప్రాణ మనోవాక్కులచేత నమస్కరించుచున్నానని పార్వతిపలి
కెను.

శ్లో॥ అనేనయద్భవేత్కార్యం । తద్వదామితవప్రియే ।
లోకోపకారకందేవి । లౌకికంతువివర్జయేత్ ॥ 185

టీక= హేప్రియే= ప్రియురాలవగు ఓ పార్వతీ! అనేన= దీనిచే తను, యత్= ఏ కార్యం= పని, భవేత్ =అగునో? తత్ =అది తవ నీకు వదామి= చెప్పుచున్నాను, లోకోపకారకం= లోక= ప్రపంచ మునకు, ఉపకారకం= ఉపకారమగు, లౌకికంతు=లోకసంబంధమగు వ్యాపారము దేవి= ఓ పార్వతీ, వివర్జయేత్ = విడుచును.

తా॥ ఓప్రియురాలవగుఓపార్వతీ ఈపూర్వము చేసిన నమస్కార ముచేతంగలిగెడు కార్యమేదియో దానిని చెప్పుచున్నానువినుము, ఓ పార్వతీలోకోపకారమగు లౌకికసంబంధమైన వ్యాపారమంతయును విడచిపోవునని ఈశ్వరుడు పలికెను.

శ్లో॥ లౌకికాద్ధర్మతోయాతి । జ్ఞానహీనోభవార్ణవే ।
జ్ఞానభావేచయత్సర్వం । కర్మనిష్కర్మశామ్యతి ॥ 186

టీక= లౌకికాత్ = లోకసంబంధమైన, ధర్మతః- న్యాయమునుండి జ్ఞానహీనః= జ్ఞానము లేనివాడు, భవార్ణవే- సంసార సముద్రమునందు యాతి- పోవుచున్నాడు, జ్ఞానభావేచ- జ్ఞానభావమునందు, సర్వం-స మస్తమైన, కర్మ॥ కర్మము, యత్= యేదియో, (తత్ =అది)నిష్క ర్మ= కర్మరహితమైన బ్రహ్మస్వరూపమై, శామ్యతి= శమించుచు న్నది..

తా॥ జ్ఞానహీనుడగువాడు లౌకికాచారమునుండి సంసారసము ద్రమునందు మునిగి పోవుచున్నాడు. జ్ఞానభావముచేతలోకసంబంధమ గు సమస్త కర్మరహితమైన బ్రహ్మస్వరూపమును, బొందుచున్నాడు

శ్లో॥ ఇమాంతుభక్తిభావేన । పఠనాచ్ఛ్రవణాదపి ।
లిఖిత్వాచప్రదానేన । తత్సర్వంఫలమశ్నుతే । 187

టీక॥ ఇమాంతు= ఈగురుగీతను, భక్తిభావేన, భక్తిభావమువలన, పఠనాత్= చదువుటవల్లను, శ్రవణాదపి=వినుటవల్లను, లిఖిత్వా వ్రాసి, ప్రదానేనచ= ఇచ్చుటచేతనున్ను, తత్= ఆ సర్వం= సమస్తమయిన, ఫలం=ఫలమును, అశ్నుతే= పొందుచున్నాడు.

తా॥ జనుడు ఈ గురుగీతను భక్తిభావముతో పఠించుటవలన వినుటవల్లను దీనిని వ్రాసి ఇతరులకు దానము చేయుటచేతనుసఫలములను బొందుచున్నాడు.

శ్లో॥ గురుగీతామిమాందేవి । హృదినిత్యంవిభావయ ।
మహావ్యాధిగతైర్దుఃఖైః । సర్వదాప్రజపేన్ముదా ॥ 188

టీక= హే దేవీ? ఓపార్వతీ, ఇమాం= ఈ గురుగీతాం= గురుగీతను, హృది=హృదయమునందు, నిత్యం=ఎల్లప్పుడున్ను, విభావయ భావించుము. (తలంచుము) మహావ్యాధిగతైః= మహావ్యాధి=గొప్ప రోగముచేతను, గతైః= పొందబడిన, దుఃఖైః= దుఃఖములతో, ఉపలక్షితాపి= కూడుకొనిన దానవైనను, ముదా= సంతోషముతో,సర్వదా= ఎల్లప్పున్ను ప్రజపేత్= జపించలవయును.

తా॥ ఓపార్వతీ ఈగురుగీతను నీహృదయము నందెల్లప్పుడును,భావనచేయుము. గొడ్పవాధులవలన పొందబడిన దుఃఖములతో గూడుకొనిన దానవైనను సంతోషముతో నెల్లప్పుడును, జపించవలయును.

శ్లో॥ గురుతాక్షరైకైకం । మంత్రరాజమిదంప్రియే ।
అన్యేచవివిధాంమంత్రాః । కలాంనార్హంతిషోడశీం। 189

టీక= హేప్రియే= ప్రియురాలవగు ఓ పార్వతీ; ఇదతి= ఈ గురుగీతాక్షరైకైకం= గురుగీతా= గురుగీతయందలి; అక్షర= వర్ణములలో ఏకైకం= ఒక్కొకటియే మంత్రరాజం= మంత్రశ్రేష్ఠము,అన్యే ఇతరములగు= వివిధాః= నానావిధములైన' మంత్రాశ్చ= మంత్రము

లున్ను, షోడశీం=పదియారవదియగు, కలాం- భాగమునుగూర్చిన్ని నార్హాంతి= కలిగియుండవు

తా॥ ఓ పార్వతీ ఈగురుగీతయందలి యొక్కొకవర్ణమే మంత్రరాజముగా నున్నది. ఇతరములగు సమస్తమంత్రములున్ను ఈమంత్రరాజముయొక్క పదియారవ భాగమునకు సమానములుగావు.

శ్లో॥ అగాధంఫలమాప్నోతి । గురుగీతాజపేనతు ।
సర్వపాపహరాదేవి । సర్వదారిద్ర్యనాశినీ ॥ 190

టీక= (జనః= జనుడు, గురుగీతాజపేనతు= గురుగీతయొక్క జపమును, అగాధం- అధికమైన, పలం- ఫలమును, ఆప్నోతి=పొందుచున్నాడు; హేదేవి- ఓ పార్వతి, (గురుగీత) సర్వపాపహరా- సమస్తపాపములు హరించునదియును, సర్వదారిద్ర్యనాశినీ= సమస్తదారిద్ర్యమును నశింపజేయు నదియును, భవతి= అగుచున్నది.

తా॥ జనుడు గురుగీతను జపించుటచేత, నధికమైన ఫలమునుబొందుచున్నాడు. ఓపార్వతీ ఈగురుగీత సమస్తపాపములను హరించు నదియును గొప్పదరిద్రమును నసింపజేయునదియు నగుచున్నది:

శ్లో॥ కాలమృత్యుహరాచైవ । సర్వసంకటనాశినీ ।
యక్షరాక్షసభూతాది । చోరవ్యాఘ్రవిఘాతినీ । 161

టీక= కాలమృత్యుహరాచైవ= కాల- సమయమునందైన;మృత్యు= మరణమును, హరాచైవ= హరించునదియును, సర్వసంకటనాశినీ- సర్వ- సమస్తములయిన. సంకట- కష్టములను, నాశినీ- నశింపజేయునదియును, యక్షరాక్షసభూతాది-చోరవ్యాఘ్రవిఘాతినీ యక్ష- యక్షులున్ను, రాక్షస- రాక్షసులున్ను, భూత- పిశాచములున్ను, ఆది- మొదలైనవాటినిన్ని, చోర- దొంగలునున్ను, వ్యాఘ్ర= పెద్దపులులునున్ను, విఘాతినీ- కొట్టుచున్నది;

శ్లో॥ సర్వోపద్రవకుష్టాది । దుష్టదోషనివారిణీ ,
యత్ఫలంగురుసాన్నిధ్యా । తత్ఫలంపఠనాద్భవేత్ ॥ 192

టీక= సర్వోపద్రవకుష్టాది దుష్టదోషనివారిణీ- సర్వ-సమస్తము లయిన, ఉపద్రవ=ఆపదలనున్ను, కుష్ట= కుష్టురోగమును, ఆది- మొదలయిన, దుష్ట= చెడుగయిన, దోష= పాపములను, నివారిణీ= పోగొట్టునదియును, (భవతి= అగుచున్నది.) గురుసాన్నిధ్యాత్= గురువుయొక్క- సమీపమువలన, ఫలం- ఫలమును, యత్= ఏదియో, తత్ ఆ, ఫలం= ఫలమును, పఠనాత్= గురుగీతను పఠించుటవలన భవేత్- కలుగును.

తా॥ ఈగురుగీత కాలమందైన మరణమును హరియించుచున్నది. సమస్తకష్టములను నశింప జేయునదియును, యక్షరాక్షసభయమును న్ను చోరవ్యాఘ్రములనున్ను కొట్టివేయునదియునున్ను సమస్తద్రవములనున్ను కుష్టవ్యాధిమొదలైన చెడుదోషములనున్ను పోనడచుచున్నదియు నగుచున్నది; ఓ పార్వతీ గురుసాన్నిధ్యమువలన ఏఫలమును బొందునో ఆఫలమును ఈ గురుగీతను పఠించుటవలన గలుగును

శ్లో॥ మహావ్యాధిహరాసర్వా విభూతేసిద్ధిదాభవేత్ ।
అథవామోహానే వశ్యే స్వయమేవజపెత్సదా । 193

శ్లో॥ కుశదూర్వాసనేదేవి హ్యాసనే శుభ్రకంబళే ।
ఉపవిశ్యతతోదేవి జపెదేకాగ్రమానసః ॥ 194

టీక= సర్వా- ఈగురుగీతయంతయు మహావ్యాధిహరా- గొప్ప రోగమును హరించునదియును విభూతేః- భగవద్విభూతియొక్క- (భగవత్సంబంధమైన ఐశ్వర్యముయొక్క-) సిద్ధిదా- ప్రాప్తినిఇచ్చునదియును, భవేత్- అగును. అథవా-అట్లుకాదేని హేదేవి-ఓపార్వతీ, మోహనే- మోహామునందును (జగత్తును మోహాపరచుటయందును) వ

శ్యే- స్వాధీనపరచుకొనుటయందును) స్వయమేవ- స్వకీయముగానే సదా- ఎల్లప్పుడున్ను కుశదూర్వాసనే కుశ- దర్భచేతను దూర్వా గరికచేతను ఆసనే- ఆసనమునందు జపేత్- జపముచేయవలయును- తతః—అనంతరము హేదేవీ- ఓపార్వతీ శుభ్రకంబలే- తెల్లనికంబలము అను నేహి- ఆసనమునందును ఉపవిశ్య- కూర్చుండి ఏకాగ్రమానసః- ఏకాగ్రచిత్తముగలవాడై (చంచలములేని మనస్సుగలవాడై) జపేత్- జపము చేయవలయును.

తా॥ ఈగురుగీతయంతయు గొప్పరోగములనునశింపజేయునదియు ను భగవదైశ్వర్యము నొసంగునదియునగును: ఓ పార్వతీ జగత్తువశ్య ములయందు ఈ గురుగీతను కుశదూర్వాసనములయందు స్వకీయము గానే జపముచేయవలయును. ఓ పార్వతీ నిశ్చలమనస్సుగలవాడై తె ల్లనికంబళముగల ఆసనమునందుండియైనను జపము చేయవలయును.

శ్లో॥ శుక్లంసర్వత్రవైప్రోక్తం । వశ్యేరక్తాసనం ప్రియే ।
పద్మాసనేజపెన్నిత్యం శాంతివశ్యకరంపరం ॥ 195

శ్లో॥ వస్త్రాసనేచదారిద్ర్యం పాషాణేరోగసంభవః ।
మేదిన్యాందుఃఖమాప్నోతి । కాష్టేభవతినిష్ఫలం ॥ 196

శ్లో॥ కృష్ణాజినే జ్ఞానసిద్ధి । ర్మోక్షశ్రీర్వ్యాఘ్రచర్మణి ।
కుశాసనే జ్ఞానసిద్ధిః సర్వసిద్ధిస్తుకంబళే ॥ 197

టీక= శుక్లం- తెల్లనిఆసనము. సర్వత్ర- అంతటను వై- ప్రసిద్ధ మైనదిగా ప్రోక్తం- చెప్పబడినది హేప్రియే= ఓపార్వతీ వశ్యే- జన వశ్యమునందు, రక్తాసనం-ఎఱ్ఱనిఆసనమున్ను (ప్రోక్తం- చెప్పబడినది) పరం- శ్రేష్ఠమైన శాంతివశ్యకరం- శాంతముతో స్వాధీనముగుటనుగు రించి పద్మాసనే- పద్మాసనమునందు నిత్యం- ఎల్లప్పుడున్ను జపేత్ జపముచేయవలయును. వస్త్రాసనేచ- వస్త్రాసనమునందు దారిద్ర్యం-

దరిద్రమున్ను, పాషాణే= రాతియందు, రోగసంభవః- రోగ- రోగముయొక్క, సంభవః- పుట్టుకయును, (భవతి- అగుచున్నది) మేదిన్యాం- భూమియందు, దుఃఖం= దుఃఖమును, ఆప్నోతి- పొందువాడు; కాష్ఠే= కొయ్యయందు, నిష్ఫలం= వ్యర్థము, భవతి- అగుచున్నది కృష్ణాజినే- కృష్ణాజినమునందు, జ్ఞానసిద్ధిః- జ్ఞానప్రాప్తియును, కంబళే- కంబళమునందు సర్వసిద్ధిః- అన్నిటియొక్క-సిద్ధియును, (భవతి- అగుచున్నది;)

తా॥ ఓ పార్వతీ? ఈగురుగీతను జపించుటకు తెల్లనిఆసనమంతటను ప్రసిద్ధమైనదిగా జెప్పబడుచున్నది; ఎఱ్ఱనిఆసనము జనవశ్యము కొఱకును పద్మాసనము శాంతముగా మిక్కిలిజనమును స్వాధీనపరచుకొనుటకున్ను, జెప్పబడినది ఈ గురుగీతను వస్త్రాసనమునందు జపించినయడల దారిద్ర్యమున్ను రాతియందు జపించెనేని రోగోత్పత్తియును, భూమియందాసనము లేకుండా జపించినయడల దుఃఖమును గలుగుచున్నది. కొయ్యయందు జపించినయడల నిష్ఫలమగుచున్నది; కృష్ణాజినమునందు జపించెనేని జ్ఞానసిద్ధియును, వ్యాఘ్రచర్మమునందు జపము చేసినయడల మోక్షసంపదయును, దర్భాసనమునందు జపించినయడల జ్ఞానప్రాప్తియును, కంబళియందు జపించినయెడల సర్వసిద్ధియును గలుగుచున్నది.

శ్లో॥ ఆగ్నేయ్యాంకర్షణంచైవ వాయవ్యాంశత్రునాశనం।
నైరుత్యాందర్శనంచైవ । ఈశాన్యాంజ్ఞానమేవచ ॥ 198

శ్లో॥ ఉదఙ్ముఖశ్శాంతిజాప్యే వశ్యేపూర్వముఖస్తథా ।
యామ్యేతుమారణం ప్రోక్తం । పశ్చిమేచధనాగమః ॥ 199

శ్లో॥ మోహనంసర్వభూతానాం । బంధమోక్షకరం పరం ।
దేవరాజప్రియకరం । రాజానం వశమానయేత్ ॥ 200

టీక=ఆగ్నేయ్యాం=ఆగ్నేయపుదిక్కు-ముఖముగాగూర్చుండిజపిం

చుటవలన, కర్షణంచైవ- శత్రుజయమును, వాయవ్యాం- వాయవ్య పుదిక్కు-ముఖముగా గూర్చుండిజపించుటచేత, శత్రునాశనం- శత్రు సంహారము, నైరుత్యాం- నైరుతిమూల ముఖముగాగూర్చుండి జపిం చుటవలన, దర్శనంచైవ- మంత్రాధిష్ఠాన దేవతాదర్శనమున్ను, ఈ శాన్యం= ఈశాన్యముఖముగా గూర్చుండి జపించుటయందు, జ్ఞానమే వచ- పరబ్రహ్మజ్ఞానమున్ను; భవతి-కలుగుచున్నది. శాంతిజాప్యే- శాంతముగలుగుటయందు, ఉదఙ్ముఖః- ఉత్తరముఖముగలవాడును, వశ్యే. వశ్యమునందు, తథా- ఆప్రకారము. పూర్వముఖః- తూర్పు ముఖముగలవాడుగాను, (తిష్ఠేత్ -ఉండవలయును) యామ్యేతు- దక్షి ణముఖముగా జపించుటయందైతే, మారణం-శత్రుమారణము, ప్రో క్తం- చెప్పబడినది. పశ్చిమేచ- పడమరముఖముగాజపించుటయందు ధనాగమః- ధనముయొక్క పొందుటయును, (భవతి- అగుచున్నది) సర్వభూతానాం- సమస్తజీవులకును, మోహనం- భ్రమింపజేయునది యును, పరం- మిక్కిలి, బంధమోక్షకరం- బంధమోక్షములను జే యునదియును, దేవరాజప్రియకరం- దేవరాజ- ఇంద్రునకు, ప్రియక రం- ఇష్టమును గలుగజేయునదియునై, రాజానం= ప్రభువును, వశం స్వాధీనమును, ఆనయేత్ - పొందించును.

తా॥ ఓపార్వతీ ఈగురుగీతఆగ్నేయముఖముగా జపించినయెడ ల శత్రువునకు బాధయున్ను, వాయవ్యముఖముగా జపించినయెడల శత్రునాశనమున్ను, నైఋతిముఖముగాజపించెనేని మంత్రదేవతాదర్శ నమున్ను ఈశాన్యముఖముగా జపించినయెడల పరబ్రహ్మజ్ఞానమున్ను గలుగుచున్నది. శాంతరూపమైనజపమునకు ఉత్తరముఖముగాను, జ నవశ్యమునకు తూర్పుముఖముగానుండి జపించవలయును. శత్రుమా రణమునకు దక్షిణముఖముగాను ధనాగమమునకు, పశ్చిమముఖము గాను జపించవలయును. ఇట్లు గురుగీత సమస్తజీవులకు మిక్కిలి బం ధమోక్షములను మోహనమును గలుగజేయుచు దేవేంద్రునకు ప్రీతి కరమైన ప్రభువశ్యమును గలుగజేయును.

శ్లో॥ ముఖస్తంభకరంచైవ । గుణానాంచవివర్ధనం ।
దుష్కర్మనాశనంచైవ । తథా సత్కర్మసిద్ధిదం ॥ 201

టీక= ముఖస్తంభకరంచైవ- ముఖస్తంభనము జేయునదియును, (గురుగీతా జపముచేసెడివానిముఖమును జూచుటలోనేఎదిరిముఖము ను చలించకుండా స్తంభింపజేయును.) గుణానాంచ- మంచిగుణముల వివర్ధనం- వృద్ధిపొందించునదియును. దుష్కర్మనాశనంచైవ- దుష్కర్మ= చెడుకర్మను; నాశనంచైవ= నశింపజేయునదియును, తథా- ఆ ప్రకారము, సత్కర్మసిద్ధిదం= సత్కర్మ= మంచికర్మయొక్క, సిద్ధిదం సిద్ధించునటుల జేయుచున్నది.

తా॥ ఈగురుగీత జపముచేసెడివానిముఖము చూచుటతో ఎదిరిముఖమును స్తంభింపజేయునదియును, సద్గుణములయొక్క వృద్ధిజేయునదియును, చెడుపనులను నశింపజేయునదియును, ఆప్రకారము మంచికార్యములను సిద్ధింపజేయునదియునగుచున్నది.

శ్లో॥ అసిద్ధంసాధయేత్కార్యం నవగ్రహాభయాపహం ।
దుస్స్వప్ననాశనంచైవ । సుస్వప్నఫలదాయకమ్ ॥ 202

టీక= అసిద్ధం= నెరవేరని, కార్యం- పనిని, సాధయేత్ = నెరవేర్చును, నవగ్రహాభయాపహం- నవగ్రహా= సూర్యాదినవగ్రహాముల వల్లనైన, భయ= భీతిని, అపహాం= పోగొట్టునదియును, దుస్స్వప్న నాశనంచైవ- చెడుస్వప్నముల నశింపజేయునదియును, సుస్వప్నఫల దాయకం= సుస్వప్న= మంచిస్వప్నములయొక్క, ఫల=ఫలమును; దాయకం= ఇచ్చునదియును, (భవతి= అగుచున్నది.)

తా॥ ఈగురుగీతజపించినయడల సిద్ధించనికార్యములను సిద్ధింపజేయును. సూర్యాదినవగ్రహాములవల్లనైన భయమును బోగొట్టును, చెడుస్వప్నములను నశింపజేయును, మంచి స్వప్నములయొక్క ఫలముల నిచ్చును.

శ్లో॥ సర్వశాంతికరం నిత్యం । తథావంధ్యా సుపుత్రదం ।
అవైధవ్యకరం స్త్రీణాం । సౌభాగ్యస్యవివర్ధనమ్ ॥ 203

టీక= నిత్యం= ఎల్లప్పుడు, సర్వశాంతికరం= సర్వ= సమస్తమైనవాటియొక్క, శాంతికరం= శమింపజేయునదియును, తథా= ఆప్రకారముగానే. వంధ్యాసుపుత్రదం= వంధ్యా=గొడ్రాలికి సుపుత్రదం మంచిపుత్రులనిచ్చునదియును, స్త్రీణాం= స్త్రీలకు అవైధవ్యకరం. విధవరికము లేకపోవుటయును సౌభాగ్యస్య= సుభగత్వమును వివర్ధనం= వృద్ధిపొందించునదియును (భవతి= అగుచున్నది.)

తా॥ ఈ గురుగీతను యెల్లప్పుడును జపించినవారికి సమస్తచెడుగులను శాంతిపరచును. గొడ్రాలికి సహితము మంచిపుత్రులనిచ్చును స్త్రీలకు విధవరికమును బోగొట్టును సకలసౌభాగ్యముల నొసంగును.

శ్లో॥ ఆయురారోగ్య మైశ్వర్యం పుత్రపౌత్రవివర్ధనం ।
నిష్కామజాపీ విధవా । పఠన్మోక్షమవాప్నుయాత్ ॥ 204

టీక= ఆయుః=ఆయుస్సును ఆరోగ్యం=ఆరోగ్యమును (రోగము లేక ఆరోగ్యముగానుండుటను) ఐశ్వర్యం= సంపదను పుత్రపౌత్రప్రవర్ధనం= పుత్ర= కుమారులను పౌత్ర= మనుమలను వివర్ధనం= వృద్ధిపొందించునదియును, (భవతి= అగుచున్నది.) నిష్కామజాపీ= నిష్కామ= కోరికలేకుండా, జాపీ= జపముచేయుచున్న, విధవా= గతభర్తృక, పఠేత్= పఠించెనేని, మోక్షం=మోక్షమును, అవాప్నుయాత్= పొందును.

తా॥ ఈ గురుగీతను జపించుటచేత ఆయుస్సును ఆరోగ్యమును ఐశ్వర్యమును పుత్రులును పౌత్రులును వృద్ధిపొందును, విధవస్త్రీలువైనను, సదా జపించుటచేత మోక్షమును బొందుదురు.

శ్లో॥ అవైధవ్యం సకామాతు లభతేచాన్యజన్మని ।

సర్వదుఃఖభయంవిఘ్నం । నాశయేత్తాపహారకం । 205

టీక= సకామాతు= కోరికతో గూడుకొనినదాయెనేని" అన్య జన్మని= ఇంకొకజన్మమునందు" అవైధవ్యంచ= విధవత్వము లేకపోవుటను, లభతే= పొందుచున్నది; సర్వదుఃఖభయం=సర్వ=సమస్తములైన" దుఃఖ= దుఃఖము లయొక్క, భయం= భీతిని" విఘ్నం= విఘ్నములను, నాశయేత్=నశింపజేయును. తాపహారకం=తాప=సంతాపమును" హారకం= హరింపజేయునదియును, (భవేత్=అగును:

తా॥ విధవస్త్రీ కోరికగలదియై యీగురుగీతను జపించెనేని మరి యొకజన్మమున సుమంగళిగా నుండును, ఈ గురుగీత సమస్తభయమును దుఃఖమునుసంతాపమునుబోగొట్టును;

శ్లో॥ సర్వపాపప్రశమనం । ధర్మకామార్థమోక్షదం ।
యంయంచిన్తయతేకామం తంతం ప్రాప్నోతి నిశ్చితం ॥ 206

టీక= సర్వపాప ప్రశమనం= సర్వ= సమస్తములైన" పాప-పాపములను, ప్రశమనం= నశింపజేయు నదియును, ధర్మకామార్థమోక్షదం= ధర్మ= ధర్మమును, కామ= కామమును, అర్థ= ధనమును" మోక్ష= ముక్తిని, దం= ఇచ్చునదియును, (భవతి= అగుచున్నది.) యంయం= యే యే కామం- కోరికను, చిన్తయతే= తలంచుచున్నాడో, తంతం= ఆఆకోరికలను, నిశ్చితం= నిశ్చితముగానట్లు ప్రాప్నోతి= పొందుచున్నాడు.

తా॥ ఈగురుగీత సమస్తపాపముల నశింపజేయునదియును ధర్మార్థ కామమోక్షముల నిచ్చునదియునగును ఏఏకోరికల నుద్దేశింపజేయుచున్నాడో, ఆయాకోరికలను బొందుచున్నాడు.

శ్లో॥ కామ్యానాం కామధేనుర్వై । కల్పతే కల్పపాదపః ।
చిన్తామణిశ్చింతితస్య । సర్వమంగళకారకం ॥ 207

టీక= కామ్యానాం= కోరదగినవాటిని, వై= ప్రసిద్ధముగా, కామధేనుః- కామధేనువును, కల్పపాదపః= కల్పవృక్షమునై కల్పతే, స్పష్టించుచున్నది, చిన్తితస్య- తలంపబడిన దానికి, చిన్తామణిః=చింతామణియై, సర్వమంగళకారకం= సర్వ= సమస్తములయిన, మంగళ= శుభములను, కారకం= చేయునది, (భవతి= అగుచున్నది.

తా॥ ఈ గురుగీత జపించెడి వారలయొక్క కామ్యము లన్నిటిని ప్రసిద్ధమగు కామధేనువును కల్పవృక్షమునై సృజించుచున్నది, తలంచ బడిన దానికి చింతామణియై సమస్త శుభములను | జేయుచున్నది.

శ్లో॥ లిఖిత్వా పూజయేద్యస్తు । మోక్షశ్రియమవాప్నుయాత్ ।
గురుభక్తిర్విశేషేణ । జాయతే హృదిసర్వదా ॥ 208

టీక= యస్తు=యెవడైతే" లిఖిత్వా= (గురుగీతను) వ్రాసి, పూజయేత్= పూజించునో, (సః=) వాడు" మోక్షశ్రియం= మోక్ష సంపదను, అవాప్నుయాత్= పొందును, సర్వదా= ఎల్లప్పుడును, హృది= హృదయమునందు, విశేషేణ= అధికముగా, గురుభక్తిః= గురువు యందలి భక్తి, జాయతే= పుట్టుచున్నది.

తా॥ ఎవడు ఈ గురుగీతను లిఖించి పూజించునో వాడు మోక్ష సంపదను పొందుచున్నాడు. వానియొక్క హృదయము నందు ఎల్లప్పుడును, విశేషముగా గురుభక్తి పుట్టుచున్నది.

శ్లో॥ జపన్తి శాక్తాస్సౌరాశ్చ । గాణాపత్యాశ్చ వైష్ణవాః ।
శైవాఃపాశుపతాస్సర్వే । సత్యంసత్యంనసంశయః ॥ 209

టీక= శాక్తాః= శక్తిపూజ చేయువారును, సౌరాశ్చ= సూర్యుని పూజించు వారును, గాణాపత్యాః= గణపతిని పూజించెడు వారును, వైష్ణవాః= విష్ణుపూజ చేయువారును, పాశుపతాః= పశుపతిని పూజించెడువారును, శైవాః=శివార్చన చేసెడువారును సర్వే= స

స్తమైనవారును, జపన్తి= జపించవలెను. సత్యంసత్యం=నిజము నిజము
నసంశయః= సందేహము లేదు.

తా= శాక్తేయులును, సౌరులును, గాణాపత్యులును, వైష్ణవులు
ను" శైవులును, పాశుపతులు సహా, అందరును ఈ గురుగీతను జపిం
చవలయును. ఇది మిక్కిలి సత్యమైనది, ఇందుకుసందేహము లేదు.

ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే ఉత్తరఖండేఉమామహేశ్వర సంవాదే గురు
గీతాయాం ధ్యానాదివిధిప్రశంసనంనామతృతీయోఽధ్యాయః

గద్య॥ఇదిస్కాందపురాణాన్తర్గత ఉత్తరఖండమునందున్న
ఉమామహేశ్వర సంవాదము నందలి గురుగీతయం
దు గురుమంత్ర ధ్యానాదివిధి ప్రశంసనమును,
శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశిక ప్రభుస్వాములవారి
ప్రియశిష్యులైన పీల్ఖానా శంకరరావు
గారిచే టీకాతాత్పర్యములను
రచియింపబడిన తృతీయా
ధ్యాయము;
సమాప్త
ము.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః.
సుజ్ఞానదీపమను గురుగీతలు;

చతుర్థాధ్యాయ ప్రారంభః

శ్లో॥ అథకామ్య జపస్థానం । కథయామి వరాననే ।
సాగరాంతేసరిత్తీరే । తీర్థేహరిహరాలయే ॥ 210

టీక= అథ= అనంతరము; హేవరాననే= శ్రేష్ఠమైన ముఖముగల ఓ పార్వతీ, కామ్యజపస్థానం= కామ్య= కామ్యము కోఱకైన, జప= జపమునకు, స్థానం= ప్రదేశమును, కథయామి= చెప్పుచున్నాను, శ్రుణు= వినుము. సాగరాంతే= సముద్రసమీపము నందు, సరిత్తీరే= సరిత్ నదియొక్క; తీరే= గట్టునందు, తీర్థే=పెద్దలు వసించిన పుణ్యస్థలములయందును, హరి హరాలయే= త్రిమూర్త్యాత్మక స్వరూపుడైన సద్గురువుయొక్క ఆలయ మందును జపము చేయవలయును-

శ్లో॥ శక్తిదేవాలయేగోష్ఠే సర్వదేవాలయేశుభే ।
వటస్యధాత్ర్యా మూలే వామతేబృందావనేతథా ॥ 211

శ్లో॥ పవిత్రేహ్యనిర్మలేదేశే జపానుష్ఠానతోపివా ।
నిర్వేదనేనమౌనేన జపంస్తోత్రంసమారభేత్ ॥ 212

టీక= శక్తిదేవాలయే= సర్వశక్తులు వశీకరమైయుండెడు సద్గురుని ఆలయమను గోష్ఠే= పసులదొడ్డియందును- శుభే= శుభమైన సర్వదేవాలయే= పెద్దలుండెడి అన్నిస్థలముల యందును, వటస్య= మఱ్ఱిచెట్టుయొక్కయు, ధాత్ర్యా= ఉసిరిగ చెట్టుయొక్కయు, మూలే వా= మొదటియందును, మఠే= సన్యాసులుండెడి మఠమునందును

తథా= ఆప్రకారము, బృందావనే= తులసీ వనమునందును, పవిత్రే= పవిత్రమైన, నిర్మలే= స్వచ్ఛమగు, దేశే= దేశమునందును, జపానుష్ఠానతోవాపి= జప= జపముయొక్క, అనుష్ఠానతోపివా– చేయుటవల్లనైనా" నిర్వేదనేన= నిర్వేద రహితమైన, మానేన= మానముతో, (అనగా జిహ్వేంద్రియ ముతో) జపం= జపమును, స్తోత్రం స్తుతినిన్ని, సమారభేత్ = ప్రారంభించ వలయును;

తా= ఓపార్వతీ! తరువాత కోరదగిన పనులు నెరవేరుటకు దగిన విషయములను జెప్పుచున్నాను వినుము. సముద్ర సమీపమందును, తులసీ వనమందును, పుణ్యభూమియందును కేవలాత్మస్వరూపులైన సద్గురువు యందును చైతన్యస్వరూపులైన పెద్దలయొక్క గృహముల యందును పసుల దొడ్డియందును ఆరూఢజ్ఞానులు వసించెడు శుభ్రమగు సమస్త యిండ్లయందును మఱ్ఱిచెట్టు యొక్కయు యుసిరిగచెట్టుయొక్కయు మొదటను, యతుల మఠము నందును బృందావనము నందును నిర్మలమైన పవిత్రప్రదేశ ములయందును జపము చేయుటనుండిన దుఃఖరహితమైన మౌనస్థితితో జపమును స్తోత్రమును జేయుటకు నుపక్రమించ వలయును.

శ్లో॥ జాప్యేనజయమాప్నోతి । జపసిద్ధిఫలంతథా ।
హీనంకర్మత్యజేత్సర్వం । గర్హితస్థానమేవచ ॥ 213

టీక= జాప్యేన= జపముచేయుట చేతను, జయం= జయమునున్ను, తథా= ఆప్రకారముగానే, జపసిద్ధిఫలం= జప=జపముయొక్క సిద్ధి= నెరవేరుట వల్లనైన, ఫలం=లాభమును, ఆప్నోతి= పొందుచున్నాడు: సర్వ= సమస్తమైన= హీనం= తక్కువైన, కర్మ= కర్మను గర్హితస్థానమేవచ= గర్హిత= నిందితమైన, స్థానమేవచ= ప్రదేశమును, త్యజేత్ = విడిచి పెట్టవలయును.

తా= జనుడు ఈ పూర్వము చెప్పి నస్థానములయందు జపమును చేయుటచేత జయమును జపసిద్ధివల్లనైన ఫలమును బొందుచున్నాడు

నీచకర్మములను నింద్యస్థానములను విడిచి పెట్టవలయును.

శ్లో॥ శ్మశానభయభూమౌవా । వటమూలేచ కాననే ।
సిధ్యన్తి కానకేమూలే । చూతవృక్షస్యసన్నిధౌ ॥ 214

టీక= శ్మశానభయభూమౌవా= శ్మశాన= కాటియందలి, భయభూమౌవా= భయంకరమగు ప్రదేశమునయైనను, వటమూలే= మఱ్ఱి వృక్షము క్రిందనున్ను, కాననే= అడవియందును, కానకే= జయపాల వృక్షవిధమైన" మూలే= మొదటియందును, చూతవృక్షస్య= మామిడి చెట్టుయొక్క, సన్నిధౌ= సమీపమునందును, (జపము చేయుటవలన, సమస్తకార్యములు) సిధ్యన్తి= నెరవేరుచున్నవి.

తా= ఈ గురుగీతను శ్మశానము నందలి భయంకరమైన ప్రదేశమునందును వటవృక్షముయొక్క మొదటియందును అడవియందును, జయపాలవృక్షముయొక్క మొదటియందును, మామిడి చెట్టుయొక్క సమీపము నందును జపించుట వలన సమస్తకార్యములును సిద్ధించుచున్నవి.

శ్లో॥ పీతాసనం మోహనేతు హ్యసితంచాభిచారికే ।
జ్ఞేయంశుక్లంచ శాంత్యర్థం వశ్యేరక్తంప్రకీర్తితం ॥ 21

టీక= మోహనేతు= (జగత్తును") మోహపరచుట యందు, పీతాసనం= పసుపు రంగుగల ఆసనమున్ను, అభిచారికే= ఇతరులకు హానిచేయునట్టి పనియందు") అసితం= నల్లని ఆసనమున్ను, శాంత్యర్థం= శాంతికొఱకు; శుక్లంచ= తెల్లని ఆసనమున్ను; జ్ఞేయం= తెలిసికొనదగినది. వశ్యే= జనవశ్యమునందు, రక్తం= ఎఱ్ఱని ఆసనము పరికీర్తితం= చెప్పబడినది.

తా= ఈ గురుగీతను జపించుటయందు జగత్తును మోహపరచుటకు, పచ్చని ఆసనమున్ను పరులకు హింసచేయుటకు నల్లని ఆసన

న్ను శాంతికొరకు తెల్లని ఆసనమున్ను జనవశ్యమునకు ఎఱ్ఱనిఆసన మున్ను జెప్పబడినవి.

శ్లో॥ జపంహీనాసనేకుర్వ౯ । హీనకర్మఫలప్రదం ।
గురుగీతాంప్రయాణేవా సంగ్రామేరిపుసంకటే ॥ 216

శ్లో॥ జపన్జయమవాప్నోతి । మరణేముక్తిదాయికాం ।
సర్వకర్మాణిసిధ్యన్తి । గురుపుత్రేనసంశయః ॥ 217

టీక= హీనాసనే= తక్కువ ఆసనమునందు, ఫలప్రదం= ఫలము ను ఇచ్చెడు వాడును, జపం= జపమును, కుర్వ౯= చేయుచు, హీ నకర్మా= తక్కువకర్మవాడు, (భవతి= అగుచున్నాడు.) మరణే= చావునందు, ముక్తిదాయికాం= మోక్షమును ఇచ్చెడు, గురుగీతాం= గురుగీతను, ప్రయాణేవా= ప్రయాణ మందైనను, రిపుసంకటే=రిపు శత్రువులచేతను, సంకటే-సంకటముగల, సంగ్రామే= యుద్ధమునందై నను, జప౯= జపించుచు, జయం= జయమును, అప్నోతి= పొందు చున్నాడు గురుపుత్రే= గురుపుత్రుని విషయమై, సర్వకర్మాణి=అన్ని పనులును, సిధ్యన్తి= నెరవేరు చున్నవి, నసంశయః= సందేహము లేదు.

తా= జనుడు తక్కువ ఆసనమునందు ఫలమును ఇచ్చెడు జపము ను చేయుచు హీనకర్మ గలవాడగుచున్నాడు. మరణమునందు మోక్ష మునొసంగెడు గురుగీతను ప్రయాణ మునందును శత్రువులచే సంకట మగు యుద్ధమునందును జపించినయెడల జయమును బొందుచున్నాడు, ఇట్లుగురూప దేశమునుబొంది గురుగీతను జపించెడు గురుపుత్రుని విష యమై కార్యము లన్నియు నెరవేరుచున్నవి. ఇందుకెంత మాత్రమును సందేహము లేదు-

శ్లో॥ గురుమంత్రం ముఖే యస్య । తస్యసిధ్యన్తినాన్యథా।

దీక్షాయాసర్వకర్మాణి సిధ్యన్తి గురుపుత్రకే ॥ 218

టీక= యస్య= ఎవనియొక్క, ముఖే= ముఖము నందు, గురుమంత్రం= గురుమంత్రము, (అస్తి= కలదో,) తస్య= వానియొక్క; (కార్యాణి= పనులు) సిద్ధ్యన్తి= నెరవేరు చున్నవి; అన్యథా= ఇంకొక విధముగా, న= సిధ్యన్తి= నెరవేరవు, గురుపుత్రకే= గురుపుత్రుని విషయమై, దీక్షయా= గురుమంత్రదీక్ష చేతను, సర్వకర్మాణి= సమస్త కర్మములు: సిధ్యన్తి= నెరవేరును.

తా॥ ఓ పార్వతీ, ఎవని ముఖమునందు గురు మంత్రము కలదో వానికి సమస్తపనులు నెరవేరు చున్నవి, ఇంకొక విధముగా నెరవేరవు గురుపుత్రుని విషయమై ఆ మంత్రము చేతనే అన్ని పనులు నెరవేరు చున్నవి.

శ్లో॥ భయమూలవినాశాయ । చాష్టపాశనివృత్తయే ।
గురుగీతాంభసిస్నానం । తత్వజ్ఞఃకురుతే సదా ॥ 219

టీక= తత్వజ్ఞః= బ్రహ్మజ్ఞానము తెలిసినవాడు, భవమూలవినాశాయ= భవమూల= సంసార కారణము యొక్క వినాశాయచ= నశించుటకు, అష్టపాశనివృత్తయే- అష్టపాశ= ఎనిమిది పాశముల యొక్క, (దళజ గుప్సా మోహము భయము సంశయము కులము బలము అజ్ఞానము ఇవియే అష్టపాశములు.) నివృత్తయే= పోవుటకొరకు, గురుగీతాంభసి= గురుగీత యనెడు యుదకమునందు, స్నానం= స్నానమును, సదా= ఎల్లప్పుడును, కురుతే= చేయుచున్నాడు.

తా- తత్వజ్ఞుడు సంసార కారణమగు అజ్ఞానము నశించుటకును అష్టపాశములు పోవుటకును ఎల్లప్పుడు గురుగీతయనెడు యుదకము నందు స్నానము చేయుచున్నాడు:

శ్లో॥ సఏవసద్గురుస్సాక్షాత్ । సదసద్బ్రహ్మవిత్తమః ।

తస్యస్థానానిసర్వాణి । పవిత్రాణినసంశయః ।

టీక= సదసద్బ్రహ్మవిత్తమః= సదసత్ - సదసత్స్వరూపమైన, బ్రహ్మ- పరబ్రహ్మ స్వరూపమును, విత్తమః- మిక్కిలి తెలిసినవాడగు సఏవ= వాడే సాక్షాత్ = ప్రత్యక్షముగా సద్గురుః= సద్గురువు (భవతి= అగుచున్నాడు, తస్య= వానియొక్క సర్వాణి=సమస్తములైన స్థానాని= ప్రదేశములు పవిత్రాణి- పవిత్రములైనవి భవన్తి= అగుచున్నవి) నసంశయః॥ సందేహము లేదు॥

తా= సదసత్స్వరూపమైన పరబ్రహ్మము తెలిసినవాడే ప్రత్యక్షముగా సద్గురువు వానియొక్క నివాస స్థానములన్నియును పవిత్రములగును అందు కేమియును సందేహము లేదు.

శ్లో॥ సర్వశుద్ధఃపవిత్రోఽసౌ స్వభావాద్యత్రతిష్ఠతి ।
తత్రదేవగణాస్సర్వే క్షేత్రపీఠేచరన్తిచ ॥

టీక= సర్వశుద్ధః॥ అన్నిటిలో పరిశుద్ధుడును పవిత్రః- పవిత్రమైనట్టి అసౌ- ఆజనుడు యత్ర- ఎక్కడ స్వభావాత్- ప్రకృతివలన తిష్ఠతి- ఉంచున్నాడో తత్ర! ఆ క్షేత్రపీఠే- నివాసమైన క్షేత్రపీఠమునందు సర్వే- సమస్తము లయిన దేవగణాః- దేవసమూహములు చరంతిచ కదలుచున్నారు.

తా॥ అన్నిటిలో పరిశుద్ధుడును పవిత్రుడునగు సద్గురుడు సహజముగ నెక్కడ నుండునో ఆగృహమునందలి పీఠమునందు సమస్తదేవసమూహములును ఉంచున్నవి.

శ్లో। ఆసనస్థాశ్శయానావా గచ్ఛన్తస్తిష్ఠతోఽపివా ।
అశ్వారూఢాగజారూఢాః । సుషుప్తాజాగ్రతోఽపివా ॥ 222

శ్లో॥ శుచిర్భూతాజ్ఞానవన్తో । గురుగీతాంజపన్తియే ।
తేషాందర్శనసంస్పర్శాత్ । పునర్జన్మనవిద్యతే ॥ 223

టీక। ఆసనస్థాః- ఆసనమందున్న వారైనను (కూర్చున్నవారును) శయనావా- శయనించిన వారైనను గచ్ఛన్తః- నడచుచున్న వారైనను తిష్ఠతోపివా- నిలుచున్న వారైనను అశ్వారూఢాః- గుఱ్ఱముల ను యెక్కిన వారైనను గజారూఢాః- ఏనుగుల యెక్కిన వారైనను సుషుప్తాః- నిద్రించి యున్నవారైనను జాగ్రతోపివా- మేలుకొన్న వారైనను యే- ఎవరు శుచిర్భూతా- పరిశుద్ధమైన వారును జ్ఞానవన్తః- జ్ఞానము గలవారునై గురుగీతాం- గురుగీతను జపన్తి- జపము చేయుచున్నారో తేషాం- వారలయొక్క దర్శనసంస్పర్శాత్ - దర్శన- చూచుటవల్లను సంస్పర్శాత్ - తాకుటవల్లను పునర్జన్మ- తిరుగా పుట్టడము నవిద్యతే- లేదు.

తా॥ ఎవరు కూర్చుండినను శయనించినను నడచుచున్నను నిలుచున్నను గుఱ్ఱములను నెక్కినను యేనుగులనుయెక్కినను నిద్రించినను మేలుకొని యున్నను పరిశుద్ధులును జ్ఞానులును గురుగీతను జపించుచున్నారో అట్టి జనులయొక్క దర్శన స్పర్శనములవలన మరలముక్తులగుచున్నారు.

శ్లో॥ సముద్రేవైయథాతోయం । క్షీరేక్షీరంజలేజలం ।
భిన్నకుంభేయథాకాశం । తథాత్మాపరమాత్మని ॥ 224

టీక- తోయం- ఉదకము సముద్రే- సాగరమునందు క్షీరం- పాలు క్షీరే= పాలయందును జలం- ఉదకము జలే- ఉదకమునందు యథావై- యేప్రకారముగానో భిన్నే- పగిలి పోయిన కుండయందు ఆకాశం- ఆకాశము యథా- యేప్రకారమో తథా- ఆప్రకారము ఆత్మ- జీవాత్మ పరమాత్మని= పరమాత్మ స్వరూపమే భవతి= అగుచున్నది.

తా= సముద్రమునందుదకమును పాలయందు పాలను నీళ్లయందు నీళ్లను పగిలిపోయిన కుండయందలి ఆకాశము మహాకాశమునందును యెటుల నైక్యమును బొందునో ఆప్రకారముగానే జీవాత్మపరమాత్మయందు గలసి యేకత్వమును బొందుచున్నాడు.

శ్లో॥ తథైవజ్ఞానవాన్ జీవః పరమాత్మనిసర్వదా ।
ఐక్యేనరమతేజ్ఞానీ యత్రకుత్రదివానిశం ॥ 229

టీక- జ్ఞానవాన్- పరమాత్మజ్ఞానముగల జీవః- జీవుడు పరమాత్మని- పరమాత్మయందు సర్వదా- ఎల్లప్పుడును తథైవ- ముందు చెప్పిన ప్రకారముగానే (భవతి: అగుచున్నాడు) జ్ఞానీ- పరమాత్మజ్ఞానము గలవాడు యత్రకుత్ర- ఎక్కడెక్కడనైనను దివానిశం. రాత్రింబగళ్లయందు ఐక్యేన- పరమాత్మైక్యముతో (పరమాత్మతో జేరియైకసమయమనందు రమతే- క్రీడించుచున్నాడు.

తా॥ పరమాత్మ జ్ఞానముగల జీవుడు ఎల్లప్పుడును పూర్వశ్లోకమునందు చెప్పిన తోయక్షీరములు మొదలైనవి యెట్లు యేకత్వమును బొందుచున్నవో ఆప్రకారముగానే పరమాత్మయందైక్యమును బొందుచున్నాడు. జ్ఞానముగల జనుడు యేయేప్రదేశములయందైనను రాత్రింబగళ్లయందును పరమాత్మతో జేరి ఆనందించుచున్నాడు.

శ్లో॥ ఏవంవిధోమహాయుక్తః సదాసర్వత్రవర్తతే ।
తస్మాత్సర్వప్రకారేణ । గురుభక్తింసమాచరేత్ ॥ 225

టీక- ఏవంవిధః- ఈప్రకారమైనవాడు మహాయుక్తః- మహాత్స్వరూపముగు పరమాత్మతో గూడుకొనిన వాడై సదా- ఎల్లప్పుడు సర్వత్ర- అంతటను వర్తతే= ప్రవర్తించుచుండును తస్మాత్- అందువలన సర్వప్రకారేణ- అన్ని విధముల చేతను గురుభక్తిం= గురువుయందలి భక్తిని సమాచరేత్- చేయవలయును.

తా॥ ఈపూర్వోక్తము చెప్పిన ప్రకారము పరమాత్మ జ్ఞానముగల జ

నుడు మాహాత్మ్యరూపమైన పరమాత్మతో గూడుకొనినవాడై అన్నిస్థలముల యందును యుండును గనుక సర్వప్రకారముల చేతను సద్గురుని యందును భక్తిని బాగుగా ఆచరించ వలయును.

శ్లో॥ గురుసంతోషణాదేవ ! ముక్తోభవతిపార్వతి ।
అణిమాదిషుభోక్తృత్వం ! కృపయాదేవిజాయతే ॥ 227

టీక- హేపార్వతీ- ఓ పార్వతి (జనః= జనుడు) గురుసంతోషణాదేవ-గురు- గురువుయొక్క- సంతోషణాదేవ- సంతోషము నుండియే ముక్తః- ముక్తుడు భవతి- అగుచున్నాడు, హేదేవీ= ఓపార్వతీ కృపయా- దయచేతను అణిమాదిషు- అణిమయనునది మొదలైన అష్టసిద్ధులయందును భోక్తృత్వం- భోక్తృత్వము (వాటినన్నిటిని యనుభవించుట) జాయతే= కలుగుచున్నది;

తా॥ ఓ పార్వతీ జనుడు గురువును సంతోష పెట్టుట చేతనే ముక్తుడగుచున్నాడు" ఓ పార్వతీ అట్టిసద్గురుని కృపచేతనే మనుజుడు అణిమాది యష్టసిద్ధుల ననుభవించును.

శ్లో॥ సామ్యేనరమతేజ్ఞానీ । దివావాయదివానిశి ।
ఏవంవిధోమహామానీ । త్రైలోక్యసమతాంవ్రజేత్ ॥ 228

టీక- జ్ఞానీ= బ్రహ్మజ్ఞాని, దివావా= పగటియందైనను, నిశివా రాత్రియందైనను, సామ్యేన= సమభావముతో, రమతే=క్రీడించుచున్నాడు; ఏవంవిధః= ఈప్రకారమైన, మహామానీ= గొప్ప మానముగలజ్ఞాని, త్రైలోక్యసమతాం= మూడులోకములకు సమభావమును, వ్రజేత్= పొందును.

తా= బ్రహ్మజ్ఞాని పగటి యందైనను రాత్రియందైనను సమభేదముతో క్రీడించును, అట్టిమానియగువాడు మూడులోకములయందు సమభావమును బొందుచున్నాడు.

శ్లో॥ అథసంసారిణస్సర్వే । గురుగీతాజపేనతు ।
సర్వాన్ కామాంస్తుభుంజన్తి । త్రిసత్యంమమభాషితం ॥ 229

టీక= అథ= మరియు సర్వే= సమస్తములైన సంసారిణః= సంసారులును" గురుగీతాజపేనతు= గురుగీతా= గురుగీతయొక్క జపేనతు= జపముచేతనే, సర్వాన్= సమస్తములైన" కామాంస్తు= కోరికలన్నియును, భుంజన్తి= అనుభవించుచున్నారు, మమ= నాచేతను, భాషితం= చెప్పబడినది, త్రిసత్యం= త్రి=మూటిచేతను, సత్యం=యథార్థమైనది.

తా= ఇంకా సంసారులందఱును గురుగీతను జపించుట చేతనే సమస్త కోరికలను అనుభవించుచున్నారు, ఓ పార్వతీ ఇట్లు నాచేత జెప్పబడిన ఇది, కాయిక వాచిక. మానసిక ములయొక్క మూటి చేతను యథార్థమైనదిగా నున్నది;

శ్లో॥ సత్యంసత్యంపునస్సత్యం । ధర్మసాంఖ్యంమయోదితం ।
గురుగీతాసమంస్తోత్రం నాస్తితత్వంగురోఃపరం ॥ 230

టీక= మయా= నాచేతను, ఉదితం= చెప్పబడిన, ధర్మసాంఖ్యం ధర్మ న్యాయముతోనైన, సాంఖ్యం= జ్ఞానము సత్యం— యథార్థమైనది, సత్యం= యదార్థమైనది, పునః= తిరుగ, సత్యం= యదార్థమైనది. గురుగీతాసమం= గురుగీతా= గురుగీతతో" సమం= సమానమైన, స్తోత్రం= స్తోత్రమును, గురోః= గురువుకంటె, పరం= శ్రేష్ఠమైన తత్వం= పరమాత్మ స్వరూపమును" నాస్తి= లేదు.

తా॥ ఓపార్వతీ నాచేత చెప్పబడిన న్యాయము చేతనైన జ్ఞానము సత్యము సత్యము సత్యము, ఈగురుగీతతో సమానమైన స్తోత్రమును గురువుకంటె శ్రేష్ఠమైన పరమాత్మ స్వరూపమును లేదు:

శ్లో॥ గురుర్దేవోగురుర్ధర్మో । గురుర్నిష్ఠాపరంతపః ।

గురోఃపరతరంనాస్తి । త్రివారంకథయామితే ॥ 231

టీక= గురుః= గురవే, దేవః= దేవుడు, గురుః= గురువే ధర్మః ధర్మము గురుః= గురువే, నిష్ఠాపరం= ధ్యానాధీనమగు, తపః= తపస్సు, గురోః= గురువుకంటెను, పరతరం= మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది, నాస్తి= లేదు; (అని) త్రివారం= ముమ్మాటికిని, తే=నీకు, కథయామి= చెప్పుచున్నాను,

తా= గురువే దైవము గురువే ధర్మము గురువే ధ్యానాధీనమగు తపస్సు గురువు కంటెను శ్రేష్ఠమైన దేదియును లేదని ముమ్మాటికి చెప్పుచున్నాను ఓ పార్వతీ యని ఈశ్వరుడు పలికెను;

శ్లో॥ ధన్యామాతాపితధన్యో । గోత్రంధన్యంకులంభవం।
ధన్యాచవసుధాదేవీ । యత్రస్యాద్గురుభక్తతా ॥ ॥ 232

టీక= యత్ర= ఎవనియందు, గురుభక్తతా= గురువుయందలి భక్తి కలుగుట, స్యాత్= అగునో, (తస్య= వానియొక్క) మాతా= తల్లి ధన్యా= పుణ్యాత్మురాలు, పితా=తండ్రి" ధన్యః= పుణ్యాత్ముడు గోత్రం= పేరును' కులం= వంశమును, భవం= జన్మమును, ధన్యం పుణ్యమైనది, హేదేవీ= ఓ పార్వతీ! వసుధా= భూమియును, ధన్యా పుణ్యమైనది;

తా॥ ఓ పార్వతీ! ఎవనికి గురువునందు పూజ్యాను రాగత కలుగునో వానితల్లి పుణ్యాత్మురాలు వానితండ్రిపుణ్యాత్ముడు వానియొక్క పేరును, కులమును, జన్మమును, వాడుండెడు భూమియును పుణ్యమైనదిగా అగుచున్నది-

శ్లో। ఆకల్పజన్మకోటీనాం । యజ్ఞవ్రతతపఃక్రియాః ।
తాస్సర్వాస్సఫలాదేవి । గురుసంతోషమాత్రతః ॥ 233

టీక= హేదేవి= ఓ పార్వతీ ఆకల్ప జన్మకోటీనాం= ఆకల్ప=

బ్రహ్మపర్యంతము కలిగెడి జన్మ= పుట్టుకలయొక్క, కోటీనాం: కోట్ల లోపలి, యజ్ఞవ్రతతపఃక్రియాః- యజ్ఞ=యాగముయొక్కయు, వ్రత= నియమముయొక్కయు, తపః= తపస్సుయొక్కయు, క్రియాః-కర్మములు యొక్కయునవియూ, తాః= ఆ సర్వాః= సమస్తములయినక్రియలు, గురుసంతోషమాత్రతః= గురు= గురువుయొక్క, సంతోష మాత్రతః. సంతోషమువల్లనే సఫలాః= సంపూర్ణములైనవి, (నెరవేరినవి) భవన్తి= అగుచున్నవి!

తా॥ ఓ పార్వతీ? బ్రహ్మకల్పము వరకుండెడి యనేక జన్మముల లోపలి యాగవ్రత తపఃక్రియాకలాపము లెవియో యవియన్నియును గురుసంతోషమాత్రము వల్లనే సఫలములగుచున్నవి.

శ్లో॥ శరీరమింద్రియంప్రాణ । మార్థస్వజనబంధుతాం ।
మాతృకులంపితృకులంగురుమేవపరంస్మరేత్ ॥ 234

టీక:- శరీరం= దేహమును. ఇంద్రియం= ఇంద్రియములును, (కన్ను చెవి, మొదలైనవి) ప్రాణ= ప్రాణమును, అర్థస్వజనబంధుతాం అర్థ= ధనమును, స్వజన= స్వజనమును, (సహోదరులు భార్యాపుత్రాదులు) బంధుతాం= బందుత్వమును, (చుట్టరికమును) మాతుః= తల్లియొక్క, కులం= వంశమును, పితృకులం= తండ్రి వంశమును, (వీటినన్నిటిని) పరం- శ్రేష్ఠమైన- గురుమేవ- గురువునే; స్మరేత్- స్మరించవలయును-

తా॥ మనుజుడు శ్రేష్ఠుడగు గురువునే భజించి దేహమును చక్షురాదీంద్రియములను ప్రాణమును ధనమును సహోదరులును భార్య మొదలగు వారిని చుట్టములను తల్లియొక్క వంశమును, తండ్రియొక్క వంశమును, యివియన్నియును వర్థిల్లజేసికొనుచున్నాడు.

శ్లో॥ మందభాగ్యాహ్యశక్తాశ్చ । యేజనానానుమన్వతే ।
గురుసేవాంసువిముఖాఃపచ్యన్తేనరకేశుచౌ ॥ 235

టీక- మందభాగ్యాః- మంద- అల్పమైన భాగ్యాః- అదృష్టముగ లవారును అశక్తాశ్చ- అసమర్థులును సవిముఖాః= మిక్కిలివిరక్తులు నగు యేజనాః. ఏజనులు గురుసేవాం- గురు- గురువుయొక్క- సేవాం సేవను, నానుమన్వతేహి- తలంచరో, తే- వారు, అశుచౌ- అపరి శుద్ధమగు నరకే- నరకమునందు, పచ్యన్తే- వండబడు చున్నారు.

తా॥ ఓ పార్వతీ? అదృష్టముగలవారును అసమర్థులును మిక్కిలి విరక్తులునగు ఏకజనులు గురుసేవను దలంచరో వారుఅపరిశుద్ధమగు న రకమునందు, వండబడు చున్నారు.

శ్లో॥ విద్యాధనంబలంచైవ తేషాంభాగ్యంనిరర్థకం ।
యేషాంగురుకృపానాస్తి । అధోగచ్ఛన్తి పార్వతీ ॥ 236

టీక= యేషాం- యెవరికి గురుకృపా- గురువుయొక్క-దయ నాస్తి లేదో తేషాం- వారియొక్క- విద్యా- చదువును ధనం- ధనమును బలంచైవ- బలమును భాగ్యం- అదృష్టమును, నిరర్థకం-వ్యర్థమైనది- హేపార్వతీ?- ఓ పార్వతీ (తే) వారు అధోగచ్ఛన్తి- అధోలోకమును బొందుచున్నారు.

తా॥ ఓ పార్వతీ ఎవరికి గురుకృపలేదో వారియొక్క- చదువునుధ నమును బలమును అదృష్టమును వ్యర్థములైన వారలై అధోలోకము ను బొందుచున్నారు.

శ్లో॥ బ్రహ్మవిష్ణుశ్చరుద్రాశ్చ దేవాశ్చపితృకిన్నరాః ।
సిద్ధచారణయక్షాశ్చ । అన్యేచమునయోజనాః ॥ 237

టీక- (గురు రేవ-గురువే) బ్రహ్మా- బ్రహ్మయును విష్ణుశ్చ- విష్ణువు ను రుద్రాశ్చ- ఏకాదశ రుద్రులును దేవాశ్చ- దేవతలును పితృకిన్న రాః-పితృ- పితృదేవతలును కిన్నరాః- కిన్నరులును సిద్ధచారణయక్షా శ్చ- సిద్ధ- సిద్ధులును చారణ- చారణులును యక్షాశ్చ- యక్షులు

ను, అన్యేచ= ఇతరులను, మునయః= మునులును, జనాశ్చ=జనులు
ను, భవతి= (అగుచున్నాడు.

తా॥ గురువే బ్రహ్మయును విష్ణువును, రుద్రులును, దేవతలును,పి
తృలును, కిన్నరులును, సిద్ధులును, చారణులును, యక్షులును, మొ
దలగుమునులును, జనులును, వీరందరును అగుచున్నాడు:-

శ్లో॥ గురుభావఃపరంతీర్థం । మన్యతీర్థంనిరర్థకం ।
సర్వతీర్థమయందేవి । శ్రీగురోశ్చరణాంబుజం ॥ 238

టీక= గురుభావః= గురు= గురువుయొక్క, భావః= దయారస
ము, పరం= శ్రేష్ఠమైన, తీర్థం= పుణ్యక్షేత్రము, అన్యతీర్థం= ఇతర
మైనక్షేత్రము, నిరర్థకం= వ్యర్థమైనది, హే దేవీ!= ఓ పార్వతీ, శ్రీగు
రోః= ప్రకాశమానుడగు గురువుయొక్క, చరణాంబుజం= పాదపద్మ
ములు, సర్వతీర్థమయం= సర్వ= సమస్తములగు, తీర్థ= పుణ్యక్షే
త్రములయొక్క, మయం= స్వరూపమైనది.

తా॥ గురువుయొక్క దయారసమే శ్రేష్ఠమైన పుణ్యక్షేత్రము, ఇ
తరమైన క్షేత్రము వ్యర్థమైనది, ఓ పార్వతీ! సద్గురువుయొక్క పాదప
ద్మములే సమస్తమైన పుణ్యక్షేత్రముగా నున్నది;

శ్లో॥ కన్యాభోగరతామందాః । స్వకాంతాయాఃపరాఙ్ముఖాః ।
అతఃపరంమయాదేవికథితంనమమప్రియే ॥ 239

శ్లో॥ ఇదంరహస్యమస్పష్టం । వక్తవ్యంచవరాననే
సుగోప్యంచతవాగ్రేతు । మమాత్మప్రీతయేసంతి॥ 240

శ్లో॥ స్వామిముఖ్యగణేశాద్యాన్వైష్ణవాదీంశ్చపార్వతి ।
నవక్తవ్యంమహామాయే । పాదస్పర్శంకురుష్వమే ॥ 241

టీక= మందాః= అల్పులు; కన్యాభోగరతాః= కన్య=కన్యలయొ

కట్టి, భోగ= సంభోగమునందు, రతాః— ఆసక్తులై, స్వకాంతయోః= స్వ- తమయొక్క, కాంతాయాః= ప్రియురాండ్రవలన, పరాఙ్ముఖాః= విరక్తులు, (భవన్తి= అగుచున్నారు) అతః= అందువలన, మమ= నాకు, ప్రియ= ప్రియురాలవగు, హేదేవి= ఓ పార్వతీ, మయా= నాచేతను; కథితం= చెప్పబడినది, పరం= శ్రేష్ఠమైనది, న= కాదు, హేవరాననే= శ్రేష్ఠమగు ముఖముగల, హేసతి= ఓ పార్వతీ, తవ= నీయొక్క; అగ్రేతు= ముందరను, మమ= నాయొక్క, ఆత్మప్రీతయే- మనస్సంతోషముకొఱకు, అస్ఫుటం= స్ఫుటము కానిదియును, సుగోప్యంచ= మిక్కిలి మరుగుపరచదగినదియు, ఇదంరహస్య = ఈరహస్యమును, వక్తవ్యం= చెప్పదగినది ॥ హేపార్వతీ= ఓ పార్వతీ, స్వామిముఖ్యగణేశాద్యాః= స్వామి= ఈశ్వరుడు, ముఖ్య= ప్రాధాన్యముగాగల' గణేశ=విఘ్నేశ్వరుడు, ఆద్యాః = మొదలైనవారినిన్ని, వైష్ణవాదీంశ్చ= విష్ణుసంబంధులు మొదలైనవార్లనున్ను; నవక్తవ్యం=చెప్పగూడదు, (వంచించగూడదు) హేమహామాయే= గొప్పమాయా స్వరూపురాలవగు ఓ పార్వతీ మే=నాయొక్క పాదస్పర్శం= పాద= చరణములయొక్క, స్పర్శం= తాకుటను, కురుష్వ= చేయుము.

తా॥ ఓ పార్వతి లోకమునందు మూఢులగువారు మదవతులగు కన్నియలయొక్క సంభోగము నందాసక్తులై తమ ప్రియురాండ్రయందు విరక్తులగుచున్నారు, గనేక అట్టిమూఢులకు నాచేత జెప్పబడినది, శ్రేష్ఠమైనదికాదు నాకుప్రియురాలవగు నీముందరనైతె నామనస్సంతోషముకొఱకు మిక్కిలి మరుగుపరచ దగినదియును అస్పష్టమగు ఈరహస్యమునాచేత జెప్పబడుచున్నది యేదియనిన ఈశ్వరుడేప్రాధాన్యముగాగల గణేశాదులనున్ను విష్ణువే ప్రాధాన్యము గాగల వైష్ణవులు మొదలయిన వారినిన్ని వచించగూడదు"నీవు నాపాదస్పర్శనుమాత్రమే చేయుమాయని ఈశ్వరుడు పలికెను.

శ్లో॥ అథ క్షేత్రంచ కేథూర్తే ॥ పాషండేనాస్తికాదిషు ।
మనసాపినవక్తవ్యా । గురుణీ [illegible] ॥ 242

టీక= అభక్తే= భక్తుడుకాని వానివిషయమునందు వంచకే=వంచన గానివిషయమునందు ధూర్తే= దుర్మార్గుని విషయము నందును, పాషండే= పాషండుని విషయము నందును, (జటాకమండలు కాషాయములను, ధరించి వేదనిషిద్ధుడగు క్షపణకమతస్థుడు)నాస్తికాదిషు=నాస్తి= నాస్తికుడు" (దేవుడు లేడని చెప్పెడువాడు) ఆదిషు= మొదలైనవిషయమునందును, మనసాపి= మనస్సు నందైనను, గురుగీతా= గురుగీతను కదాచన= ఎప్పుడును, నవక్తవ్యా= చెప్పగూడదు:

తా= ఓ పార్వతీ ఈగురుగీత అభక్తుని కొఱకును వంచకుని కొఱకును ధూర్తుని కొఱకును పాషండుని కొఱకును నాస్తికులు మొదలైన వారికొఱకును మనస్సుతోనైనా ఎప్పుడును జెప్పగూడదు (అనగా మనస్సున జెప్పవలయునన్నిన్ని తలంచనే కూడదని భావము.)

శ్లో॥ గురవోబహవస్సంతి । శిష్యవిత్తాపహారకాః ।
తమేకందుర్లభంమన్యేశిష్యహృత్తాపహారకం ॥ 243

టీక= శిష్యవిత్తాపహారకాః= శిష్య= శిష్యునియొక్క, విత్త=ధర్మమును, అపహారకాః= అపహరించెడి, బహవః= అనేకులు" గురవః గురువులు సంతి= కలరు, శిష్యహృత్తాపహారకం= శిష్య=శిష్యుని యొక్క, హృత్ = హృదయమునందలి, తాప= సంతాపమును, హారకం హరించెడి, ఏకం= ఒక్కడగు, తం= ఆగురువును, దుర్లభం= పొందుట కశక్యమైనవానినిగా, మన్యే= తలంచుచున్నాను.

తా= ఓ పార్వతీ? శిష్యులధనమును హరించెడి గురువు లనేకులు గలరు. శిష్యుల హృదయతాపమును హరించెడి ఒక్కడగు ఆగురువును బొందుట కశక్యమని తలంచుచున్నాను.

శ్లో॥ చాతుర్యవాన్వివేకీచ । అధ్యాత్మజ్ఞానవాన్ శుచిః ।
మానసంనిర్మలంయస్య । గురుత్వంతస్యశోభతే ॥ 244

టీక= చాతుర్యవాన్= నైపుణ్యము గలవాడును, వివేకిచ= జ్ఞా

నముగలవాడును అధ్యాత్మజ్ఞానవాన్= పరమాత్మ జ్ఞానముగలవాడున గు జనుడు శుచిః= పరిశుద్ధుడు, (భవతి= అగుచున్నాడు) యస్య= యెవనియొక్క, మానసం= మనస్సు, నిర్మలం= స్వచ్ఛమైనదో, తస్య= వానియొక్క, గురుత్వం= గురుత్వము, శోభతే= ప్రకాశించు చు న్నది.

తా॥ ఓ పార్వతీ నేర్పుగల జ్ఞానవంతుడగు పరబ్రహ్మజ్ఞానియే మన స్సునందు పరిశుద్ధుడగుచున్నాడు, ఇదిగాక ఎవనికి మనస్సునిర్మల మ యినదో వానియొక్క గురుత్వమే ప్రకాశించుచున్నది.

శ్లో॥ గురవోనిర్మలాశ్శాంతాః సాధవోమితభాషిణః ॥
కామక్రోధవినిర్ముక్తాః । సదాచారజితేంద్రియాః ॥

శ్లో॥ కృతాయాగురుభక్త్యైస్తు ॥ వేదశాస్త్రానుసారతః ।
ముచ్యతేపాతకాద్ఘోరాత్ । గురుభక్తోవిశేషతః ॥ ౬46

టీక= గురవః= గురువులు, నిర్మలాః= స్వచ్ఛమైనవారును, శాం తాః= శాంతులును. సాధవః= నెమ్మది గలవారును. మితభాషిణః- స్వల్పముగా మాట్లాడెడి వారును, కామక్రోధవినిర్ముక్తాః= కామక్రో ధ= కామక్రోధములను, వినిర్ముక్తాః= విడిచినవారును, సదాచారాః మంచియాచారము గలవారును' జితేంద్రియాః- జిత- జయింపబడిన ఇంద్రియాః- ఇంద్రియములు గలవారును (భవన్తి- అగుచున్నారు)॥ విశేషతః- అధికముగా, గురుభక్తః- గురువుయందలి భక్తిగలవాడు, వేదశాస్త్రానుసారతః- వేదశాస్త్రములయొక్క అనుసరణమువలన కృ తాయాః-చేయబడిన గురుభక్త్యైస్తు- గురువు యందలి భక్తివల్లనే ఘో రాత్- భయంకరములైన పాతకాత్- పాపములనుండి (బ్రహ్మహ త్యాది పాపములనుండి) ముచ్యతే- విడువ బడుచున్నాడు.

తా॥ గురువులు నిర్మలులును శాంతులును సాధువులును మితభా షులును కామ క్రోధ రహితులును సదాచారులును జితేంద్రియులు

నగుచున్నారు విశేషముగా గురువుయందు భక్తికలవాడు వేదశాస్త్రీను సారముగా చేయబడిన గురువుయందలి భక్తివల్లనే భయంకరమైన బ్రహ్మహత్యాది పాపములనుండి విడువబడుచున్నాడు.

శ్లో॥ దుస్సంగంచ పరిత్యజ్య । పాపకర్మ పరిత్యజేత్ ।
చిత్రచిహ్నమిదంయస్య । తస్యదీక్షావిధీయతే ॥ 247

టీక= దుస్సంగంచ= దుష్టసాంగత్యమును, పరిత్యజ్య= విడిచి, పాపకర్మ= పాపకర్మను పరిత్యజేత్ = విడిచి పెట్టవలయును, యస్య= ఎవనికి ఇదం= ఈ చిత్రచిహ్నం= ఆశ్చర్యమైనగురుతు (భవేత్ = అగునో) తస్య- వానికి దీక్షా- గురుమంత్రదీక్షను విధీయతే- విధించబడినది;

తా॥ దుష్టసాంగత్యమునువిడచి పాపకర్మమును వదలి ఇట్టిఆశ్చర్యమైన గురుతు ఎవనికి కలుగునో వానికే గురుమంత్రదీక్షను యివ్వబడు చున్నది.

శ్లో॥ చిత్తత్యాగనియుక్తశ్చ । క్రోధగర్వవివర్జితః ।
ద్వైతభావపరిత్యాగీ । తస్యదీక్షావిధీయతే ॥ 248

టీక= చిత్తత్యాగనియుక్తశ్చ- చిత్త- మనస్సుయొక్క- త్యాగ=విడుచుటయందు నియుక్తః- మిక్కిలి కూడుకొని యున్నవాడును క్రోధగర్వవివర్జితః- క్రోధ- కోపమును గర్వ- అహంకారమును వివర్జితః- విడిచినవారును ద్వైతభావపరిత్యాగీ- ద్వైతభావ- ద్వైతభావమును జీవాత్మ పరమాత్మభేదభావమును) పరిత్యాగీ- విడిచినవాడును (యః= ఎవడో తస్య- వానికి దీక్షా. గురుమంత్రదీక్షను విధీయ్యతే- ధించబడుచున్నది.

తా॥ మనోత్యాగముతో గూడుకొనియున్నవాడును కోపాహంకారములను విడిచినవారును జీవేశ్వరులయందు భేదబుద్ధిని లేనివాడును ఎ

వడో వానికే గురుమంత్రదీక్షను విధింపబడి యున్నది.

శ్లో॥ ఏతల్లక్షణయుక్తత్వం । సర్వభూతహితేరతం ।
నిర్మలంజీవితేయస్య । తస్యదీక్షావిధీయతే ॥ 246

టీక= ఏతల్లక్షణయుక్తత్వం- ఏతల్లక్షణ- ఈ పూర్వోక్తమైన చిహ్నములతో యుక్తత్వం- కూడుకొని యుండుటయును సర్వభూతహితేరతం- సర్వభూత- సమస్తజీవులకును హితే- ఇష్టమైన దానియందు రతం- ఆసక్తమైనది యును నిర్మలం- స్వచ్ఛమైనదియును జీవితం= ప్రాణధారణ యును యస్య ఎవనికి (అస్తికలదో) తస్య- వానికిదీక్షా- గురుమంత్రదీక్షను విధీయతే- విధింపబడియున్నది:

తా॥ ఎవనికి ఈపూర్వము చెప్పినచిహ్నములతో గూడుకొనుటయు సమస్తజీవులకు నిష్టమైనొనర్చుట యందాసక్తిగలదియును నిర్మలమున గు ప్రాణధారణమునుగలదో వానికే గురుమంత్ర దీక్షను విధింపబడి యున్నది;

శ్లో॥ క్రియయాచాన్వితంపూర్వం । దీక్షాజాలం నిరూపితం ।
మంత్రదీక్షాభిధః సాంగో । పాంగంసర్వంశివోదితం ॥ 250

టీక- పూర్వం- ముందు క్రియయాచ- కర్మతో (గురుమంత్రదీక్షా కర్మతో) అన్వితం- కూడుకొనిన వానిగూర్చి దీక్షాజాలం- మంత్రదీక్షా సముదాయము నిరూపితం- నిరూపింప బడినది మంత్రదీక్షాభిధం- మంత్రదీక్షయను పేరుగల సాంగోపాంగం- అంగోపాంగములతోఁగూడుకొనిన (సాధనములతోను- ఉపసాధనములతో గూడుకొనిన)సర్వం- సమస్తమున్ను శివోదితం- శివ-ఈశ్వరునిచేత ఉదితం-చెప్పఁబడినది.

తా॥ ఓ పార్వతీ ముందు గురుమంత్ర దీక్షాకర్మముతో గూడుకొనిన వానినిగూర్చి మంత్రదీక్షా సముదాయము నిరూపింపబడినది. మంత్రదీక్ష యనుపేరుగలిగి సాధనోపసాధనములతో గూడుకొనినదంతయు ఈశ్వరునిచేత చెప్పబడినది.

శ్లో॥ క్రియయాస్యాద్విరహితాం । గురుసాయుజ్యదాయినీం ।
గురుదీక్షాంవినాకోవా । గురుత్వాచారపాలకః ॥ 251

టీక॥ క్రియయా॥దీక్షాకర్మముతో విరహితాం॥ శూన్యమైనదియును, గురుసాయుజ్యదాయినీం= గురు= గురువుతోటి, సాయుజ్య= సాయుజ్యమును, దాయినీం= ఇచ్చునట్టిది యునగు, గురుదీక్షాంవినా= గురుమంత్ర దీక్షలేకుండా, కోవా= ఎవడు, గురుత్వాచారపాలకః= గురుత్వ= గురుత్వమగుటయొక్క, ఆచార= నడవడికను, పాలకః= పరిపాలించెడివాడు, భవేత్= అగును.

తా॥ దీక్షాకర్మతో శూన్యమైనదియును గురుసాయుజ్యముఇచ్చునదియునగు గురుమంత్రదీక్ష లేకుండా ఎవడు గురుత్వముయొక్క యాచారమును, పరిపాలించెడి వాడగును, (అనగా)ఎవడును గురుత్వాచారమును పరిపాలించెడివాడు కాడని భావము.

శ్లో॥ శక్తోనచాపిశక్తోవా । దైశికాంఘ్రింసమాశ్రయేత్ ।
తస్యజన్మాస్తిసఫలం । భోగమోక్షఫలప్రదం ॥ 252

టీక= శక్తః= సమర్థుడైనను, నచాపిశక్తోవా= సమర్థుడు కాకపోయినను, దైశికాంఘ్రిం= దైశిక= గురుసంబంధమైన, అంఘ్రిం= పాదమును, సమాశ్రయేత్= ఆశ్రయించెనేని, తస్య= వానియొక్క, భోగమోక్షఫలప్రదం=భోగ= సుఖముయొక్క, జన్మ= పుట్టుకయు,మోక్ష= ముక్తియొక్కయు,ఫల=ఫలమును, ప్రదం= ఇచ్చునదై, సఫల సార్థకమైనదై, అస్తి= ఉంచున్నది:

తా॥ ఓ పార్వతీ సమర్థుడైనను అసమర్థుడైనను గురుపాదమునాశ్రయించెనేని భోగమోక్షములయొక్క ఫలమును జన్మసార్థకమును,గలుగుచున్నది.

శ్లో॥ అన్యన్తచిత్తపక్వస్య । శ్రద్ధాభక్తియుతస్యచ ।

ప్రవక్తవ్యమిదందేవి । మమాత్మప్రీతయేసదా ॥ 253

టీక= హేదేవీ= ఓ పార్వతీ, ఇదం=ఇది, అత్యన్తచిత్తపక్వస్య= అత్యన్త= మిక్కిలి, చిత్తపక్వస్య= మనోపరిపక్వముగల, శ్రద్ధాభక్తియుతస్యచ= శ్రద్ధా= ఆసక్తితోను, భక్తి= పూజ్యాను రాగముతోను, యుతస్య=గూడుకొనినవానికి, సదా= ఎల్లప్పుడు' మమ=నాయొక్క, ఆత్మప్రీతయే= మనస్సుసంతోషముకొఱకు, వక్తవ్యం= చెప్పదగినది.

తా॥ ఓ పార్వతీ? ఇదిమిక్కిలి మనోపరిపక్వముకలిగిన శ్రద్ధాభక్తితో గూడుకొనినవానికి నామనస్సంతోషముకొరకు నెల్లప్పుడు చేప్పదగినది.

శ్లో॥ సచ్చిదానందరూపాయ । వ్యాపినేపరమాత్మనే ।
నమశ్శ్రీగురునాథాయ ॥ ప్రకాశానందమూర్తయే ॥ 254

టీక- సచ్చిదానందరూపాయ- సత్- బ్రహ్మము, చిత్- జ్ఞానమును, ఆనంద- ఆనందమును, రూపాయ- స్వరూపముగా గలవాడును, వ్యాపినే- అంతటా వ్యాపించియుండెడివాడును, ప్రకాశానందమూర్తయే- ప్రకాశ- వెలుగుచున్న, అనంద- సంతోషమే, మూర్తయే-ఆకారగా గలవాడును, పరమాత్మనే- పరమాత్మ స్వరూపుడునగు; శ్రీగునాథాయ- ప్రకాశ మానుడగు గురునాథుని కొఱకు, నమః- నమస్కారము,

తా॥ ఓ పార్వతీ? సచ్చిదానంద స్వరూపుడును అంతటా వ్యాపించి యుండెడివాడును ప్రకాశమానమగు సంతోషమే రూపముగలవాడునుపరమాత్మ స్వరూపుడునగు శ్రీగురునాథునికొఱకునమస్కారము.

శ్లో॥ సత్యానందస్వధైఖరూపాయ । బోధైకసుఖకారిణే ।
నమోవేదాంతవేద్యాయ । గురవేబుద్ధిసాక్షిణే ॥ 255

టీక= సత్యానంద స్వరూపాయ= సత్య= సత్యమును, (భూతభవిష్యద్వర్తమాన కాలములయందు నాశనము లేకుండుటయును),ఆనంద= సంతోషమును, స్వరూపాయ= స్వరూపముగా గలవాడును,బోధైకసుఖరూపిణే= బోధ=జ్ఞానమే, ఏక= ముఖ్యమగు; సుఖరూపిణే సుఖస్వరూపముగా గలవాడును, వేదాన్తవేద్యాయ= వేదాన్త= ఉపనిషత్తులచేత, వేద్యాయ= తెలిసికొన దగినవాడును' బుద్ధిసాక్షిణే- బుద్ధి= జ్ఞానము, సాక్షిణే= ద్రష్టయునగు, గురవే= గురుస్వరూపుని కొఱకు, నమః= నమస్కారము.

తా॥ సత్యానంద స్వరూపుడును జ్ఞానమే ముఖ్యమైన సుఖస్వరూపముగలవాడును ఉపనిషత్తులచే దెలిసికొన దగినవాడును బుద్ధిసాక్షియునగు గురుస్వరూపుని కొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ నమస్తేనాథభగవాన్ । శివాయగురురూపిణే ।
విద్యావతారసంసిద్ధ్యై । స్వీకృతానేకవిగ్రహా ॥ 256

టీక= హేనాథ= ఓస్వామీ, హేభగవాన్= షడ్గుణైశ్వర్య సంపన్నుడవగు ఓ స్వామీ, విద్యావతారసంసిద్ధ్యై= విద్యావతార=జ్ఞానావతారముయొక్క, సంసిద్ధ్యై= సిద్ధికొరకు స్వీకృతానేకవిగ్రహా=స్వీకృత= పొందబడిన, అనేకవిగ్రహా= అనేకరూపములుగల ఓ స్వామీ శివాయ= మంగళస్వరూపుడవును గురురూపిణే= గురుస్వరూపుడవునగు తే= నీకొఱకు, నమః= నమస్కారము.

తా॥ ఓ స్వామీ? జ్ఞానావతారముయొక్క సంసిద్ధికొరకు స్వీకరింపబడిన అనేక రూపములుగల స్వామీ? మంగళ స్వరూపుడవును గురుస్వరూపుడవునగు నీకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ నవాయనవరూపాయ । పరమార్థైకరూపిణే ।
సర్వాజ్ఞానతమోభేద । భానవేచిద్ఘనాయతే॥ 257

శ్లో॥ స్వతంత్రాయదయాక్లుప్త । విగ్రహాయశివాత్మనే ।

పరతంత్రాయభక్తానాం ॥ భవ్యానాంభవ్యరూపిణే ॥ 258

శ్లో॥ వివేకినాంవివేకాయ । విమర్శాయవిమర్శినాం ।
ప్రకాశినాంప్రకాశాయ । జ్ఞానినాంజ్ఞానరూపిణే ॥ 259
శ్లో॥ పురస్తాత్పార్శ్వయోఃపృష్ఠే ॥ నమస్కుర్యాదుపర్యధః ।
సదామచ్చిత్తరూపేణ । విధేహిభవదాసనం ॥ 260

టీక= నవాయ= నూతన స్వరూపుడవును, నవరూపాయ= నూతనమైనఆకారముగల వాడవును, పరమార్థైకరూపిణే= పరమార్థ ఉత్కృష్టమైనకేవల పరమాత్మస్వరూపే ఏక= ముఖ్యమగు, రూపిణే=స్వరూపముగా గలవాడును, సర్వాజ్ఞానతమోభేదభానవే= సర్వ=సమస్తమయిన, అజ్ఞాన= అజ్ఞానమనెడి, తమః= చీకటిని, భేద= భేధించుటకు, భానవే=సూర్యుడవును, చిద్ఘనాయ= ప్రకాశాధిక్యము గలవాడవును, స్వతంత్రాయ= స్వతంత్రుడవును, (పరాధీనుడవు కానివాడవును) దయాక్లుప్తవిగ్రహాయ= దయ= కరుణచేత, క్లుప్త=చేయబడిన విగ్రహాయ=ఆకారము గలవాడవును, శివాత్మనే= ఈశ్వరస్వరూపుడవును. భవ్యానాం= మంగళ స్వరూపులైన, భక్తానాం= భక్తులకు పరతంత్రాయ= స్వాధీను డవును, భవ్యరూపిణే= మంగళ స్వరూపుడవును, వివేకినాం= జ్ఞానవంతులయొక్క, వివేకాయ= జ్ఞానస్వరూపుడవును, విమర్శినాం= విచారించెడి వారలయొక్క, విమర్శాయ=విచారణస్వరూపుడవును, ప్రకాశినాం= ప్రకాశముగల వాటియొక్క, ప్రకాశాయ= ప్రకాశస్వరూపుడవును, జ్ఞానినాం=జ్ఞానులయొక్క, జ్ఞానస్వరూపిణే- జ్ఞానస్వరూపము గల వాడవునగు, తే= నీకొఱకు, పురస్తాత్= ముందరను. పార్శ్వయోః= ప్రక్కలయందును; పృష్ఠే=వెనుకభాగమునందును, ఉపరి= మీదిభాగమునందును అధః=క్రిందిభాగమునందును నమస్కుర్యాత్= నమస్కరించ వలయును, సదా= ఎల్లప్పుడు మచ్చిత్తరూపేణ= మత్= నాయొక్క చిత్తరూపేణ=మనోరూపముతో భవదాసనం= నీయందుండునటుల విధేహి= చేయుము.

తా॥ ఓపార్వతీ? నవీనుడవును నూతనస్వరూపుడవును ముఖ్యమైనపరమాత్మ స్వరూపుడవును సమస్తమైన అజ్ఞానమనెడి అంధకారము భేదించుటకు సూర్య స్వరూపుడవును ప్రకాశాధిక్యము గలవాడవును స్వతంత్రుడవునుకరుణచేత పొందబడిన ఆకారము గలవాడవును ఈశ్వరస్వరూపుడవును పరమ భక్తులకు స్వాధీనుడవును వివేకులకు వివేక స్వరూపుడవును విచారణ చేయువారలకు విచారస్వరూపుడవును ప్రకాశించువారలకు ప్రకాశస్వరూపుడవును జ్ఞానులకు జ్ఞానస్వరూపుడవునగు సద్గురుస్వరూపుడవైననీకొరకు నమస్కారమని పురోభాగమునందును పార్శ్వములయందును వెనుకభాగమునందును మీదను క్రిందను అంతటను నమస్కరించ వలయును, ఇట్లునమస్కరించి ఓస్వామీ నీదివ్యస్వరూపమునందే నాచిత్తము నిలిచియుండు నటుల జేయుమనిసద్గురువును ప్రార్థించ వలయును.

శ్లో॥ శ్రీగురుంపరమానందం । వన్దేఽఽనందవిగ్రహం ।
యస్యసన్నిధిమాత్రేణ । చిదానందాయతేనమః ॥ 261

టీక= ఆనందవిగ్రహం- ఆనంద= బ్రహ్మానందమే విగ్రహం= ఆకారముగాగలవాడును పరమానందం= శ్రేష్ఠమైన యానందుడునగు శ్రీగురుం= ప్రకాశమానుడగు సద్గురువునుగూర్చి (అహం- నేను) వందే నమస్కరించు చున్నాను, యస్య= ఏపనియొక్క సన్నిధిమాత్రేణ= సమీపముచేతనే చిదానందాయతే= జ్ఞానమును ఆనందమును గలుగజేయబడునో (తస్య- వానికి) నమః- నమస్కారము.

తా॥ ఆనందవిగ్రహుండును శ్రేష్ఠమైన ఆనందుడునగు సద్గురువును గూర్చి నమస్కరించుచున్నాను ఏసద్గురువుయొక్క సామీప్యము చేతనే జ్ఞానానందములు కలుగుచున్నవో అట్టియానంద స్వరూపుడైన సద్గురువునకు నమస్కారము.

శ్లో॥ నమోస్తుగురవేతుభ్యం । సహజానందరూపిణే ।

యస్యవాగమృతంహన్తి । విషంసంసారసంజ్ఞికం ॥ 262

టీక= యస్య- ఏవనియొక్క- వాగమృతం- వాక్కనెడి యమృతము సంసారసంజ్ఞికం- సంసారమను పేరుగల విషం= గరళమును హన్తి- నశింపజేయుచున్నదో (తస్మై- అటువంటి) సహజానందరూపిణే= సహజమైన అనందమే స్వరూపముగాగల గురవే_ గురుస్వరూపుడైన♦ తుభ్యం- నీకొఱకు నమః_ నమస్కారము అస్తు♦ అగును.

తా॥ ఏగురువుయొక్క వాక్కు యనెడు అమృతము సంసారమనెడిపేరుగల గరళమును నశింపజేయుచున్నదో అట్టిసహజానంద స్వరూపుడవును సద్గురుస్వరూపుడవునగు నీకొఱకు నమస్కారము అగుగాక;

శ్లో॥ నానాయుక్త్యోపదేశేన । తారితాశిష్యసంతతిః ।
తత్కృపాసార వేదేన । గురుచిత్పదమచ్యుతం ॥ 263

టీక- శిష్యసంతతిః- శిష్యులయొక్క పారంపర్యము నానాయుక్త్యోపదేశేన- నానా- అనేక విధములయిన యుక్త- యోగములయొక్క ఉపదేశేన- చెప్పుటచేతను తారితా_ తరింపజేయబడినది తత్కృపాసార వేదేన_ తత్ - ఆగురువుయొక్క కృపాసార- దయాసారమును వేదేన- తెలిసి కొనుటచేతను గురుచిత్పదం_ గురువుయొక్క చిత్పదం- జ్ఞానస్థానము అచ్యుతం- నాశనరహితమైనది (భవతి- అగుచున్నది)

తా॥ అనేకవిధములైన యోగములయొక్కయుపదేశముచేత శిష్యులయొక్క పారంపర్యము తరింపజేయబడినది, గురుకృపాసారమును దెలిసికొనుటచేత గురుసంబంధమగు జ్ఞానపదము నసించనిదిఅగుచున్నది.

శ్లో॥ అచ్యుతాయనమస్తస్మై గురవేపరమాత్మనే ।
స్వారామోక్తపదేచ్ఛానాం । దత్తంయేనాచ్యుతంపదం ॥264

టీక= యేన_ ఎవనిచేతను స్వారామోక్తపదేచ్ఛానాం- స్వారామ

ఆత్మారామబ్రహ్మమును గురించి ఉక్త- చెప్పబడిన పద- స్థానమునం దు ఇచ్ఛానాం- కోరికగలవారలకు అచ్యుతం- నాశన రహితమైన పదం- స్థానము దత్తం- ఇవ్వబడినదో, తస్మై- అటువంటి, అచ్యుతాయ- నాశనరహితుడగు, పరమాత్మనే= పరమాత్మస్వరూపుడైన గురవే- గురువుకొఱకు నమః— నమస్కారము;

తా॥ ఏగురువువలన ఆత్మస్వరూపమునందు క్రీడించెడు వారలను జెప్పబడినదో అట్టి మోక్షపదమునందు కోరికగలవారలకు నాశనరహితమైన ముక్తిపదము ఇవ్వబడినదో అటువంటి నాశన రహితమైన పరమాత్మస్వరూపుడగు గురువుకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ నమోఽచ్యుతాయగురవే । అజ్ఞాన ధ్వాంతభానవే ।
శిష్యసన్మార్గపటవే కృపా పియూష సింధవే ॥ 265

టీక= అజ్ఞానధ్వాంతభానవే- అజ్ఞాన-అజ్ఞానమనెడి. ధ్వాంత- అంధకారమైన చీకటికి భానవే- సూర్యుడైనవాడును శిష్యసన్మార్గపటవే- శిష్య- శిష్యులయొక్క. సన్మార్గ- మంచిమార్గమునందు పటవే- సమర్థుడును కృపాపియూషసింధవే- కృపా-దయయనెడి, పియూష- అమృతమునకు సింధవే- సముద్రుడును, అచ్యుతాయ- నాశనములేనివాడునగు గురవే- సద్గురువుకొఱకు. నమః- నమస్కారము.

తా॥ అజ్ఞానమను చీకటికి సూర్యుడును శిష్యసన్మార్గమునందు సమర్థుడును దయయనెడి యమృతమునకు సముద్రుడును నాశనరహితుడునగు సద్గురువుకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ ఓమచ్యుతాయగురవే శిష్యసంసార సేతవే ।
భక్తకార్యైక సింహాయ నమస్తే చిత్సుఖాత్మనే ॥ 266

టీక= శిష్యసంసారసేతవే- శిష్య- శిష్యులయొక్క, సంసార- సంసారమునకు, సేతవే= కట్టయైనవాడవును, (బంధించువాడవును) భ

క్తకార్యైకసింహాయ= భక్త- భక్తులయొక్క, కార్య- పనులకు, ఏక సింహాయ= ముఖ్యమైన సమర్థుడవును, చిత్సుఖాత్మనే= జ్ఞానానంద స్వరూపుడవును, ఓం. ఓంకారమగు ప్రణవస్వరూపుడవును, అచ్యుతాయ- నాశనరహితుడవునగు గురవే= గురుడవైన, తే- నీకొఱకు నమః- నమస్కారము:

తా॥ శిష్యుల సంసారములను బాధించి అడ్డగించెడువాడవును, భక్తుల కార్యములను నెరవేర్చుటకు ముఖ్యమైనసమర్థుడవును, జ్ఞానానందస్వరూపుడవును, ప్రణవస్వరూపుడవును, నాశనరహితుడవునగు గురుడవైన నీకొఱకు నమస్కారము.

శ్లో॥ గురునామసమం దైవం । నపితా నచ బాంధవః ।
గురునామః సమస్స్వామీ । నేదృశం పరమం పదమ్ ॥ 267

టీక= గురునామసమం- గురు గురువుయొక్క, నామ- పేరుతో సమం- సమానమైన, దైవం- దైవము, పితా- తండ్రి, న- కాదు, బాంధవాః- బంధువులు, న- కారు, గురునామసమః- గురువుయొక్క నామముతో సమానము, స్వామీ- ఈశ్వరుడును, ఈదృశం- ఇటువంటి, పరమంపదం- మోక్షపదమును, న- కాదు.

తా॥ గురువుయొక్క పేరుతో సమానమైనదైవము తండ్రియును, బాంధవులునుగారు, ఈశ్వరుడును పరమపదమును, గురు నామముతో సమానములుగావని భావము.

శ్లో॥ ఏకాక్షరప్రదాతారం । యోగురుం నైవమన్యతే ।
శ్వానయోని శతంగత్వా । చండాలేష్వభిజాయతే ॥ 268

టీక= యః- ఎవడు, ఏకాక్షరప్రదాతారం- ఏకాక్షర- ఓంకారమైన ప్రణవమును, ప్రదాతారం- ఇచ్చెడి, గురుం- గురువును- నైవమన్యతే- తలంచడో, (సః- వాడు) శ్వానయోనిశతం- శ్వాన- కుక్క

లయొక్క; యోని- జన్మస్థానములయొక్క, శతం - నూటిని గత్వా- పొంది చండాలేషు- చండాలులయందు అభిజాయతే-పుట్టుచున్నాడు

తా॥ ఎవడు ఒకటియగు నాశరహితమైన ప్రణవోపదేశమును చేసిన సద్గురువును దలంచడో వాడు నూరుసారులు కుక్క- యోనుల యందు జన్మించి కడపట చండాలులయందు పుట్టుచున్నాడు.

శ్లో॥ గురుత్యాగాద్భవేన్మృత్యుః మంత్రత్యాగాద్దరిద్రతా।
గురుమంత్రపరిత్యాగీ రౌరవం నరకం వ్రజేత్ ॥ 269

టీక- గురుత్యాగాత్ - గురు- గురువును, త్యాగాత్ - విడుచుట వలన మృత్యుః- మరణమును, మంత్రత్యాగాత్ - మంత్ర- మంత్రము ను త్యాగాత్ - విడుచుటవలన దరిద్రతా- దారిద్ర్యమును భవేత్ - కలుగును; గురుమంత్ర పరిత్యాగీ- గురు- గురువును మంత్ర- మం త్రమును, పరిత్యాగీ- విడిచినవాడు రౌరవం- రౌరవమను పెరుగల నరకం- నరకమును వ్రజేత్ - పొందును.

తా॥ ఓపార్వతీ గురువును విడుచుటవలన మరణమును, మంత్ర మును విడుచుటవలన దారిద్ర్యమును కలుగును. గురువును మంత్ర మును రెంటిని విడుచుటవలన రౌరవమనుపెరుగల గొప్ప నరకము ను బొందునని భావము.

శ్లో॥ శివక్రోధాద్గురుస్త్రాతా । గురుక్రోధాచ్ఛివోనహి ।
తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన । గురోరాజ్ఞాం నలంఘయేత్ ॥ 270

టీక= శివక్రోధాత్ = ఈశ్వరునియొక్క కోపమువలన, గురుః= గురువు, త్రాతా= రక్షించగలడు, గురుక్రోధాత్ = గురువుయొక్క కోపమునుండి, శివః= ఈశ్వరుడు; నహి= రక్షించలేడు, తస్మాత్ - ఆకారణమువలన, సర్వప్రయత్నేన= అన్నిప్రయత్నములచేతను, గు రోః= గురువుయొక్క, ఆజ్ఞాం= ఆజ్ఞను, నలంఘయేత్ = అతిక్రమిం

చగూడదు,

తా॥ ఈశ్వరునియొక్క కోపమునుండి గురువు రక్షించగలడు; గురువుయొక్క అగ్రహమునుండి శివుడు రక్షించలేడు ఆకారణమువలన సర్వవిధములచేతను గురువుయొక్క ఆజ్ఞను అతిక్రమించగూడదు అని భావము.

శ్లో॥ సంసారసాగర సముద్ధరణైకమంత్రం । బ్రహ్మాదిదేవ మునిపూ
జితసిద్ధమంత్రం । దారిద్ర్య దుఃఖ భవరోగ వినాశమంత్రం ।
వందేమహాభయహరం గురురాజమంత్రం ॥ 271

టీక= సంసా...మంత్రం- సంసార- సంసారమనెడి, (జనన మరణ ప్రవాహరూపమైన దేహమే సంసారము) సాగర- సముద్రమునుండి సముద్ధరణ. (ఎత్తిరక్షించుటయందు) ఏకమంత్రం ముఖ్యమైనమంత్రమును, బ్రహ్మా..మంత్రం= బ్రహ్మాది- బ్రహ్మామొదలైన, దేవ-దేవతలచేతను, ముని= ఋషులచేతను, పూజితం= పూజింపబడిన, సిద్ధమంత్రం= సిద్ధినిపొందించెడి మంత్రమును, దారి...మంత్రం= దారిద్ర్య= దరిద్రముయొక్క, దుఃఖ= దుఃఖమును, భవ= సంసారమనెడి రోగ= వ్యాధిని, వినాశమంత్రం= నశింపజేసెడిమంత్రమును, మహాభయహరం= గొప్పభయమును హరించెడిదియునగు, గురురాజమంత్రం= గురురాజమంత్రమునుగూర్చి, వన్దే= నమస్కరించుచున్నాను:

తా॥ సంసార సముద్రమునుండి ఎత్తిరక్షించుటకు ముఖ్యమైన మంత్రమును బ్రహ్మమొదలైన దేవతలచేతను ఋషులచేతను బూజింపబడి సిద్ధిపొందించెడు మంత్రమును, దరిద్రదుఃఖములను సంసారరోగమును నశింపజేసెడు మంత్రమును, గొప్ప భయమును హరించునదియునగు గురురాజమంత్రమునుగూర్చి నేను నమస్కరించుచున్నానని భావము;

శ్లో॥ సప్తకోటి మహామంత్రాః । చిత్తవిభ్రమ కారకాః ।
ఏకఏవ పరోమంత్రో గురురిత్యక్షరద్వయమ్ ॥ 272

టీక= సప్త... మంత్రాః— సప్తకోటి' ఏడుకోట్ల, మహామంత్రాః మహామంత్రములు, చిత్తవిభ్రమకారకాః= చిత్తవిభ్రమ= మనోభ్రాంతిని, కారకాః= కారణమైనవిగా, (భవన్తి= అగుచున్నవి) గురురితి= గురువనెడి, అక్షరద్వయం- రెండక్షరములుగల ప్రణవమంత్రము, ఏకం ఒక్కటే, మంత్రఏవ= మంత్రమే, పరః= శ్రేష్ఠమైనది:

తా॥ ఏడుకోట్ల మహామంత్రములును మనోభ్రమను గలుగజేయును గురువుయనెడి రెండక్షరములు గల ప్రణవ మంత్రమే శ్రేష్ఠమైనదని, భావము.

శ్లో॥ యస్యప్రసాదాదహమేవసర్వం మయ్యేవసర్వంపరికల్పితంచ।
ఇత్థంవిజానామిసదాత్మరూపం। తస్యాంఘ్రిపద్మంప్రణతోస్మినిత్యం॥ 273

టీక= యస్య= ఏగురువుయొక్క, ప్రసాదాత్= అనుగ్రహమువలన, అహమేవ= నేనే, సర్వం— సమస్తమును, (భవామి= అగుచున్నాను) మయ్యేవ= నాయందే, సర్వం= సమస్తమును, పరికల్పితంచ= కల్పింపబడినవి, (భవతి- అగుచున్నవి) ఇత్థం= ఈప్రకారముగా, సదాత్మరూపం= పరమాత్మ స్వరూపమును, విజానామి= తెలిసికొనుచున్నానో, తస్య= ఆగురువుయొక్క, అంఘ్రిపద్మం= పాదపద్మములను గూర్చి, నిత్యం= ఎల్లప్పుడును, ప్రణతోస్మి= నమస్కరించుచున్నాను.

తా॥ నేనే సర్వమగుచున్నాను, నాయందే సర్వమును గల్పింపబడుచున్నవి, యేగురువుయొక్క అనుగ్రహమువలన యీప్రకారముగా పరమాత్మస్వరూపమును దెలిసికొను చున్నానో అట్టి సద్గురువుయొక్క పాదపద్మములను గూర్చి ఎల్లప్పుడును నమస్కరించు చున్నాను.

శ్లో॥ అజ్ఞానతిమిరాంధస్య। విషయాకాంతచేతసః।
జ్ఞానప్రభాప్రదానేన ప్రసాదంకురుమేప్రభో॥ 274

టీక= హేప్రభో. ఓస్వామీ, అజ్ఞానమితిరాంధస్య= అజ్ఞాన= అ

జ్ఞానమనెడి, తిమిర= చీకటిచేతను, అంధస్య= గ్రుడ్డివాడను, విషయా
క్రాంతచేతసః- విషయః శబ్దాది విషయములచేతను, ఆక్రాంత- ఆక్రమింపబడిన, చేతసః- మనస్సు గలవాడనగు, మే- నాకు, జ్ఞానప్రభాప్రదానేన- జ్ఞాన- పరమాత్మ జ్ఞానమనెడి, ప్రభా- కాంతిని, ప్రదానేన= కలుగ జేయునట్టి, ప్రసాదం- అనుగ్రహమును, కురు- చేయుము;

తా॥ శబ్ద స్పర్శ రూప రసగంధాది విషయముల యందాసక్తమైన, మనస్సుగలిగి పరమాత్మ స్వరూపమైన నన్ను నేను తెలిసి కొనక పోవుట యనెడి అజ్ఞానాంధకారముచేత గ్రుడ్డివాడనగు నాకు పరమాత్మ స్వరూపమే నేననెడి ఆత్మజ్ఞానముయొక్క తేజస్సును ఇచ్చుటకొఱకు నన్ను అనుగ్రహించుమని సద్గురువును ప్రార్థించ వలయును.

ఇతి శ్రీ స్కాందపురాణె, ఉత్తరఖండే ఉమామహేశ్వర సంవాదే గురు గీతాయాంకామ్యజపస్థాన జ్ఞానప్రదానాది ప్రశంసనంనామ చతుర్థోధ్యాయః

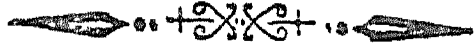
గద్య॥ ఇది స్కాందపురాణాంతర్గత ఉత్తరఖండమునందున్న ఉమామహేశ్వర సంవాదమునందలి గురుగీతయందు గురుగీతామంత్ర జపస్థాన, జ్ఞాన, ఫలప్రదానము మొదలైన వానియొక్క ప్రశంసనము శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశిక ప్రభుస్వాములవారి ప్రియశిష్యులైన పీల్లానా శంకరరావుగారిచే. టీకా తాత్పర్యముల ను రచియింపబడిన చతుర్థా ధ్యాయముసర్వంబును.

సమాప్తము

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః;
అథ గుర్వష్టకారంభః

గుర్వష్టకములు ఆరంభము

శ్లో॥ కళత్రంధనంపుత్రపౌత్రాదిసర్వం ।
గృహంబాంధవాఃసర్వమేతద్ధిజాతం ।
గురోరంఘ్రిపద్మేమనశ్చేన్నలగ్నం ।
తతఃకిం,తతఃకిం,తతఃకిం,తతకిం, ॥

టీక= యస్య- ఎవనికి, కళత్రం- భార్యయును, ధనం- ధనమును, పుత్రపౌత్రాది= పుత్ర- పుత్రులును, పౌత్ర- మనుమలును, ఆది- మొదలైన, సర్వం- సమస్తమును, గృహం- ఇల్లును, బాంధవాః-బంధువులున. జాతం- పుట్టిన, ఏతత్- ఈ, సర్వంహి= సమస్తమును, అస్తి-కలిగియుండినను, తస్య- వానియొక్క, మనః- మనస్సు- గురోః-గురువుయొక్క అంఘ్రిపద్మే, పాదపద్మములయందు నలగ్నంచేత్- కూడుకొనక పోయినయడల తతః- ఆసమస్తము నుండుటవలన కిం-ఏమిప్రయోజనము తతః- ఆసమస్తము నుండుటవలన కిం- ఏమిప్రయోజనము తతః ఆసమస్తము నుండుటవలన కిం- ఏమిప్రయోజనము తతః- ఆసమస్తము నుండుటవలన కిం- ఏమిపయోజనము;

తా॥ మనస్సు గురుపాదపద్మములయందు బొందనిమనుజునకు భార్యయును ధనమును కొమాళ్లును మనుమలును మొదలగు సర్వమును గృహమును బంధువులును ఇవియున్నియును కలిగియుండినను ప్రయోజనము లేదని భావము.

శ్లో॥ షడంగాదివేదోముఖే శాస్త్రవిద్యా ।
కవిత్వాదిగద్యం సుపద్యంకరోతి ।
గురోరంఘ్రిపద్మే మనశ్చేన్నలగ్నం ।

తతఃకిం,తతఃకిం,తతఃకిం,తతఃకిం 2

టీక= (యస్య-ఎవనియొక్క) ముఖే. ముఖమునందు షడంగాదివేదః- షడంగాది- షడంగములు మొదలైనవాటితో గూడుకొనినశిక్షా వ్యాకరణము ఛందస్సు, నిరుక్తము; జ్యోతిషము. కల్పము (ఇవిషడంగములు) వేదః- వేదములును శాస్త్రవిద్యా- శాస్త్రవిద్యయును కవిత్వాది- కవనము మొదలైనవాటిని గద్యం- గద్యమును సుపద్యం- శ్లోకమునున్ను కరోతి- చేయబడు చున్నవో తస్య- వానియొక్క మనః= మనస్సు గురోః- గురువుయొక్క అంఘ్రిపద్మే- పాదపద్మములయందు నలగ్నంచేత్ - కూడుకొనక పోయినయెడల తతః- ఆసమస్తమునుండుటవలన కిం- ఏమిప్రయోజనము తతః- ఆసమస్తము నుండుటవలన కిం- ఏమిప్రయోజనము తతః- ఆసమస్తము నుండుటవలన కిం- ఏమిప్రయోజనము; శేషముసులభము.

తా॥ ఎవనిమనస్సు గురుచరణారవిందముల యందాసక్తము గాకయుండునో వానియొక్క ముఖమునందు షడంగములతో గూడుకొనిన వేదములును శాస్త్రములును గద్య పద్యాది కావ్యములును రచనను; జేయంబడి యుండినను యేమియును ప్రయోజనము లేదని భావము.

శ్లో॥ విదేశేషుమాన్యః స్వదేశేషుధన్యః ।
సదాచారనిత్యః సువృత్తిర్నచాన్యః ।
గురోరంఘ్రిపద్మే మనశ్చేన్నలగ్నం ।
తతఃకింతతఃకింతతఃకింతతఃకిం ॥ 3

టీక= విదేశేషు- ఇతర దేశములయందు మాన్యః- పూజ్యుడును, స్వదేశేషు- తనదేశమునందు ధన్యః- పుణ్యాత్ముడు సదాచారనిత్యః- సదాచార- మంచియాచారమునందు నిత్యః- ఎల్లప్పుడు నుండువాడును సువృత్తి- మంచి నడవడిక గలవాడును నచాన్యః- దుర్వృత్తి లేనివాడును (యః- యెవడో తస్య- వానియొక్క) మనః- మనస్సు గురోః-

గురువుయొక్క, అంఘ్రిపద్మే- పాదపద్మములయందు. నలగ్నంచేత్ - కూడుకొనకపోయెనేని, తతః- ఆసమస్తము నుండుటవలన, కిం- ఏమి ప్రయోజనము. (శేషము సులభము.)

తా॥ జనుడు ఇతరదేశములయందు పూజ్యుడుగానుండినను తన దేశమందు పుణ్యాత్ముడుగా నుండినను స్థిరమైన శిష్టాచారములుగలవాడుగానుండినను మంచినడతగలవాడుగానుండినను వాని మనస్సు సద్గురుపాదపద్మములయందాసక్తము కానియెడల యేమియును బ్రయోజనములేదని భావము.

శ్లో॥ క్షమామండలే భూప భూపాలబృందం ।
సదాసేవ్యతే యస్య పాదారవిందం ।
గురోరంఘ్రిపద్మే మనశ్చేన్నలగ్నం ।
తతఃకిం తతఃకిం తతఃకిం తతఃకిం ॥

టీక= యస్య=ఎవనియొక్క- పాదారవిందం= పాదపద్మములను క్షమామండలే= భూమండలమునందు భూపభూపాలబృందం= రాజరాజులయొక్క సమూహము- సదా=ఎల్లప్పుడును సేవ్యతే-సేవించబడువాడుగానుండినను (తస్య-వానియొక్క) మనః- మనస్సు గురోః గురువుయొక్క అంఘ్రిపద్మే- పాదపద్మములయందు నలగ్నంచేత్= కూడుకొనకపోయెనేని తతః- ఆసమస్తమునుండుటవలన కిం= ఏమి ప్రయోజనము. (శేషము సులభము)

తా॥ భూమండలమునందు తనపాదపద్మములను రాజరాజులసమూహము సేవించుచుండెడువాడుగానుండినను వానియొక్క మనస్సు గురుపాదపద్మములయందాసక్తము కానియెడల ప్రయోజనమేమియును లేదని భావము.

శ్లో॥ నభోగే నయోగే నవా రాజ్యభోగే ।
నకాంతాముఖే నైవవిత్తేన యుక్తః ।

గురోరంఘ్రిపద్మే మనశ్చేన్నలగ్నం ।
తతఃకిం తతఃకిం తతఃకిం తతఃకిం ॥

టీక= నభోగేన- ఆకాశగమనముతోను యోగేన=యోగముతోను రాజ్యభోగేన= రాజ్యభోగములతోను విత్తేన= ధనముతోను కాంతాముఖేనైవ= స్త్రీ మొదలైనవాటితోను యుక్తోవా= కూడుకొనియుండువాడైనను మనః=మనస్సు గురోః- గురువుయొక్క అంఘ్రిపద్మే= పాదపద్మములయందు నలగ్నంచేత్ = కూడుకొనకపోయిన యెడల తతః=ఆసమస్తమునూ ఉండుటవలన కిం- ఏమిప్రయోజనము.

(శేషము సులభము)

తా॥ జనుడు ఆకాశగమనమును యోగమును భోగమును ధనసంపదలును స్త్రీ మొదలైనవాటిని గలిగియుండినను మనస్సు సద్గురుని పాదపద్మములయందాసక్తము కానియెడల యేమియును ప్రయోజనము లేదని భావము.

శ్లో॥ యశో మే గతం దిక్షు దానప్రతాపా ।
జగద్వస్తు సర్వం కరే యత్ప్రసాదాత్ ।
గురోరంఘ్రిపద్మే మనశ్చేన్నలగ్నం ।
తతఃకిం తతఃకిం తతఃకిం తతఃకిం ॥

టీక= యత్ప్రసాదాత్ = ఎవని యనుగ్రహమువలన దానప్రతాపాత్ = దానముగలిగి పౌరుషమువల్లనైన మే=నాయొక్క యశః= కీర్తి దిక్షు=దిక్కులయందును సర్వం= సమస్తమైన జగద్వస్తు- ప్రపంచమనెడి వస్తువు కరే= హస్తమునందును గతం= పొందియున్నదో తస్య= వానియొక్క మనః= మనస్సు గురోః- గురువుయొక్క అంఘ్రిపద్మే= పాదపద్మములయందు నలగ్నంచేత్ = కూడుకొనక పోయెనేని తతః= ఆసమస్తమునుండుటవలన కిం= యేమిప్రయోజనము. (శేషము సులభము)

తా॥ సద్గురుని అనుగ్రహమువలన దానప్రతాపములచేత తన కీర్తి అష్టదిక్కులయందునునిండి యీజగత్తంతయును స్వాధీనముగా నుండినవాడుగానుండినను సద్గురునిపాదపద్మములయందు మనస్సు లీనము కానియెడల యేమియును ప్రయోజనము లేదని భావము.

శ్లో॥ అరణ్యేనివాసో స్వగేహేచకార్యః ।
నదేహేమనోవర్తతేమే త్వనార్ఘ్యే ।
గురోరంఘ్రిపద్మే మనశ్చేన్నలగ్నం ।
తతఃకిం తతఃకిం తతఃకిం తతఃకిం ॥

టీక= నివాసః=ఉనికి అరణ్యే= అడవియందైనను స్వగేహేచ= తనయింటియందైనను, కార్యః=చేయుచున్నను, మే=నాయొక్క, మనః మనస్సు, అనార్ఘ్యే. అయోగ్యమైన, దేహే= శరీరమునందు, నవర్తతే= ఉండకపోయినను, గురోః= గురువుయొక్క, అంఘ్రిపద్మే=పాద పద్మములయందు, మనః= మనస్సు. నలగ్నంచేత్= కూడికొనక పోయెనేని; తతః= ఆసమస్తముండుటవలన, కిం- ఏమిప్రయోజనము.

(శేషము సులభము)

తా॥ జనుడు అరణ్యమందైనను తనయింటియందైనను వుండి అయోగ్యమైన దేహమునందు మనస్సునువుంచక పరమాత్మునియందుంచినవాడుగా నుండినను సద్గురునిపాదపద్మములయందు మనస్సును లియ్యముచేయకపోయినయడల యేమియును ప్రయోజనము లేదని భావము.

శ్లో॥ అనర్ఘాణ్యణిరత్నాని యుక్తానిసమ్యక్ ।
సమాలింగితా కామినీ యామినీషు ।
గురోరంఘ్రిపద్మే మనశ్చేన్నలగ్నం ।
తతఃకిం తతఃకిం తతఃకిం తతఃకిం ॥

టీక= అనర్ఘాణి- శ్రేష్ఠములైన, రత్నాని- నవరత్నములు, సమ్యక్- విశేషముగా, యుక్తాని-కూడుకొనియుండినను, యామినీషు- రాత్రులయందు, కామినీ- సుందరులైనస్త్రీలను, సమాలింగితా- అధికముగా కౌగలించుకొనువాడుగానుండినను, గురోః-గురువుయొక్క

అంఘ్రిపద్మే- పాదపద్మములయందు మనః- మనస్సు, నలగ్నంచేత్- కూడుకొనక పోయెనేని తతః- ఆసమస్తమునుండుటవలన, కిం- ఏమి ప్రయోజనము. (శేషము సులభము)

తా॥ శ్రేష్ఠములైన గొప్పగుణములతో గూడుకొనినవాడుగానుండినను రాత్రులయందు సుందరులైన స్త్రీలను కౌగలించిన వాడుగానుండినను సద్గురుని పాదపద్మములయందు మనస్సును గీలించకుండిన యేమియును ప్రయోజనము లేదని భావము.

శ్లో॥ గురోరష్టకం యః పఠేత్పుణ్యదేహీ ।
యతిర్భూపతిర్బ్రహ్మచారీచ గేహీ ।
లభేద్వాంఛితార్థం పరంబ్రహ్మసౌఖ్యం ।
గురోరుక్తమార్గేమనోయస్యలగ్నం ॥

టీక= పుణ్యదేహీ- పవిత్రమైనదేహముగలిగిన, యతిః- సన్యాసియును, భూపతిః- రాజును బ్రహ్మచారీచ- బ్రహ్మచారియును, గేహీ- గృహస్థును, (వీరలలో) యః- ఎవడైనను, గురోః- గురువుయొక్క అష్టకం- యెనిమిదిశ్లోకములను పఠేత్- పఠించునో, యస్య- యెవనియొక్క మనః-మనస్సు గురోః- గురువువలన ఉక్తమార్గే- చెప్పబడినమార్గమునందు లగ్నం= కూడుకొనియున్నదో (సః-వాడు) వాంఛితార్థం= కోరబడిన ప్రయోజనమును పరం= శ్రేష్ఠమునగు బ్రహ్మసౌఖ్యం= బ్రహ్మానందమును లభేత్= పొందును,

తా॥ సన్యాసియును రాజును బ్రహ్మచారియును గృహస్థును వీరలలో నెవ్వడైనను పవిత్రమైన దేహముగలవాడై ఈ గుర్వష్టకమును బఠియించునో ఎవనిమనస్సు గురువుచేతం జెప్పబడిన మార్గమునందు లగ్నమైయుండునో వాడు కోరబడినప్రయోజనమును పరబ్రహ్మానంద సుఖమును బొందునని భావము_

ఇతి= శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశిక ప్రభుస్వాములవారికి ప్రియశిష్యుడైన శ్రీమత్ పీఖానా శంకరరావు టీకాతాత్పర్యములను రచియించిన గుర్వష్టకములు సమాప్తము-

—

శ్రీ

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః

ఉద్గ్రంథములలోనుండి యెత్తివ్రాసిన
భ్రాంతిరహితశ్లోకములు

శ్లో॥ భ్రమేణాహం భ్రమేణత్వం । భ్రమేణోపాసకాజనాః ।
భ్రమేణేశ్వరభావత్వం । భ్రమమూలమిదం జగత్ ॥

టీ= భ్రమేణ- భ్రాంతిచేతనే, అహం- నేనును, భ్రమేణ- భ్రాంతిచేతనే, త్వం- నీవును, భ్రమేణ- భ్రాంతిచేతనే; ఉపాసకాః- ధ్యానమును, సేవయును జేయునట్టి, జనాః- జనులున్ను, భ్రమేణ-భ్రాంతిచేతనే ఈశ్వరభావత్వం- ఈశ్వరాభిప్రాయము గలుగుటయును (భవతి- అగుచున్నది) ఇదంజగత్- ఈజగత్తునకు భ్రమమూలం- భ్రాంతియే కారణముగానున్నది

తా॥ భ్రాంతిచేతనే నేనును నీవును, భ్రాంతిచేతనే ఈశ్వరోపాసన జేయునట్టిజనులును, భ్రాంతిచేతనే ఈశ్వరభావమును గలుగుచున్నది. ఈజగత్తుభ్రాంతివల్లనేయొన్నదిగాని నిజముగా లేదని భావము.

శ్లో॥ త్యజధర్మమధర్మంచ । ఉభేసత్యానృతేత్యజ ।
ఉభేసత్యానృతేత్యక్త్వా యేనత్యజసితత్త్యజ ॥

టీక= ధర్మం- ధర్మమును, అధర్మంచ- అధర్మమును, త్యజ-విడువుము. ఉభే- రెండైన- సత్యానృతే- సత్యాసత్యములను(నిజమును అబద్ధమును) త్యజ- విడువుము. ఉభే- రెండైన, సత్యానృతే- సత్యానృతములను త్యక్త్వా- విడిచి, యేన- ఏయొటుకచేత, త్యజసి- విడుచుచున్నావో, తత్- అట్టియెటుకనున్ను, త్యజ- విడువుము.

తా॥ ధర్మాధర్మములను సత్యాసత్యములను విడువుము. ఇదిధర్మమని ఇది అధర్మమని ఇదిసత్యమని ఇదిఅసత్యమని దేనిచేతం దెలిసి

శాని విడుచుచున్నావో అట్టియెుుకనుగూడ విడువుమని భావము.

శ్లో॥ గురుణావరణత్యాగః । అనావరణముత్తమం ।
పరిపూర్ణం పూర్ణమేవ । పూర్ణాచలసముద్రవత్ ॥ ౩

టీక= గురుణా- గురువుచేత ఆవరణత్యాగః- ఆవరణ- విద్యావిద్యలనెడు ఆవరణములను త్యాగః విడిచినయెడల; పరిపూర్ణం- అంతటను నిండియుండిన, ఉత్తమం- శ్రేష్ఠమైన అనావరణం- ఆవరణములేని పరిపూర్ణమై పూర్ణాచలసముద్రవత్ - పూర్ణ- నిండియుండిన అచల సముద్రవత్ - కదలనిమహాసముద్రమువలెను. పూర్ణమేవ అఖండస్వరూపముగానే (భవతి ఉండుచున్నది.)

తా॥ జనుడు సద్గురునిచేత దేహేంద్రియాది సమస్తవృత్తులును గలిగియుండిన ప్రకృతిపురుషులనెడు శరీరయాత్మలను దీసివేయబడినవాడై పరిపూర్ణమును శ్రేష్ఠమును ఆవరణరహితమైన అచల పరిపూర్ణుడై చలనములేని మహాసముద్రమువలె అఖండస్వరూపమే యగుచున్నాడని భావము.

శ్లో॥ అబీజం వృక్షసంపన్నం । శాఖాపల్లవవర్జితం ।
పుష్పంనాస్తి ఫలంనాస్తి । సంపూర్ణం వృక్షవర్జితం ॥ ౪

టీక= అబీజం- విత్తనములేని వృక్షసంపన్నం- వృక్షములయొక్క సమృద్ధి శాఖాపల్లవవర్జితం- శాఖా- కొమ్మలచేతను పల్లవ- చిగుళ్లచేతను వర్జితం- విడువబడినది. పుష్పం- పుష్పము, నాస్తి లేదు. ఫలం పండు నాస్తి- లేదు. వృక్షవర్జితం- ప్రకృతిద్వయమైన దేహములనెడి వృక్షములచేత విడువంబడి సంపూర్ణం- మిక్కిలినిండియుండిన యచల పరిపూర్ణము (భవతి- అగుచున్నది)

తా॥ అవ్యక్తము మహత్తు అహంకారము పృథివి అప్పు తేజస్సు వాయువు ఆకాశము ఈ యెనిమిదివిధములైన మహాప్రకృతియే బ్రహ్మాది స్తంభపర్యంతములుగా నుండెడు సమస్తాకారములాయెను. ఈ

యాకారములనెడు బీజరహితమైన వృక్షసమృద్ధి కొమ్మలు చిగుళ్లు పుష్పము ఫలము లేనిదై శరీరయాత్మలనెడు వృక్షములు లేనిదై యుండి నను భ్రాంతివలన దోచుచుండును. పరిపూర్ణాచలబ్రహ్మముతప్ప వేమియును లేదని భావము.

శ్లో॥ సర్వశూన్యమయం రూపం । జన్మశూన్యం స్వభావతః ।
జన్మభావేన మృత్యుశ్చ । పరిపూర్ణం స్వభావతః ॥ ౫

టీక= తస్య- అట్టియచలస్వరూపమైన పరిపూర్ణమునకు రూపం- ఆకారమును సర్వశూన్యమయం= సర్వ= సమస్తమును శూన్యమయం= లేకపోవుటయే స్వరూపముగాగలదియును స్వభావతః= స్వభావముగాగలని జన్మశూన్యం= పుట్టుకలేనిది- జన్మభావేన= పుట్టుకగలుగుటచేత మృత్యుశ్చ= మరణమును గలిగియుండును. స్వభావతః= స్వభావమే పరిపూర్ణం= అంతటను నిండియుండిన యచలమే భవతి= అగుచున్నది.

తా। అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మముయొక్క స్వరూపము ఆకాశాది శమస్తవస్తువులులేక సర్వశూన్యమైనదియును సహజముగాజన్మములేనిదియును జననమరణములు లేని స్వభావముతో నంతటనునిండిన యచలపరిపూర్ణమే యున్నదని భావము.

శ్లో॥ జన్మాభావే కర్మం నాస్తి । కర్మాభావే ఫలం నహి ।
ఫలాభావే భయంకుత్ర । భయాభావేనసంశయః ॥ ౬

టీక= జన్మాభావే= జన్మములేకపోవుటచేత కర్మం- కర్మము నాస్తి= లేదు. కర్మాభావే= కర్మములేకపోవుటచేత ఫలం= కర్మఫలం నహి= లేదు. ఫలాభావే= కర్మఫలము లేకపోవుటచేత భయం=భీతి కుత్ర= ఎక్కడిది. భయాభావే= భీతిలేకపోవుటచేత సంశయః- సందేహము న= లేదు

తా॥ అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమునకు జన్మము లేకపోవుటవలన కర్మయును, కర్మము లేకపోవుటవలన కర్మఫలమును, కర్మఫలము లేకపోవుటవలన భీతియును, భీతిలేకపోవుటవలన సంశయమును లేవు; వాస్తవముగా మనుజునకు సద్గురుని కటాక్షము గలుగుటచేత నిజస్వరూపమును దర్శించిన వెంటనే జన్మ కర్మ ఫల భీతి సందేహములు లేనివాడగుచున్నాడని భావము;

శ్లో॥ ఇంద్రజాల మిదం సర్వం । యథామరుమరీచికా ।
అఖండితమనాకారం । వర్తతే కేవలం శివం ॥ ౭

టీక= ఇదంసర్వం= ఈప్రపంచము మొదలైన సమస్త వస్తువులును మరుమరీచికాయథా= మరు=నిర్జలభూమియందు మరీచికాయథా మృగతృష్ణవలెనే ఇంద్రజాలం= ఇంద్రజాలమును మాయవలెనం దోచుచుండును. అఖండితం= పరిపూర్ణమును అనాకారం= ఆకారము లేనిదియును, శివం= మంగళప్రదమునగు కేవలా= అద్వితీయమైన అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమొకటియే వర్తతే= ఉంచున్నది.

తా॥ ఇంద్రజాలకమాయమైన ఈ చూడబడెడు సమస్తప్రపంచమును నిర్జలభూమియందు ఎండమావులువలెనే పరిపూర్ణమును నిరాకారమును మంగళస్వరూపమునగు అద్వితీయమయిన అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమునందు దోచుచున్నదని భావము;

శ్లో॥ శుద్ధేసుషుప్తావివచ । తస్మిన్నాహం కదాచన ।
తద్వత్సదాపియస్యాస్తి । ప్రపంచం నాస్తితస్యవై॥ ౮

టీక= అహం= నేను శుద్ధే= నిర్మలమగు తస్మిన్= ఆపరిపూర్ణబ్రహ్మమునందు సుషుప్తావివ= సుషుప్తియందువలెనే కదాచన= ఎప్పుడును, న= లేదు. తద్వత్= ఆప్రకారముగానే యస్య= యెవనికి, సదా= యెల్లప్పుడును అస్తి=కలదో తస్య=అటువంటిపరిపూర్ణ స్వరూ

పునకు, ప్రపంచం- జగత్తు, వై- ప్రసిద్ధముగా, నాస్తి- లేదు.

తా॥ నిర్మలమైన అచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మమునందు సుషుప్త్యాది యవస్థలయందుండెడు నేను యెప్పుడును లేనని ఎవడు తెలిసికొనుచున్నాడో అట్టి పురుషునకు యీచూడబడెడు ప్రపంచము ప్రసిద్ధముగా లేదని భావము.

శ్లో॥ యథానాహం తథాశుద్ధం । తస్మాత్ శుద్ధేననిర్ణయః ॥
జగదస్తీతికో వేద । నాస్తికో నచనిర్ణయః ॥

టీక= అహం- నేను, యథా- ఏప్రకారమో, తథా- ఆప్రకారమేగాని, శుద్ధం- పరిశుద్ధమగు అచలస్వరూపమును న- కాను, తస్మాత్- అందువలన, శుద్ధే- పరిశుద్ధమగు అచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మమును, నిర్ణయః- ఇట్టిదట్టిదని నిర్ణయించుటకు, న- అలవికాదు, జగత్- లోకము, అస్తీతి- వున్నది. నాస్తీతి- లేదని, కః- ఎవడు, వేద- తెలిసికొనుచున్నాడో, కః- వానికి, నిర్ణయః- నిర్ణయమును, నచ-లేదు.

తా॥ నేను నేననే అహంకారుడు యేప్రకారముగానున్నాడో అదేప్రకారము వుండునేగాని అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమెన్నటికిని కాడు. ఆపరిపూర్ణ మిట్టిదట్టిదని నిర్ణయించుటకు నేరికిని యలవికాదు. ప్రపంచము లేదని యెవడు తెలిసికొనుచున్నాడో అట్టి యచల స్వరూపుని నిర్ణయించుటకును యలవికాదని భావము.

శ్లో॥ ఆత్మాతీతం కేవలాత్మా । దేహో నాస్తి కదాచన ।
అస్తినాస్తీతికో వేద . నిర్ణయో నాస్తిసర్వదా ॥ ౧౦

టీక= కేవలాత్మా- అద్వితీయమైన యచలస్వరూపము, ఆత్మాతీతం- శరీరయాత్మలుగల పరబ్రహ్మమునకు అతీతమైనది, కదాచన- ఎప్పుడును, దేహః- శరీరయాత్మలు, నాస్తి- లేదు. అస్తి- ఉన్నది. నాస్తి- లేదు. ఇతి- అని, కః- ఎవడు, వేద- తెలిసికొన్నవానికి, న

ర్వదా- ఎప్పుడును, నిర్ణయః- ఏర్పాటు. నాస్తి- లేదు.

తా॥ అద్వితీయమగు యచలపరిపూర్ణస్వరూపము ప్రకృతిద్వ యముగల పరబ్రహ్మమునకు అతీతమైనది- అట్టి కేవలాత్మకు శరిర యాత్మలు లేవని యెవడు తెలుసుకొనునో అట్టి యచల స్వరూపునకు యేర్పాటులు లేవని భావము.

శ్లో॥ శాస్త్రజ్ఞానం బహుక్లేశం । బుద్ధేశ్చలనకారణం ।
ఉపదేశాద్ధరేర్బుధ్యా । రమతే సర్వకర్మసు ॥ ౧౧

టీక= శాస్త్రజ్ఞానం- శాస్త్ర- శాస్త్రములయందలి, జ్ఞానం- జ్ఞానము, బహుక్లేశం- మిగులకష్టమును, బుద్ధేః- బుద్ధియొక్క- చలనకారణం- చంచలమునకు హేతువైనదియును, (భవతి- అగుచున్నది) ఉపదేశాత్- గురూపదేశమువలన, (జనాః-జనులు) హరేః- భగవంతునియొక్క, బుధ్యా-బుద్ధితో, సర్వకర్మసు- సమస్తకర్మములయందురు, రమతే- క్రీడించుచున్నాడు

తా॥ శాస్త్రజ్ఞానముమిగుల దుఃఖములకు హేతువుగాను, బుద్ధిచాంచల్యమునకు కారణముగాను యున్నది. గనుక గురూపదేశము వలన సమస్త కర్మములయందును భగవద్బుద్ధితో మనుజులు రమించవలయునని భావము-

శ్లో॥ ఉల్కాహస్తో యథాకశ్చి । ద్ద్రవ్యమాలోక్యతాంత్యజేత్ ।
జ్ఞానేన జ్ఞేయమాలోక్య పశ్చాత్ జ్ఞానం వినశ్యతి ॥ ౧౨

టీక= కశ్చిత్= ఒకానొకజనుడు ఉల్కాహస్తః= ఉల్కా=దీపము, హస్తః= చేతియందుగలవాడై, యథా= ఏప్రకారము, ద్రవ్యం- ధనమును, (అనగా విశేషమైనవస్తువు) ఆలోక్య= చూచి, తాం- అట్టి దీపమును. త్యజేత్= విడుచునో, (తథా= ఆప్రకారముగానే) జ్ఞానేన= జ్ఞానముచేత, జ్ఞేయం- తెలుసుకొనదగినదానిని, ఆలోక్య=చూచి

(తెలిసికొని) పశ్చాత్ = అనంతరము, జ్ఞానం- తెలివి, వినశ్యతి= నశించుచున్నది,

తా॥ ఒకానొక మనుజుడు ఏప్రకారము హస్తమునందు దీపమునుగలవాడై తానుకోరినవస్తువును వెదకి కనిపెట్టినతరువాత ఆదీపమును యెటులపారవేయుచున్నాడో అదేప్రకారము తెలివిని యెఱుకచేత జ్ఞేయమగు అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమునుజూచి ఆనంతరము జ్ఞానమును యెఱుకను విడువవలయునని భావము-

శ్లో॥ జ్ఞానమజ్ఞానినం దృష్ట్వా । ద్వయోస్త్యజతి నిశ్చయం ।
ద్వయోస్త్యజతి యత్ జ్ఞానం తత్ జ్ఞానంచ పరిత్యజేత్ ॥

టీక= జ్ఞానం= తెలివి, అజ్ఞానినం= తెలివిలేనివానిని, దృష్ట్వా= చూచి, ద్వయోః= జ్ఞానాజ్ఞానములయందలి నిశ్చయం= నిజమును త్యజతి= విడుచుచున్నది. ద్వయోః= జ్ఞానా జ్ఞానములనెడు ద్వంద్వపదములయొక్క, యత్ -ఏ జ్ఞానం= తెలివి (నిశ్చయం=నిజమును) త్యజతి= విడుచుచున్నదో తత్ = ఆ, జ్ఞానంచ= ప్రజ్ఞానమునున్ను. త్యజేత్ = విడిచిపెట్టవలయును.

తా॥ జ్ఞానము అజ్ఞానముగలవానినిచూచి జ్ఞానాజ్ఞానములయందలి నిజమును విడుచుచున్నది. జ్ఞానాజ్ఞానములనెడు ద్వంద్వపదములన్నియు నబద్ధములని యేజ్ఞానము తెలుసుకొనుచున్నదో ఆట్టి సుజ్ఞానమునున్ను విడిచిపెట్టవలయునని భావము.

శ్లో॥ విద్యాంతం బ్రహ్మవిద్యాంతం । వాత్మకాంతమగోచరం ।
పూర్ణబోధంప్రవక్ష్యామి। శృణుశిష్య మహోత్తమం ॥ ౧౮

టీక= హేశిష్య= ఓశిష్యుడా, విద్యాంతం= సమస్త చదువులకు చివరయైనదియును, బ్రహ్మవిద్యాంతం= బ్రహ్మవిద్యా= పరబ్రహ్మజ్ఞానమునకు, అంతం= కడపటయైనదియును, (చిట్టచివరయైనది) వా

తీకాంతం= వాతీక= వృత్తాంతములయొక్క సముదాయమునకు, (సర్వ సమయాచారములయొక్క మాటలకు) అంతం= కొనయైనది యును, (అనగా శబ్దరహితమైనదియును, అగోచరం= బుద్ధ్యాదీంద్రియములకు కనుపడనిదియును, మహోత్తమం= మిగులశ్రేష్ఠమైనది యునగు, పూర్ణబోధం= అచలపరిపూర్ణబోధను, ప్రవక్ష్యామి= చెప్పుచున్నాను, శృణు= వినుము.

తా॥ ఓశిష్యుడా సమస్తవిద్యలకు అంతముగాగలదియును పరబ్రహ్మజ్ఞానమను విద్యకు చివరయును, అన్నిమాటల సముదాయమునకు కొనయును బుద్ధ్యాదీంద్రియములనన్నింటికిని గనబడనిదియును, సర్వోత్కృష్టమైనదియునగు యచల పరిపూర్ణబోధను జెప్పుచున్నాను వినుమాయని సద్గురుడు పలికెనని భావము.

ఇతి= శ్రీమద్భాగవతుల కృష్ణదేశిక ప్రభుస్వాములవారికి
ప్రియశిష్యుడైన శ్రీమత్పుష్కానా శంకరరావు
టీకాతాత్పర్యములను రచియించి
ప్రచురింపంజేసిన
భ్రాంతిరహితశ్లోకములు
సమాప్తము.

శ్రీ

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః

గురుసేవాపద్ధతికి ముఖ్యమైనసంగతులుగల పద్యములు

అచలగురుదత్తముడు-

సీ॥ గురుడేగుదెంచిన కూర్చుండగారాదు । కూర్చుండ నెడబాసి యుండరాదు । బోధింపవిడనాడిపోరాదు బోధింపబడకున్న నిర్బంధ పరుచరాదు । దయననుగ్రహమివ్వ తడవుసేయగరాదు తడవైనతత్త్ర రపడగరాదు । వంటిశయ్యాసనంబున నుండగారాదు స్నానభోజనము లు ముందుసలుపరాదు । వినయ భయభక్తి లెదలోన విడువరాదు । గురునిసేవించు పరమభక్తునకు వత్సా ॥ ౧

గీ॥ గురుడువిముఖుడైన గురిలేదు మునుబ్రహ్మ । వేదియగువసిష్ఠు విముఖుడగుచు । కరుణజూడకున్న గాదె కౌశికుడుదా । బ్రహ్మఋషియుగామి ప్రచురమగుట ॥ ౨

వ॥ అట్లుగావున, క॥ ఆచార్యుడొప్పకుండెడు । ఆచారము లొప్పరాదు అన్యమతములా । లోచించి మొగ్గి స్వమత । పారిచర్య మొనర్పరాదు భక్తునకలుకన్ ॥ ౩

క॥ దూషింపరాదు యితరులు । దూషింపగ వినగరాదు దోషంబులన । ద్వేషింపరాదు విడిబడి । భాషింపగరాదు గురుని భక్తుడు పెలుచన్ ॥ ౪

మ॥ నరమాత్రుండని చూడరాదు పెలుచం నైచ్యంబు గారాదు సం । కరకార్యంబులు జేయరాదు మదిలోగర్వింపగారాదు దు। ష్కరయుక్తిం బరికింపరాదతని యాజ్ఞల్ మీరగా రాదు మ । త్సరముం బట్టగరాదు సద్గురునిపై సచ్ఛిష్యుడై యుండినన్ ॥ ౫

గీ॥ గురుడుసుముఖుడైన పరతత్త్వమునుగాంచి ముక్తిజెందు నరుడు మున్నుగురుని । సుముఖతయుగలంగి సూవె రాజఋషులు । బ్రహ్మఋషులు మోక్ష పదవిగనుట ॥ ౬

ఉ॥ ఎచ్చట సద్గురుండు నివసించి సుఖంబున వెల్గుచుండు దా । నచ్చట కాశిగంగయు ప్రయాగగయాదులు విశ్వనాయకుం । డచ్చట వారథుల్ సగసులచ్చటనే యమునాసరస్వతుల్ । నచ్చట సర్వతీర్థ

ములు నచ్చుటదేవతలొప్పుచుండెదుర్ ॥ ౭

వ॥ అట్లుగావున, క॥ గురుపదములుసేవింపుచు । గురువాక్యము నమ్మికొనుచు గురునుతి వినుచున్ । గురుమంత్రము జపియింపుచు గురుసన్నిధినుండవలయు గురుభక్తుండున్ ॥ ౮

గీ॥ గురుపదాంబుజంబు గొనియభిషేకంబు । జేసితజ్జలములు శిర మునందు జల్లుకొనుచు । గ్రోలు సద్భక్తుడఖిల । తీర్థములగ్రుంకు ఫల ము తానే పొందున్ ॥ ౯

క॥ గురుపదసందర్శనమున । గురుపదజల పానమునను గురుపద పూజన్ । గురుపద వినతుల త్రిజగ । ద్గురుపద సంప్రాప్తియగును గు రుభక్తునకున్ ॥ ౧౦

సీ॥ అచార్యపాదపద్మార్చనంబే జగదాచార్య పద్మార్చనంబు దేశికమంత్రోపదేశమే వైకుంఠ దేశిక మంత్రోపదేశికంబు । గురుసు ప్రసాదానుకూలనంబే బ్రహ్మగురు సుప్రసాదానుకూలనంబు । సద్గు రునామ సంస్మరణంబె బుధహృల్ల సద్గురునామ సంస్మరణ తతియు గురు తనూతత్వభావనా పరతదేవ । గురు తనూతత్వభావనా పర యగుట । గురుతరంబైన మోక్షంబు కొదవబడునే । గురువరుని జే యున్న భక్తునకువత్సా ॥ ౧౧

ఇది శ్రీమద్వేదాంతసారుండును, ప్రకృతిద్వయదోష రహితు డును, అశరీరుండును, అచలపరిపూర్ణుండునునైన శ్రీమద్భాగవత శ్రీకృష్ణదేశిక ప్రభుస్వాములవారికి ప్రియశిష్యుండును, శ్రీసత్సగోత్ర సంభవుండగు శ్రీ. నరసింహారావుగారికిని, రామాంబయను దేవికిని వరపుత్రులైన మువ్వురిలో ద్వితీయపుత్రుండును, సజ్జనమిత్రుండును నైన శ్రీమత్ ఫీల్ఖానా శంకరరావు, స్కాందపురాణమునందలి ఉమ మహేశ్వర సంవాదమను గురుగీతలకును గుర్వష్టకములకును భ్రాం రహితశ్లోకములకును టీకాతాత్పర్యములనున్న గురుసేవాపద్ధతినిని వ్రాసి ప్రచురింపంజేసిన సర్వంబును

సంపూర్ణము.

2-1-53

Rs. 2-0-0